

# Esir Düşler Irmağı

Hazırlayan Aytekin Yılmaz - Müge İplikçi

mahsus  
mahal

turk

**Esir**

Esir düşer irmağı : öyküler / hazırlayanlar: Aytekin Yılmaz, Müge İplikçi. - 1. baskı. - İstanbul : Mahsus mahal, 2008. - 165 p ; 20 cm.

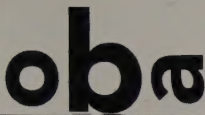
ISBN 978-9944058520

*Yılmaz, Aytekin (A) - İplikçi, Müge (A)*



thril, verfh

2008-22-5823



# WISSELCOLLECTIES

Terugbezorgen voor

OVV APR 2009

OSD JAN 2014

NDM SEP 2017

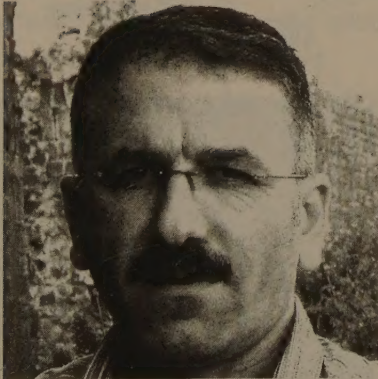


**Aytekin YILMAZ:** 1967'de Diyarbakır'ın Ergani İlçesi'nin Ortayazı köyünde doğdu. Ortaokulu bitirdi. Siyasi faaliyetleri nedeniyle 9,5 yıl hapiste kaldı. Yazı faaliyetlerini hapisanede de sürdüren yazar bu dönemde çeşitli inceleme-araştırma çalışmaları yaptı.

**Yayımlanmış eserleri:**

Doğu'nun Talanı Ve İnkârı (Belge, 2001),  
Çokkültürlülüğten Tekkültürlülüğe Anadolu (Tohum, 2002),  
Labirentin Sonu - İçimizdeki Hapishane (İletişim 2003),  
Hapishaneden Öyküler ve Hapishaneden Şiirler -  
Derleme (2005 Metis),  
Hapiste Yazmak - Derleme (Kanat Kitap 2006),  
Yeniden Başlayabilirdim - Öykü Derleme - (Kanat Kitap 2006), Yedi  
Mavi Renk - Şiir Derleme - (Kanat Kitap 2006),  
Sevgili Kardeşim - Mektuplar Derleme - (Kanat Kitap 2006).

Aytekin Yılmaz, 1997 Musa Anter Gazetecilik İnceleme  
Araştırma Ödülü, 1999 MKM Film Öyküsü Ödülü,  
2003 2. İstanbul Ulusal Kısa Film Festivali  
Öykü Ödülü sahibidir.



**Müge İplikçi:** İstanbul'da doğdu. Kadıköy Anadolu Lisesi'nden sonra İstanbul Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi. İstanbul Üniversitesi Kadın Sorunları ve Araştırma Bölümü ile The Ohio State University'deki yüksek lisans derecelerinin ardından Kadıköy Kız Lisesi'nden İstanbul Bilgi Üniversitesi'ne kadar uzanan bir dilimde öğretmenlik yaptı.

Önce öyküleriyle tanındı. Perende (1998), Columbus'un Kadınları (2000), Arkası Yarın (2001), Transit Yolcular (2002) adlı dört öykü kitabı yayımlandı. Romanları Kül ve Yel (2004) ile Cemre'nin (2006) yanısıra Yıkık Kentli Kadınlar ve Cımbızın Çektikleri (Ümran Kartal ile birlikte) adlı inceleme kitapları da basıldı.

Müge İplikçi bugüne kadar iki ödül kazandı: 1996 Yaşar Nabi Nayır Gençlik ödülleri birinciliği ve 1997 Haldun Taner öykü dalı üçüncülüğü. Türkiye PEN'inin Hapisteki Yazarlar Komitesi üyeliğini (WIPC) üç yıldır sürdüren yazar 2,5 yıl boyunca aynı kurumun Türkiye Kadın Yazarlar Komitesi (IPWWC) başkanlığını da yaptı.

Yazarın çok sayıda incelemesi, kitap tanıtım yazısı ve öyküsü Varlık, Milliyet Sanat, Eşik Cini, Adam Öykü, Picus, Hayalet Gemi, Birgün, Radikal Kitap gibi dergi ve gazetelerde yayımlandı. Müge İplikçi gazeteci-yazar Ruşen Çakır'la evli ve Ali Deniz Çakır'ın annesi.



mahsusmahal kitaplığı: 3

# Esir Düşler Irmağı

Hazırlayanlar: Aytekin Yılmaz - Müge İplikçi

- Öyküler -

**mahsus** geschreven  
**mahal**

**obaf**  
**obaf**  
**bibliotheek**  
**obaf**

wisselcollectie  
[www.oba.nl](http://www.oba.nl)

**mahsusmahal kitaplığı: 3**

Öykü - 1

Esir Düşler Irmağı - Ortak Kitap

**Genel Yayın Yönetmeni:**

Aytekin Yılmaz

**Kapak Görseli:**

Firuz Kutal

**Kapak ve İç Tasarım:**

Mehmet Göcekli

**ISBN: 978-9944-0585-2-0**

Bu kitap ve içindekilerin yayın hakları  
mahsusmahal kitaplığı'na aittir.

**Baskı:**

Davutpaşa Cad. Güven Sanayi Sit.  
C Blok No:239 Topkapı - İSTANBUL  
Berdan Matbaası (0212 613 12 11)  
1. Baskı Nisan 2008

Bu kitap 'Cezaevi Yayın Projesi' kapsamında  
İstanbul İsveç Başkonsolosluğu tarafından desteklenmiştir.

**mahsusmahal kitaplığı:**

Gazeteci Erol Dernek Sk. 11/3 D: 5  
Hanif Han Beyoğlu 34433 İstanbul  
Tel: 0212 252 41 79

[www.mahsusmahal.com](http://www.mahsusmahal.com)

Posta: P. K. 138 Beyoğlu / İstanbul  
E-posta: [bilgi@mahsusmahal.com](mailto:bilgi@mahsusmahal.com)



# İÇİNDEKİLER

- Yağmur Kokan Gözyaşları / Nibel Genç - 7**
- Öfkemi Kaça Satın Alırsınız? / Nevzat Güngör - 17**
- Boy Aynaları / Kemal Güler - 29**
- Esir Düşler Irmağı / Mehmet Taşdemir - 45**
- Kuşku / Mehmet Salim - 63**
- Karınca Kokusu / Ruşen Özkan - 73**
- Kırklık Yara / Ahmet Temiz - 79**
- Saçlar ve Gölgeler / Rojbin Perişan - 87**
- Ayakkabı / Veysel Avcı - 97**
- Katil / Uğur Tuncer - 103**
- Keşke / Yavuz Kardeşler - 111**
- Ayrık Zamanlar / İsa Kaya - 115**
- EDİM / Özgür Soylu - 123**
- Resim / Naif Bal - 137**
- Ağlayan Akasya / Adalet Aktepe - 145**
- İnsanların Öcü / Nusret Yıldız - 153**
- Korku / Mehmet Karakuş - 159**
- Özgeçmişler - 163**



# YAĞMUR KOKAN GÖZYAŞLARI \*

Nibel GENÇ  
Burdur Cezaevi

Kız kardeşimin gömleği yırtılmıştı ve ben rüzgârlı bir günde yağmur kokusu alıyordum. Sonbahardı, soğuktu. Kardeşimin yaralarından akan kan boynunda ve göğsünde şekiller çizerek kurumuştu. Kız kardeşimin yarı çıplak ve ölü bedeninin bırakıldığı topraktaki sararmış otlarda da kan izleri vardı. Günlerdir yağmur yağmamıştı; serin, soğuk rüzgârlar esmiş, kan kurumuştu. Kururken kanın çizdiği o şekillerden anlamalıydım, anlamam için zaman olmalıydı, bir de yalnızlık; ikisi de yoktu. Askerler bulunduğumuz yeri çembere almıştı. Oysa ben onun gözleriyle, onun çıplaklığını izleyebilecek kadar anlamalı ve hissetmeliydim.

Tıpkı babamın gözlerinde annemin çıplak ölü bedenini izlediğim gibi. Ben görmüş ve hiç kimseye söyleyememiştim. Bebekliğimin belleğinde kalan annemin göğüslerinden kan damlıyor, babamın gözlerinden akan kan, gözyaşı oluyordu. O zaman on üç yaşındaydım.

Annem boğularak öldürülmüştü. Yazdı. Kuraklık ne-

deniyle köyümüzdeki derenin suyu kurumuş, toprağın derinliklerine çekilmişti. Boğulacak ne başka bir dere ne de göl vardı. Annem öldürülmüştü. Babam onun ölüsüne önce öfkeyle bakmış sonra bana sarılarak ağlamıştı. Ağlamasaydı belki de ben annemin çıplak ölü bedenini, babamın değil de bir başka kişinin (mesela ninemin) gözlerinde asılı görecektim.

Ninem annemin ölüsüne bakmış ve “yetmez!” diye bağırmıştı. Babam; “Anne o artık ölü, ben onu öldürdüm, Allah aşkına ne yetmez!” diye bağırmıştı. İkisinin bağıışı birbirine karışıp yankılandığında da kız kardeşim usulca bana yaklaşmıştı ve ben o zaman bir yaz gününde onun gözyaşlarından yağmur kokusu almıştım.

“Tanımış mıydım?” Sorulan soru buydu. Birkaç defa tekrarlandığına göre cevap vermem bekleniyordu. Ama ben kız kardeşimin ölü bedeninde kendimi arıyordum. On beş yıl öncesine, annemin öldüğü o yaz gününe gitmiştim. O zaman kız kardeşim dokuz yaşındaydı, dedim ya, gözyaşları yağmur kokuyordu.

“Tanıdın mı oğlum, bu kız senin kardeşin mi?” diye sordu komutan. Acının varlığını yok sayarak sert ve kuru bir ses tonuyla sormuştu. Yüzüne baktım kırklı yaşlardaydı. Gözlerimde biriken yaşlar acının varlığını hatırlatınca, sesini akmayan gözyaşlarımda ıslatıp yeniden sordu;

“Tanıdın mı oğlum?” Ssevecen olsun diye “oğlum” diyordu, bu sözcüğün beni yaraladığını bilmeden. Ne biçim soruydu bu! Ölen insanın tümüyle başkalaştığını mı düşünüyorlardı? Neden durmadan aynı soruyu soruyordu?

Kız kardeşimin yüzünde hiçbir yara izi yoktu. Saçları onu son gördüğüm haliyleydi, uzundu. Ben hep göğüslerinde şekiller çizerek kuruyan kanına bakmıştım, dirseğinden kopmak üzere olan koluna baktığımda ise sağ elinde üç parmağının kopmuş olduğu-

nu fark ettim. Bacaklarım titredi, bulunduğum yere diz çöktüm.

“Çatışırken kopmuş” dedi komutanın yanındaki asker. Bundan dolayı mı tanıyıp tanımadığımı soruyorlardı? Sağ elindeki parmakları olmadığı için tanıyamayacağımı mı düşünüyorlardı? Kız kardeşimdi işte, onu elbette tanımıştım.

“Senin kardeşin değil mi?”

Tüm sözcükleri, hatta insanların birbirleriyle konuşabildiklerini bile unutmuşum. Sessizce soruyu soran komutana bakıyordum.

“Komutanıma cevap ver!” dedi, asker tehditkâr bir sesle. Oysa ben unutmuşum; insanı insana ulaştıran tüm sözcükleri unutmuşum, susuyordum, korktuğumu söylediler. Bu nedenle bekleyeceklerdi. Beklerlerse korkunun yok olacağını ve benim bir şeyler söyleyebileceğimi düşünüyorlardı. Ama ben on üç yaşından beri korkuyla beraberdim. Hem onun anlamını yitirmiştim hem de korkudan hiç ayrılmamıştım. Askerlerden ikisi çok yakınımda ayakta bekliyordu. Biri silahının emniyetini açıp kapayarak sessizliğimi korkutuyordu. Ben kız kardeşimin yarı çıplak ölü bedenine bakıyordum. Onun acıları ve düşleriyle konuşmaya ihtiyacım vardı. Burası bir hastane morgu değildi, kazılmış bir mezar da yoktu. Dağlarla çevrili çıplak bir düzlükteydik. Kız kardeşimin altı gün önceki çatışmada yaralandığını, arkadaşlarının onu bırakıp gittiklerini, tek başına buraya kadar geldiğini söylemişlerdi. Gözlerimi yumdum; uzaklarda bir yerde bir dere akıyordu, suyun sesini dinlerken koşmak istiyordum. Her yerde, kopan parmaklarını aramak istiyordum ya da uyumak ve rüyamda parmaklarını bulup kardeşime vermek istiyordum.

Amcam, babamdan on yaş büyüktü. Dedem olmadığı için ailede son sözü hep o söylerdi. Onun ve ninemin sözcükleri ve düşünceleri hep aynıydı. Bazen ninem düşünür amcam konuşur, bazen de amcam düşünür ninem konuşurdu. Onlar her konuda bozulmaya-

cak, bozulmayan bir ortaklığa sahiptiler. Amcam da, ninem gibi annemin ölü bedenine bakmış “yetmez!” diye bağırmişti. Babam çaresizce tekrarlamıştı; “O artık öldü ben onu öldürdüm.” Amcam, annemin ölü bedenine bakarak, “Ölüm kadınları yeterince korkutmuyor, yetmez!” diye kükremişti.

Bir asker koşarak komutanın yanına geldi. Kulağına fısıltıyla bir şeyler söyledi. Son sözlerini de bana duyurmak için sesli bir şekilde tekrarladı; “Hiç zamanımız yok efendim.”

Komutan yanıma geldi. Yumuşak bir tonda konuşmaya başladı; “Biliyorum çok zor bir durum... Neydi adın?

“Tahir”

“Evet, Tahir oğlum, bu çok zor birşey. Biz de üzülürüz. Ama burada daha fazla kalamayız. Dün köylüler söyledi, köye yeni dönmüşsün, ne kadar oldu?”

“Bir ay.”

“Yazık oldu kardeşine, biz öğrendik dört ay önce katılmış.”

Komutanın gözlerine bakmadan dinliyordum. Babam annemi öldürdükten sonra ağlamıştı. O da şimdi üzüldüğünü söylüyordu. Tüm kadın katillerinin öldürdükleri kadınların çıplak, ölü bedenini gözlerine astıklarına hâlâ inanıyordum; komutanın gözlerine bakmadan dinliyordum. Kız kardeşimin ölü bedenini onun gözlerinde asılı görmek istemiyordum.

Tanıyıp tanımadığımı artık sormuyorlardı. Bacaklarım titreyip diz çökerken bu sorunun cevabını almışlardı. Sesleri az da olsa yumuşamıştı. Ama ben “Tanıdım, tanıdım” diye bağırıp delirmek istiyordum! Bu topraklarda ruhu ve bedeni zorla örtülen kadınlar nasıl ki örtülerinden kurtulup katillerimin gözlerinde çıplak, asılı kalıyorlarsa, ben de bu topraklarda katillikle örtülmüş zavallı bir erkektim. Delirerek katilliğimden soyunmak istiyordum... Delir-

mek için bundan uygun bir yer ve zaman olamazdı; ama delirme-yeceğimi deliremeyeceğimi de biliyordum.

Annemi boğarak öldüren babamdı. Amcamla birlikte pencereden babamı izlemiştik. Annemin son kıpırdanışlarını görmek, amcamın yanında sessizce beklemek, delirmem için yeterliydi; ama ben delirmemiştim. Annem son nefesini verdikten sonra amcam zorla beni annemin yanına götürdü...

On üç yaşındaydım. Babamın elinde annemi boğarken kullandığı kahverengi bir bez vardı. Amcam hiç konuşmadan babamın elindeki bezi almamı işaret etti. Ölen annemi bir kez de benim öldürmem isteniyordu.

“Abi ne olur yapmayın, o daha çocuk,” dedi babam.

“Hapislerde çürümek mi istiyorsun aptal adam!” diye kükredi amcam

“Defol!” diye bağırdı. Ben öylece anneme bakıyordum. Amcam, annemin elbisesini ayağıyla açtı, bacakları morarmıştı. Babam onu boğarken elbisesinin düğmelerini de açmıştı, göğüsleri görünüyordu. Amcam benim orada bulunduğumu, annemin bir ölü olduğunu unutmuş; annemin göğüslerine, bacaklarına bakıyordu. Yıllar boyunca amcamın o halini hiç unutamadım.

“Yetmez, yetmez!” diye kükremişti ninem gibi. Annemin suçu büyüktü. Bir kadın sadece ölüm ve kocası karşısında çıplak olmalıydı, onun örtüklüğünü sadece kocası ve ölüm açabilirdi. Annem örtüklüğünü başka biri için açmıştı, bu yüzden öldürülmüştü. Ama ölüm annemin örtüklüğünü son kez açtığında; amcam onun çıplaklığını onun ölümünü unutarak izlemişti...

Amcamın tüm söylediklerini yaparak ve annemi ikinci kez öldürerek, parmaklarımı annemin boynunda, yüzünde saçlarında dolaştırarak ve delirmeyerek ve katilligimi giyinerek, annemin yanından amcamla birlikte çıktık.

Biliyordum az sonra köye jandarmalar, doktor ve savcı gelecekti. Onlara neler söyleyeceğimi defalarca tekrarlatmıştı amcam. Hikâye ezberler gibi, şiir ezberler gibi ezberlemiştim. Katilliğimin öyküsünün nedenlerini; amcam kadar öfkeli, babam kadar çaresizce öğrenmiştim... Ruhum bir ucunda öfke, bir ucunda çaresizlik olan bir ipe asılmıştı ve ben delirmemişim. Delirsem katiliğimden soyunacaktım, bunu hissediyordum ama delirmeden katilliğimi yaşıyordum. (bu son iki cümleyi de atmaktan yanayım, çünkü çok fazla tekrar oluyor.)

Kız kardeşimin göğsündeki kuruyan kana sihirli bir şey gibi bakıyordum. Sanki onun sessiz ve acılı yaşamı, dile gelmeyen sözleri orada yazılıydı. Annemiz öldüğünde çok küçüktü; öfkeler kükreyiş halinde annemin ölüsünü kuşatırken, bir tek o ağlamıştı. Gözyaşları yağmur kokuyordu; annemin ellerini öpmüş gözyaşlarıyla ıslatarak avuçlarının içine almıştı. Ninem onu zorla götürmeye çalışırken de annemin elini bırakmamıştı. Küçük avuçlarında tuttuğu annemin eli, bedeni morarırken morarmayan tek parçasıydı.

Annemin öldürüldüğü günün ertesinde kız kardeşim belki de bu topraklarda kadının örtüksüzlüğünün lanetli anlamını çözdüğünden, uzun bir etek giyip saçlarını kahverengi, bir leçekle örtmüştü. O yıldan sonra yaz aylarında bile uzun kollu giyinir, etekleri hep uzun olurdu. Şimdi ise yaralı bedenine bakıyordum; göğüsleri, boynu kurumuş kanla kendine yeni bir örtü bulmuş gibiydi; yırtılan gömleği bedenini açıkta bırakmış, kan ise o çıplaklığa yeni bir örtü olmuştu. Annemden sonra, onun kadın bedeninin çıplaklığından korktuğunu düşünmüştüm, köyümden ve kız kardeşimden uzak geçirdiğim yıllarda. O kendi sesinden ve gülüşünden de korkuyordu. Hep kısık sesle konuşur, sesli gülmezdi. Şimdi onun gözleriyle, onun çıplaklığını izlemek istememin nedeni buydu.



“Doğru söyle oğlum anneni sen mi öldürdün?”

“Evet, efendim ben yaptım.”

“Bize yalan söyleme, sen daha çocuksun hem insan annesini öldürür mü?”

“Doğru efendim.”

“Kaç yaşındasın?”

“On üç.”

Yalan söylemiyordum, babam gibi ben de annemi öldürmüştüm. Annemin boynunda yüzünde, elbiselerinde parmak izlerim vardı.

“Peki, neden öldürdün?”

“Onu bir adamla yatarken gördüm. Köyde herkes annemden konuşuyordu... Babam şehirde inşaatta çalışıyordu... Dayanamadım... Öfkelen dim... Öldürdüm.”

Bana inanmıyorlardı ama inanmış görünüyorlardı, inandıkları bir daha söyleseler belki ben ağlayıp bu yalan altında ezilmeyecektim. Onlar inanarak beni mahkûm ediyorlardı. Bana inanıyorlardı ve aramızda yalandan kurulu zoraki bir bağ oluşuyordu.

Annemi bir adamla yatarken gören ninemdi. Ama ninem o kadar çok anlatmış ve babamla amcam, annemi o kadar çok dövmüşlerdi ki ninemin gözleri hepimizin gözleri olmuştu. O adam kimdi, bilmiyordum o zamanlar. Ama benim dışımda herkesin o adamı tanıdığını biliyordum. Ben ninemin gözleriyle bakıp amcamın sözleriyle konuşuyordum. Savcı beni dinlerken, kendimi babam gibi çaresiz hissediyordum. Ama ben annemdim aslında;

Annemin ölü bedeni çıplaktı, üzerine bir çarşaf örtülmüştü. Sırlar gibi saklanan bedenini ölüm açmıştı. Ninem “yetmez!” diye bağırdıkça, ben ağlayamıyordum... Köylüler her zamankinden daha fazla fısıltıyla konuşuyordu.

Babam komutana gizlice, “Herkes öfkeli siz buradayken gömelim” dediğinde hiçbir şey anlayamamıştım. Aslında babam da ninem kadar öfkeliydi; ama annemi öldürdükten sonra rengi sararmış, omuzları düşmüş, sesi de titremişti. Ben annemi ikinci kez öldürdüğümde, babam daha da küçülmüştü. Başka zamanlarda hepimizi yerinden sarsan kükreyişleri annemin ölümü karşısında erimiş, silinmişti. Bir kadının bedeni nasıl giysilerle saklanıyorsa; bir erkeğin ölüm saçan kükreyişi de bir kadının ölü bedeninin altında saklanmıştı. Annem çıplaklığıyla, ölümüyle babamın kükreyişini, öldüren cesaretini örtmüştü. Babam kızdığında gözleri yanardı; bana bağırırken, kız kardeşimden su isterken, tarlamıza giren inekleri kovalarken, gözleri hep alevlenirdi. Ama annemi öldürdüğü o gün babamın gözlerindeki o alev kaybolmuş, gözlerinde annemin çıplak ölü bedeni asılı kalmıştı.

Savcı ve komutanla birlikte arabaya bindirilip köyden götürüldüğümde annem gömülmüştü. Yıllar sonra köye dönüp de gerçeği öğrendiğim zaman kız kardeşim bir köşede usulca ağlıyordu. Ninem “yetmez!” diye bağırmiyordu. Babam uzak bir şehre çalışmaya gitmişti. Amcam çocuklarıyla oynuyor, hiçbir şey olmamış gibi gülüyordu

Herkesten bir şeyler duymuş, tüm duyduklarımı birleştirmiş, belki de “gerçek”ten bile daha korkunç bir şey yapmıştım... Yaşanan şuydu, ben jandarmalar eşliğinde komutan ve savcı ile birlikte köyden gittikten sonra annem mezardan çıkarılmış, bedeni bir bıçakla parçalanmış ve parçaları yeniden gömülmüştü. Ben annemin parçalarının toprağa her bastığımda karşıma çıkacağını sanırdım. Ninem ve amcam, annem mezardan çıkarılınca kadar “yetmez, yetmez!” diye bağırmişlar sonra susmuşlar. Ninemin ağladığını söyleyenlere ise hiçbir zaman inanmadım.

Bizi çembere alan askerler silahlarını omuzlarına atmış bekliyor-

lardı. Ne olacaktı, kız kardeşim nereye gömülecekti? Onlar çekip gittiklerinde, beni onunla yalnız mı bırakacaklardı? Hiç birini bilmiyordum. On sekizinde bir genç kız olduğunda, bir defasında bana rüyasını anlatmıştı. Rüyasında annemin mezarını açıp parçalanan cesedini kumaşlara sarıp yeniden dikeyormuş. Daha sonra annemi yeniden gömüp eve geliyormuş ama eve geldiğinde bir de bakıyormuş ki annemizin parçalarını sardığı kumaş kendi üzerinde bir elbiseye dönüşmüş! Kız kardeşim koşarak kendini köyümüzün yukarısındaki nehre atıyormuş ama ne yaparsa yapsın bir türlü kollarını bacaklarını, bütün vücudunu saran elbiseyi çıkaramıyormuş. Elbiseyi çıkarmak için kendini kesmeyi düşündüğü anda da uykusundan ağlayarak uyanmış. Rüyasını bana ağlayarak anlatmıştı, sonra birbirimize sarılıp ağlamıştık. Kız kardeşim, ufkumuzun ölüm ve korkuyla çizildiği bu köyde her şeyi anlamaya çalışmadan belki de rüyasında anlamıştı. Ben delirmeden ama delirmek için saatlerce zihnimin girdaplarında nefes nefese koştururken anlayamamıştım.

Parçalanmış bir kadın bedeni elbise yapıp genç kızlara giydiriyor. Onların örtülerinin kumaşı, kadın ölümlerinden örülmüştü. Bu nedenle gülüşleri yarım, sesleri kısıktı. Ve biz bir kadının örtüklüğünü, ölümün ikiz kardeşi olarak açan erkeklerde katilliğimizden başka bir şey giyinmeyen ruh çıplaklarıydık... İşte tüm bunlar kız kardeşimden uzakta, onun rüyasını düşünürken ağlayarak anlamıştım. Yıllar boyunca annemin o bilinmeyen adamla yatıp yatmadığını sormuştum kendime. Ama kız kardeşimin rüyasını anladıktan sonra artık bu soruyu önemsememeye başlamıştım. Şimdi tüm bunları kız kardeşimle konuşmak istiyordum; ama artık o yoktu... Uzandığı toprakta en son neyi düşündüğünü bilmemek bana acı veriyordu.

Anneme yapılan haksızlığı anlamsız, yargılayıcı sorular yüzün-

den çok geç anlamıştım. Kız kardeşimi hiçbir soru sormadan anlamak istiyordum. Rüyasında yaşam kâbusunun sırrını çözen o genç kızın, kanla örtülmüş bedenine daha fazla bakamadım. Askerler kız kardeşimi yerden kaldırıp bir araca yerleştirdiler. “Köye gömeceksiniz değil mi?” diye sordu komutan. Başımı salladım. “Tahir oğlum, Allahın emri!” dedi. Gözlerini görmemek için başımı önüme eğdim. Ben de arabaya, komutanın yanına bindirildim. Konuşuyordu durmadan, rüzgâr esiyordu. Gözlerimden yaşlar akıyordu yanaklarıma. Parmağımı gözyaşlarımla ıslatıp burnuma götürdüm, yağmur kokuyordu gözyaşlarım. On üç yaşımdan beri ilk defa katilliğimden soyunduğumu hissettim. Annem öldüğünde bir tek kız kardeşim ağlamıştı ve şimdi benim gözyaşlarım onunki gibi yağmur kokuyordu.

\*Marsilya Akdeniz Forumu Öykü Yarışması- 2005 Birincilik ödülü

# ÖFKEMİ KAÇA SATIN ALIRSINIZ?

Nevzat GÜNGÖR  
Kocaeli F Tipi Cezaevi

Kahkahalarımı satmaya karar vermiştim, son bir yıldır neredeyse hiç kullanmamıştım zaten. Yürüyen kaldırımında durmuş, Alış-Satış Merkezi (ALSAM)'a doğru ilerliyordum. Kafamda tek bir soru vardı, kahkahalarımın ne kadar kazanacaktım. Puan kartım, yani pu-ka'daki limit epey düşmüştü. Acil olarak kendime marka almalıydım. Altı ay önce elbiselerime taktığım markaların kendi kendilerini imha etmelerine bir gün kalmış, bu nedenle yaydıkları ışıltı en alt seviyeye düşmüştü. Yirmi dört saat sonra üzerimdeki elbiselerin tümü eski, paspal, perişan hallerine dönüşeceklerdi. Görüntü her şeydi, geri kalanların toplamı ise hiçbir şey. Eğer yenilerini almazsam markasız elbiselerle yer aldığım bütün görüntüler kaydedilmelerinin üzerinden öyle çok zaman geçmeden silinecek ya da çok zorunlu haller dışında o görüntülerde yer almayacaktım. Hem ilgi çekmedikten sonra görüntülerde yer almanın ne önemi kalıyordu ki... Ayrıca yapılan telekonferanslara en ışıltılı görüntümle çıkmalıydım. Yoksa şirketçe

her çalışan için tutulan performans değerlendirme raporlarında hakkımda o kadar da iyi şeyler yazılmayacaktı. Bunun da nelere yol açabileceğini çok iyi biliyordum.

Sağ tarafımdaki üç yüz katlı binaya dikmiştim gözlerimi, oldukça ağır biçimde kendi etrafında dönüyordu, dört cephesinde dört dev ekran. Bu ekranlarda reklâmlar, arada ise en uzununu otuz saniye olan filmler yayımlanıyordu. Kahrolası tek vefalı dostum can sıkıntısı, bütün ağırlığıyla çökünce omuzlarıma, yere, kaldırıma düştü bakışlarım. Kaldırımda da özel ekranlı bir Göz vardı. Ekran-göz, yani; tv, video, bilgisayar, vb... gibi tüm şeylerin birleşimi, her şey için kullanılabilen, aynı zamanda kullananı, oradan geçeni, uzaktakini izleyen, kaydeden yayın-çekim aleti... Kaldırımdaki görüntü bir adım ötemde benimle birlikte ilerliyordu. En pahalı markaları takmış olan erkeğin kadını kendine aşık ettirmesini anlatıyordu film. Bitince de reklâmlar başlıyordu, sonra yine aynı film, bu böyle devam edip gidiyordu...

Sola doğru dönünce yine ekran-göz ile karşılaştım. Marka satan mağazanın vitrindeki ekranda valilik seçiminde aday olanlardan birisinin kırk beş saniyelik seçim konuşması yayımlanıyordu. Beş gün sonra seçimler olacaktı, hatırlamıştım. Beşinci günün bitiminde ya evimdeki ya da sokaktakil gözlerden birinde oyumu kullanacaktım. Kullanmak zorundaydım, yoksa Göz'lerde hiçbir işlem yapamayacaktım, bu ise herkes için benim içinde yaşamın gerçek anlamda durması anlamına gelecekti... Oy kullanmak kolaydı ama sabah yataktan kalktığınızda Göz sizi görür görmez, seçimde oy kullanmanız gerektiğini hatırlatarak, hemen seçime katılan parti ve adaylara ilişkin görüntüleri yayınlıyordu. Adayların en yakışıklı, ya da güzel görüntüleri ile partileri tanıtan abartılı reklam filmleri. Bütün bunları seyretmek istiyorsanız üç dakikanızı ayırmak zorundaydınız. Yok, doğrudan seçime geçmek istiyorsanız ilgili düğmeye dokunmanız yeterliydi.

Karşınıza çıkan amblemlerden birinin üzerine parmaklarınızdan biriyle hafifçe dokunmanızla işiniz bitmiş oluyordu.

Geçen seçimde –ki ne zaman yapıldığını ve hangi partinin kazandığını bilmiyorum, oyumu uzun, siyah saçlı, dolgun dudaklı, büyük göğüsleri olan kadına ve aday olduğu partiye vermiştim. Etkileyici çıplak görüntüleri vardı. O görüntüleri yatak odamdaki ekran-gözde uzun süre saklamıştım.

Can sıkıntısı ağırlaştıkça ağırlaşıyordu. Korkuyordum. Yine o nefessizlik gelip sıkabilirdi boğazımı. Süreklilik kazanan can sıkıntısı ve belli aralıklarla kabus gibi çöken nefessizlik hastalık belirtileriydi. Korkumun nedeni de buydu işte... Alçak nefessizlik son zamanlarda sürekli geleceğini hissettirmek konusunda hiçbir fırsatı kaçırmamasına rağmen hâlâ gelmiş değildi, bu da korkumu her iki ucundan tutup çekiyordu. Bekleyiş, beklenen ne kadar kötü, acı verici olursa olsun, onu yaşamaktan daha da kötüydü.

Kaldırımında benimle birlikte ilerleyen Göz’de, kadınlar için iç çamaşırı üreten bir firmanın reklamı vardı, ilgimi çekmişti. Diğer markaların aksine satın aldığınız iç çamaşırı markasının yanında o markanın ürettiği iç çamaşırlarını da almak zorundaydınız.

İç çamaşırı, çorap gibi şeylerin böyle bir özgünlüğü vardı. Reklamı yapılan iç çamaşırlarından alabilirdim. Reklamdaki yarı çıplak kadın, kalın etli dudaklarını şehvetli bir şekilde aralayarak “Rahat, ferahlatıcı, baştan çıkarıcı. Kullanın ve doğum kontrolü için ek önlem almaktan kurtulun, diyordu. Hamile kalmamak için tedbir almama gerek yoktu. En son iki sene önce, o zaman sırsıklam aşık olduğum ya da aşık olduğumu sandığım Sevgi ile birlikte Sağlık Kontrol Merkezi’ne gitmiştik. Doktor “isteseniz de hamile kalmazsınız Bayan Arzu,” demişti bana. İlkin sevinir gibi olmuştu, çünkü Sevgi beni bir erkekle birlikte gördüğünü iddia etmiş, onunla yattığımı falan söyleyerek kıskançlığın doğur-

duğu öfkesini her fırsatta üzerime kusarak, hayatı bana zindan etmişti. O muayenede herhangi bir erkekle cinsel ilişkiye girmediğim netleşmiş, böylece o günlerin tek kavga nedeni de ortadan kalkmıştı.

Sevgi ile sarmaş dolaş merkezden çıkarken sanki eksilmişim gibi bir duygu büyümüştü içimde. Artık asla tamamlanmayacağımı, hep yarım kalacağımı bilmenin getirdiği bir burukluk. Hamile kalmayı, hamileliğin kendisini, doğurmayı kirli, bu nedenle itici, zahmetli, hatta kendi kendine yapılan bir eziyet olarak görmeme karşın, yine de çocukları çok seviyordum.

Sevgi bu durumu hep gizli anne olma istemime ve bu isteğimi bastırmama bağlar, her fırsatta dalga geçerde. Kaç kez “İstersen bir çocuk evlat edinebiliriz Arzu,” demiş ama ben reddetmişim. Bana göre çocuklara olan bu düşkünlüğüm büyüyerek hayatın duvarları arasında tutsak olmanın yarattığı o ebedi bunalımın bir sonucuydu. Ailemle birlikte şehir dışında yaşamıştım, mutlu bir çocukluğum olmuştu. Kendi dünyasında ve hayalleriyle akıp giden deli dolu bir çocukluk... Büyüyünce... Belki de ben yanılıyordum...

Gökyüzüne kaldırdım bakışlarımı... Dev zeplinler farklı yönlerde doğru ağır ağır ilerliyorlardı, her iki yanlarında da dev ekranlar, ekranlarda göz muayenelerini yaptırmayanların çok acil olarak sağlık kontrol merkezlerine başvurmalarına ilişkin uyarılar, aynı içerikte görüntüler. Hoş, gözlerinizi kontrol ettirmeye gitmeseniz bile sizi anında tespit ediyorlardı. Uyanmanızla birlikte nereye giderseniz gidin, ne yaparsanız yapın mutlaka etrafınızda birden fazla Göz olurdu. Her adım başı, siz hiç istemeseniz bile bir ekran- gözü seyrediyor olacağımızdan, o göz tarafından da kaydediliyordunuz. İşte o gözlerden birine baktığınız anda gözlerinizin sağlıklı olup olmadığı, eğer bozulmuşsa hangi aşamaya ulaştığı tespit edilerek adınız, bulunduğunuz yer hemen



Güvenlik Kontrol Denetim ve İzleme Birimi'ne bildiriliyordu. Onlar için gözleriniz her şeyinizden daha önemliydi. Gözlerinizle ilgili ne rahatsızlığınız olursa olsun şirketlerin ve devletin birlikte oluşturduğu fondan karşılanmak üzere hemen tedavi ediliyordunuz. Tedavi zorunluymuştu. Kolunuz, ayağınız, burnunuz, kulağınız olmayabilirdi, ama gözleriniz olmak zorundaydı. Diyelim ki, kendinize zarar verdiniz ve tutup parmaklarınızı kestiniz, hastanelerden birine kaldırılır ve tedavi edilirdiniz. Tedavi gideriniz Pu-Ka'nızdan karşılanır, eğer limitiniz yeterli değilse borçlanmak zorunda kalırdınız. Ama gözlerinizden birine zarar verdiğinizde anında tedavi edilir, masraflarınız fondan karşılanır, ardından da kısa süreli hapis cezasına çarptırılarak, yoğun psikolojik tedaviye tabi tutulursunuz. Öldüğünüzde eğer önceden organlarınızı bağışlayacağınıza ilişkin bir talebiniz olmamışsa ve mirasçılarınızın da böyle bir istekleri bulunmuyorsa, gözleriniz dışında bedeniniz yakılıyordu. Gözleriniz üzerinde hiçbir hakkınız yoktu. Doğumunuzla birlikte onları şirket ve devletten ödünç almış, yaşamınız boyunca kullanmış, ölünce de sahiplerine geri vermişsinizdir. Bu nedenle kendi gözlerinize zarar vermek sisteme zarar vermektir.

Son günlerde nedenini bilmediğin bir ağrı saplanıp kalıyordu gözlerime, ama benim gidip tedavi olmak gibi hiçbir girişimim olmamıştı. Ayrıca ekran-gözlerden bu yönlü bir uyarıda almamıştım. Tedavi olmak istememenin bir nedeni yoktu. Belki de vardı ve ben bunun farkında değildim. Bir şey yapmam gerekirken yapmıyordum, ama bunun nedenini de bilmiyordum. Bilmemek bir sıkıntı kaynağıydı. Huzursuzluk. Kendimi yapmaya zorlamam o huzursuzluğu daha bir artırıyordu. Körler Hareketine mi katılmak istiyordum yoksa? Bu soruyu bir gece yatak odamdaki ekranın üst yarısındaki belgesele göz atıp, alt yarısında da çalıştığım şirketin verdiği projeyi tamamlamak için uğraşırken sormuştum kendime. Cevap, yine bulamayacağım bir yerlere

saklanmıştı. Körler Hareketi hakkında kulaktan dolma şeyler dışında pek bir bilgim yoktu. Ekran-gözlerin bulunmadığı yerlere kapanarak münzevi bir yaşam sürüyorlardı, ya da daha radikal davranarak gözlerini çıkarıp, sokaklarda dolaşarak boş, kanlı göz çukurlarını gururla sergiliyorlardı. O kadar istememe karşın ne yazık ki onlardan birine rastlamamıştım. Annem gördüğünü söylüyordu: Markasız elbiseler içinde iğrenç bir görüntüsü varmış ve boş göz çukurlarıyla herkesten daha iyi görüyormuşçasına yürüyor, yürürken de saçma sapan yıkıcı şeyler söylüyorlarmış.

Nihayet beş yüz katlı ALSAM'a ulaşmıştım. Girişteki ekranların birisinde hangi katta ne alınıp satıldığı yazılıydı. Göz gezdirmeye başladım. İki yüzüncü katta rüyalarınızı satıp, eğer Pu-Ka'nızdaki limitiniz yeterliyse başkalarının rüyalarını alabiliyordunuz. Yetmişinci katta anılar... Üç yüz otuz beşinci katta hayaller... İki yüz doksan yedinci katta gözleriniz dışında bedeninizin her hangi bir uzvunu, seksen üçüncü katta sevgi, yüz on birinci katta öfke... Diyelim ki nefret mi almak istiyorsunuz, üç yüz ellinci katta gitmeniz ve satış görevlisine Pu-Ka'nızı uzatmanız gerekiyordu. Kahkahalar... İki yüz doksan yedinci katta gözyaşları, otuz yedinci katta üzüntü, dört yüz on ikinci katta ömür... Katların alış-satış yapıldığı kat; üç yüz doksan dokuzuncu kattı. Binadan içeri girince dev bir hareketli ekran-göz karşıladı beni. Hareketli ekran-Gözler yuvalarından bir yılanmışçasına kıvrılarak ilerilere çıkabiliyor, sağa-sola dönerek, aşağı-yukarı hareket edebiliyorlardı. Nefret ediyordum onlardan. Ne zaman bir hareketli gözle karşılaşsam bir yılan tarafından ısırılmak üzere olduğum duygusu büyüyordu içimde... Ya da, ya da tecavüze uğrayacakmışım hissi... İğrenme... Elim kolum bağlı, yutmadan önce iştahla izliyor beni hareketli göz...

Ekrana diktim bakışlarımı, doğumumdan başlayarak bir dakika önceye kadar kaydedilmiş olan bütün görüntülerden seçilmiş elli tanesini seyretmek zorunda kaldım. Kaç yaşında oldu-

ğum, hangi hastalıkları geçirdiğim, nerede çalıştığım, uzak-yakın bütün akrabalarımın dökümü, Pu-Ka'daki limit, o güne kadar taktığım markalara ilişkin bilgilerin dökümü... Bir de ekrana yansımayıp Bilgi Kontrol Merkezi'nde olan şeyler vardı tabii. Suça yatkınlığım, güvenli olup olmadığım, koşulların oluşmasıyla ruhumda yaşanabilecek kırılmalar falan filan işte...

Üç yüz doksan dokuzuncu kata çıkıp görevliye doğru yürüdüm. Hiçbir şey söylemeden beni bir odaya aldı, uzandım sedyeye, el ve ayak bileklerimi kayışla bağladı. Alnıma üç tane yuvarlak, yassı, küçük robot koyduktan sonra, hortum şeklindeki bilgisayarı ağızımdan içeri soktu. Acıyıp acımayacağını bilmiyordum, tavandaki gözden en lüks markalara ilişkin reklamları seyrederken kısa süreli bir baygınlık yaşadım gibi, kendime geldiğimde ise görevlinin sabırsız bakışlarıyla karşılaştım. Hiçbir tuhaflık yoktu. Kalktım, birlikte diğer bölüme geçince, ona Pu-Ka'mı uzattım, iki yüz puan yükledi, çıktım.

Asansördeki gözü seyrederken saçma olduğunu bilsem de kahkahalarımı kimin alacağı sorusunun üzerine düşünmeye başlamıştım. Bu sorunun cevabını asla öğrenemeyecektim. Satış ve alışlar tamamen gizliydi. Muhtemelen zengin birisi kahkahalarımı bir süre kullanacak, ardından da kendine yeni kahkahalar satın alacaktı. Bilim ve teknikteki bunça gelişmeye karşın Du-K1 yani Duygu Kırımı hastalığına nasıl çare bulunamadığını bir türlü anlayamıyordum. 'Çağın vebası' deniliyordu Du-K1 için. Bir gün uyandığınızda ya üzüntü, ya sevmeye, ya öfke, ya nefret, hayal etme ya da başka bir duygunuzu kaybettiğinizi görüyordunuz. Birdenbire oluyordu bu. Yakın arkadaşım rüyalarını kaybetmişti. Bırakalım bir daha rüya görmeyi, o kadar uğraşmasına karşın o güne kadar gördüğü rüyalarından tek birini bile hatırlamıyordu. Sevginizi kaybettiğinizde ise sevmeye diye bir şeyin nasıl olduğunu bilmiyordunuz: sevmiş olduğunuz insanları gördüğünüzde elbette onları tanıyordunuz, ama onlara karşı sevgi duygusunun

kendisini hissetmiyordunuz. Boşluk... Boşluğun doğurduğu uzaklık... Ekran-gözlerde Du-Kı'ya ilişkin çeşitli programlar yayımlanıyordu. Ne kadar hızlı yayıldığı, nasıl da tüm insanlığı tehdit ettiği, giderek daha çok insanın bu illete yakalandığı gibi şeyler geniş dökümlü istatistiki bilgilerle verilmesine karşın, tedavisine ilişkin ek bir kelime bile edilmiyordu. Oysa her partinin seçim zamanı en temel vaadi Du-Kı'ya ilişkin bir tedavi geliştirileceğiydi. Üstelik Du-Kı'yı tedavi etme gerekçesiyle devlet tarafından özel şirketlere oldukça yüksek miktarda puan aktarılıyordu.

Pu-Ka'nızdaki limit yeterliyse eğer kaybettiğiniz duygunun yerine yeni bir tane alabilirdiniz. Yeterliyse ama. Bir duygu almak için yüzlerce puanı gözden çıkarmanız gerekiyordu. Bu ise yoksullar için imkansız bir şeydi. Bu nedenle zenginler dışındaki çoğunlukta yer alanlar bir ya da birkaç duygusunu yitirmiş halde yaşıyorlardı. Her nasılsa hiç Du-Kı'ya yakalanmamıştım. Şaşırıyordum ama, şans diye bir şeye inanmıyor, günü geldiğinde daha büyük bir felakete uğrayacağımdan korkuyordum.

En lüks mağazalardan birine gittim ve hep almayı hayal ettiğim markaları alıp boy aynasının karşısına geçerek takmaya başladım. Ayakkabılarıma, mini eteğime, göğüslerime bütün güzellikleri ortaya koyan ilginç gömleğime. Görüntüm değişmiş, yeniden ıslıl ıslıl parıldamaya başlamıştım. Mutluluğa benzer bir duygu vardı içimde. Beklediğim üzere boy aynası bir göze dönüşünce arttı o duygu. Yeni görüntüm kaydedilmişti, artık dünyanın neresinde olursa olsun kimlik numaramı yazanlar bu yeni görüntümle karşılaşacaklardı.

Evime dönmem gerekirken her nasılsa yüreğimde haykırışa dönüşen Yeşil Bölge'ye gitme isteğine kulak vererek değiştirdim yönümü. Gözlerimdeki ağrı artmakla kalmamış, kafamın içine doğru akmaya başlamıştı. İlk defa oluyordu böyle bir şey. Üstelik bakışlarım gözlerden birine değer değmez ağrının şiddeti

artıyordu.

Yeşil Bölge'nin girişine ulaştınca uzattım Pu-Ka'mı kapıdaki kart okuyucu bilgisayara. Giriş için çeyrek puan kesilince dev kapı açıldı, girdim içeri. Ağaçların, çiçek ve kuşların ren-garenk görüntüsü karşısında neye uğradığımı şaşırılmış, afallayıp kalmıştım. Birdenbire başka bir evrene geçmişim sanki. Her şey o kadar canlıydı ki... Ayrıca birilerini, bir şeyleri rahatsız ediyordum. Bulunmamam gereken bir yerde bulunarak kimi sınırları aşmış gibiydim. Ne yapacağımı bilmiyordum, huzursuzdum. En son dört sene önce lüks bir semtte bulunan Yeşil Bölge'ye gitmiş-tim. Adını bilmediğim birçok ağaç vardı, yüzlerce çeşit çiçek, bir şelale, küçük bir göl, gölde balıklar, insanı sarhoş eden kokular. Yeni doğmuş bir bebek gibi hissetmişim kendimi; ürkek, korun-masız, ne yapacağını ve nasıl davranacağını bilemeyen. Dayana-mamış, hemen arkamdaki ağaca dokunmak isteğiyle uzatmıştım elimi. Elimin ağaca dokunması gerekirken yolculuğuna devam etmişti. Ağacın sadece bir görüntü olduğunu anlamak tahmi-nimden de çok şaşırtmıştı beni, bir süre sonra da kızgınlığa bı-rakmıştı yerini. Sormuştum görevlilere; yarısının görüntü, diğer yarısının ise gerçek olduğunu, Görüntü Mühendislerinin aylarca çalışarak böylesi mükemmel bir birleşim yarattıklarını, aslolanın dokunmak değil, bakmak ve görmek olduğunu, bahçenin sade-ce gözlere hitap ettiğini anlatmışlardı uzun uzun. Kızgınlığım ve hayal kırıklığımı ardıma takıp hemen terk etmişim orayı.

Boş bir banka doğru yürüdüm. Toprağın görüntüsü bile şaşırtıcıydı. Çiçekler, kuşlar... Kolumdan tutularak başka bir evrene fırlatıldığımdan varoluşsal bir yabancılik ve huzursuzluk yaşıyordum. Şu an işte hemen arkamda bir ağaç vardı ve içimde ona dokunma isteği büyüyordu.. Yapmamalıydım. Görüntü bu kadar güzelken, onu kırarak sakatlamamalıydım. Dayanamadım ama döndüm ve dokundum ağaca. Ah! Gerçektir. Gerçek! Gerçek olması beni feci şaşırtmıştı. Zarar vermekten korkuyordum

gibi parmak uçlarımla okşuyordum ağacın pütürlü gövdesini. Bedenimde bir deprem, deprem mi yoksa buzun çözülmesi mi? Sanırım her ikisi de... Bir şeyler çözülmüş ve damarlarımdan akmaya başlamıştı.

Karşıdaki bankta iki kadın oturmuş, fısıltıyla bir şeyler konuşmaktaydılar. Kadınlardan solda olanı, hem çok güzeldi, hem de garip bir çekiciliğe sahipti, üstelik de Sevgi'ye benziyordu. Çiçeklerin hemen önündeki çimenlik yerde de iki çocuk. Şaşkın gözlerle etraflarını seyrediyorlardı.

Onca güzellik içinde gözlerim çocuklara takılıp kalmıştı...

Kız olanı, siyah saçlı erkek çocuğa doğru beklenmedik bir hamle yaparak, durup dururken öptü onu. Bunu öylesine masum, öylesine çocukça bir acemilikle yapmıştı ki, yüzümde kocaman bir gülümsemenin aktığını hissetmiştim. Erkek çocuk önce ne yapacağını şaşırdı, sonra da bir haksızlığa uğramışçasına yüzünü astı, ağlayacaktı neredeyse. Kız çocuğunun nasıl davranacağını merak ediyor, "muhtemelen" diyordum, "annesinin yanına gider." Öyle yapmadı, erkek çocuktan çok güçlüymüşçesine omuzlarından sınımsıkı tutup tekrar öptü ve karşısına geçip gururlu bakışlarını ona dikerek muzip muzip gülmeye başladı. Erkek çocuk dayak yemiş gibi hüngür hüngür ağlıyordu, gözyaşları gerçektir, yanaklarına doğru ıslak adımlarla yürüyor, oradan toprağa kanatlanıyorlardı...

Erkek çocuğun durumu o kadar komikti ki, o an, tam o an kahkaha atma isteğiyle hep yaptığım gibi ağzımı açıp, başımı hafifçe arkaya doğru attım ve bana ait, patlamaya benzeyen o kahkahaların dudaklarımdan dökülmesini bekledim.

Bekliyordum ama sadece sessizlik vardı...

Sessizlik...

Hâlâ bekliyordum...

Sonra, sonra kahkahalarımı sattığımı hatırlayıverdim... Hatırlamak, ama bir türlü öyle bir şey yaptığına inanmamak.

Hâlâ kahkaha atmak için didinip duruyor, ama başaramıyordum. İçimde bir ukde. Acı bir yara hatta. Büyüyen... Dudaklarımda çöl... Karşımda sessizlik. Bütün varlığımla kahkahaların dudaklarımdan dökülmesini bekliyordum.

Boşluk ve sessizlik yıkılmazdı...

İnanmıştım.

İnanmak anında çırılçıplak acıya dönüşmüştü. Hiç tatmadığım bir acı. Buruklukla yoğrulmuş. İsteyip de yapamamak, yok edemeyeceğim bir eksiklik yaratmıştı sanki... Tek bir atılmamış kahkahanın bunca acı bir boşluk yaratabilmiş olması gerçeği karşısında dehşetli ve şaşkındım.

Boğazımda demirden bir yumruk.

Erkek çocuk salakça ağlayışına devam ediyor, kız çocuk ise hâlâ hınzır hınzır gülüyordu. Yaşananlardan habersiz olan anneleri ise kendi aralarında o çok iyi bildiğim heyecanlı, tatlı bir ürpertinin hakim olduğu yüz ifadesiyle fısıldaşıyorlardı.

Asit nehri acı, nihayet kahkaha atma istemini boğmuştu kendinde.

Kelebeğin biri gelip elimin üzerine konunca, yüzümün ortasına yumruk yemiş gibi oldum. Gerçek bir kelebek elimin üzerindeydi ve ipeksi dokunuşları bedenime değiyordu. Ağlamak istiyordum, bağıra-çağıra ağlamak. Yanardağ patlaması gibi etrafına gözyaşlarından yakan nehirlerin akması gerekiyordu ama ağlayamayacağımı da çok iyi biliyordum. Altı ay önce ALSAM'a giderek satmıştım gözyaşlarımı, "işime yaramaz, hem ağlamaktan da nefret ederim," diyerek.

Küçük kızın tertemiz, gururlu, güneş gülümsemesini arkamda bırakıp çıktım Yeşil Bölge'den. Her nasılsa susmuş olan gözlerim birdenbire çığlık atar gibi ağrımaya başladılar.

Gözlerim... Kusmak üzereydim... Ağrı çığlıkların darbeleri karşısında yere yıkılmamak için direniyordum. Gözlerim... Ah gözlerim!





# BOY AYNALARI

Kemal GÜLER

*“Daha nen olayım isterdin  
Onursuzunum işte!”  
C. Süreya.*

Yaralı bir it gibi vurdu kendini sokağa. O an hiçbir şeyi düşünemeyecek kadar acı çekiyordu. Bir türlü ısıtamadığı, üşümeye benzeyen bir acı. Ardında hiçbir şey bırakmayan, kendinden başka hiçbir sızıya yer vermeyen, bütün hücrelere, bütün duygulara hükmeden bir acı. Saldırgan, işgalci, akışkan bir acı.

Tam üç gün boyunca yemeden-içmeden kapandığı o izbe odadan atmıştı kendini dışarı. Nereye gideceğini dahi düşünmemişti. Hem ne önemi vardı bunun. Önemli olan gitmekti, bu uğursuz odadan, kulaklarında durmadan büyüyen o düğümün uğultusundan kurtulmaktı. Bu uğultuyu duymasa, içindeki acının buzları çözülebilirdi belki. Buna inanmıştı. Bu yüzden; burası, bu ev bu oda hariç, her yer, gidilmesi gerekendi.

Evleri sokakları bir bir geçiyordu. Büyük bir umarsızlık çökmüştü üstüne. Yanından gelip geçenleri, şaka yollu omuz vuranları, uzaktan el kol hareketleriyle selam verenleri, kaş göz işaretleriyle, konuşmak isteyenleri, ilgisiz bakışları, meraklı

gözleri, kısacası her şeyi sukutla karşılıyordu. Kimseye tek bir karşılık bile vermedi. Hiçbir şeyin farkında değildi. Ayrımları görmeyecek kadar gözlerini çekip almıştı dünyadan. Sağından solundan hızla bir şeyler akıp gidiyor, sanki bütün dünya onu terk ediyordu. Çekip giden, başkaları mıydı yoksa o mu? Bunun bile ayırında değildi.

Kasabanın dışına çıktı. Hava serindi. Yoldan sapıp sol taraftaki kayanın üzerine oturdu. Kasabaya bakıyordu şimdi. Aslında tam bir kasaba da sayılmaz burası. Daha çok küçük bir nahiyeyi andırıyordu. Hayatını burada geçirmişti. Ama şimdi tanımadığı yabancı bir şeye bakar gibiydi. Bu kasaba şimdi ona uzaktı, kimsenin sesini duyamayacağı kadar uzak. Sanki bütün acıların, kederlerin, alıp-başını gitmelerin, terkedilmişliklerin “başkenti” olmuştu. Her şeyde bir keder havası vardı. O kırmızı kiremitli, beyaz badanalı evler bile acıları gizlemek için yapılmış zoraki gülümseyişlere benziyordu...

Kendi evini aradı, bulmakta zorlanmadı. Bu işi ezbere biliyordu artık. Çünkü çocukluğundan bu yana sayısız kez tekrarlayıp durmuştu aynı şeyi. Ruslardan kalma bu ev hemen göze çarpardı. Evden birilerini görmek ister gibi gayri-iradi kıstı gözlerini. Öyle durdu. Kimseyi göremeyince vazgeçti bundan. Boş gözlerle bir müddet daha bakınıp durdu. Sonra bakışları hafifçe kendi evlerinin soluna kaydı. Dügün yeri ordaydı. Kimileri geliyor kimileri de ayrılıyordu. Öylece bakakaldı. Kafasının içi bomboştu. Ama bir yüz her an, sanki sislerin içinden yavaş yavaş geliyormuşçasına daha da belirginleşmeye başlamıştı. Önce alnı, ardından burnu, elmacık kemikleri, çenesi, dudakları, gözleri ve simsiyah uzun saçları belirmişti. Oydu bu, o ESMER...

Aşağıda yapılan dügün onundu. Bugün sondu. Çekip gidecekti. Belki bir daha hiç görmeyecekti. Bunu düşündükçe içindeki acı bir burgu gibi işliyordu yüreğine. Sanki bütün ruhu ağır ağır buz tutmaya başlıyordu. Onsuzluk, ıssızlıktı. Ardı arka-

sı kesilmeyen bir hiçlik. Bu sonsuz boşluk onu durmadan içine çekiyordu.

Tam üç yıldır ona tutulmuştu. Üç yıl boyunca ayrık otları gibi, gittikçe içine yayılmış, kendi dışındaki her şeyi boğmuş, yok etmişti. Her gün biraz daha duygularını düşüncelerini ona bağlamış, onsuз hiçbir şey tasarlayamaz olmuştu. Kısa bir süre içinde, adeta onun için yaşar olmuştu. Onun için giyiniyor, onun için sevinip-üzülür hale gelmişti. Onun sevdiği şeyleri sevmiş, nefret ettiği şeylerden nefret etmiş, dönüp yüz vermediği şeylere o da yüz vermez olmuştu. Hoşlandığı şeyleri bir bir öğrenmişti. Renkleri, çiçekleri, şarkıları, şarkıcıları, filmler, artistleri, bilcümle ne varsa sırf o seviyor diye, kaç şarkı ezberlediğini düşünmemişti bile. Onun yüzünden sigarayı bırakmamış mıydı? “Ağzı kokan adamı çekemem,” demişti bir keresinde arkadaşlarına. Bunu işittiği günden bu yana, “Bir daha içmeyeceğim bu mereti,” deyip elindeki sigarayı atmış, paketini de amcaoğluna vermişti. O gün bu gündür bir daha içmemişti.

Sırf ona yakın olmak için olmadık şeyler yapmıştı. Her seferinde bir bahane bulup evlerine gider onu görür, havadan sudan da olsa bir şeyler sorar, onunla konuşurdu. Konuşması içini okşuyordu. Ne dediği, ne anlattığı umurunda değildi. Onunla konuşuyordu ya, o yetiyordu kendisine...

Esmer, onun hastalığıydı. İyileşmek istemediği, acısını çekmekten haz aldığı, acısızlığına dayanamadığı, soluk aldığını, kanının aktığını, yaşadığını gösteren bir hastalık... Kıskanç, bencil bir hastalık... Çünkü Esmer'siz bir şey bırakmamıştı. Nereye baksa, neye dokunsa biraz ona dokunuyordu. Sanki her şeyi elinden almıştı. Kendisine ait bir şeyler var mıydı? Yoksa hep böyle miydi? Bunu bile hatırlamıyordu artık. Onun istediği gibi olmak için peşisıra savrulup durmuştu, kendisi olmaktan çıkmıştı. Bundan yakındığı da yoktu. Çünkü ancak böyle olursa sevilleceğine inanıyordu. Hem sevmek kendinden vazgeçmek değil miydi? Bu

yüzden kendinden vazgeçmeli, kendini terk etmeli, kendine göre olmaktan sıyrılıp kurtulmalıydı. Oysa bilmiyordu kendisi olmamış biri başkasına göre olamazdı, olsa olsa yalnızca kaybolurdu.

Oturduğu bu tepenin başında, şimdi bunu daha iyi anlamıştı. Ruhundaki bu boşluk onu korkutuyordu. Bu yabansı boşlukta kaybolmak üzereydi. Kendini, elinde hiçbir pusulası bulunmayan bir gezgin gibi hissediyordu. Yitik ve çaresiz... Oysa yıllarca sevdası ona yol göstermişti. En umarsız anda bile gidilecek, durulacak nokta belliydi. Yaptığı her şeyin bir nedeni niçini vardı. Nerede olursa olsun yüzü ona dönüktü. Kendine Kâbe yapmıştı onu.

O an o saatte, o tepenin başında yalnızca bir hiç olduğunu düşünüyordu şimdi. Çünkü kendisi sevgili olamamış, bir anlam haline gelememişti. Bu yüzden hiç bir şey ifade edemeyecek kadar değersiz hissediyordu kendini. Buruşturulup atılması gereken boş bir kese kâğıdı kadar kıymetsizdi.

Her şeyi göze alıp sevgisini açıkladığı o günü hatırladı ansızın. Esmer o zamanlar lise ikiye gidiyordu. Yolunu gözlemiş okul çıkışı mahalle yoluna saptığı anda arkasından seslenip “Baban evde mi?” diye sormuştu. Ardından yanına gelip birlikte yürümeye başlamışlardı. Biraz ilerledikten sonra söze girmişti. İlk kelimelerden itibaren zangır zangır titremeye başlamıştı. Niyetinin ciddi olduğunu uzun zamandır peşinden koştuğunu, bir türlü cesaret edip açıklayamadığını söylemişti. Bütün bunları söylerken başını bir kere çevirip Esmer’e bakamamıştı. Gözleri ayaklarının uçlarına çivilenmiş kalmıştı. Yüzüne bakacak gücü kendinde bulamıyordu. Ya gözlerinde, yani yüzününü anlam kuyularında, sevgi yerine nefret ya da tikslenme ile karşılaşır mı yapardı o zaman? Kolay mıydı? Hayatının anlamı karşısında sınavda olmak? Bu anlama savaşının dönüm noktasında duruyordu o an. Ya kazanacaktı ya da... Orasını düşünmek bile istememişti. Kazanmalıydı. Buna mecburdu, başka çaresi yoktu. Ama

düşündüğü olmamıştı. Esmer, hiçbir tereddüte yer bırakmayacak türden reddetmişti onu. Böyle bir ilişkinin mümkün olmadığını söylemişti. Kesin bir dille. Bunları söylerken, öfkeli bir utanıştan mı yoksa beğenilip sevilmenin gurur okşayıcı hazzından mıdır bilinmez, kıpkırmızı kesilmişti.

Esmer'in söylediklerini, başını kaldırmadan aynı sukutla dinlemişti. Birdenbire ayaza kesilmişti her yanı. Donmuş kalmış, bozguna uğramıştı. Sanki atların nalları altında çiğnenen bir savaş alanıydı o an. Reddedildiğine inanamıyor, inanmak istemiyordu. Uzun süre bunun etkisiyle yaşadı. Her geçen gün biraz daha bunun aslında bir ret değil de bir nazlanma olduğuna kendini inandırmaya başlamıştı. Gerçeğin kanatan, yaralayan çıplaklığını bir yanılısamanın huzuruna sığınarak dengeliyordu. Kendilerini sevmeyen insanlara âşık olan herkes yapardı bunu. Ama yine de yanılısamaların huzurlu dinginliği, gerçeğin korkunç yüzü karşısında, melankoliden kurtaramazdı onları.

Bu yüzden onlar gitmekle kalmak, susmaklasöylemek, vazgeçmekle ısrar etmek arasında sıkışıp kalırlardı. Ne istediklerini bilmeyişlerinden değil, bütün kederleri bir bozgunu daha yaşamaya cesaret edememişlerindendi. Belki de yeni bir sevgiyi yeşertecek güçlerinin olmadığından korkmalarıydı bütün bunların sebebi.

Kaç kez bırakıp gitmek istemişti. Bir daha yüzüne bakmamak, aklının bütün kıvrımlarından atmak, ruhunun duygularının zerresinde bile izini bırakmamak. Ama olmamıştı, yapamamış, bir süre sonra yine yollarını gözlemeye, oradan oraya koşuşturmaya başlamıştı. Bazı şeyler eskisi gibi değildi artık. Kız onu görmek istemiyor, gördüğü yerde uzaklaşıyordu. Onunla konuşmadığı gibi her seferinde küfrediyor gibi bakıyordu. Zerre kadar yüz verdiği yoktu. Esmer uzak durdukça onda bir saplantıya dönüşüyordu. Her yerde peşindeydi. Uzaktan uzağa izliyor, oturduğu yerlere oturuyor, ayak izlerine basarak yürüyor,

dokunduğu her şeye dokunarak kokusunu, sıcaklığını duymaya çalışıyordu. Kısa bir süre sonra Esmer'e aşkını duymayan kalmamıştı. Dile düşmüştü. Aileleri bile kaygılanır olmuştu. Onun ise umurunda değildi. Kim ne düşünürse düşünsün, ne derse desindi. Fakat Esmer, rezil olmaktan korkuyordu, bir türlü kurtulamıyordu bu takipten. Oysa kaç kez terslemiş, peşini bırakmasını istemişti. Kimi kez iyilikle dil dökmüş, kimi kez yalvarıp yakarmıştı. Hatta bir keresinde açık açık "Bak," demişti, "benim sevdiğim biri var. Uzun zamandır birbirimizi seviyoruz. Onunla yakında evleneceğiz. N'olur peşimi bırak..." Fakat bunların hiçbiri kâr etmemişti. Geceli gündüzlü peşindeydi.

O gün okul çıkışı yine takılmıştı peşlerine. Esmer ile birkaç arkadaşı beraber yürüyorlardı. Mahalleye sapmadan geri dönüp üstüne yürümüşlerdi.

Esmer, gelip karşısında dikildiğinde öfkesinden çatlayacak gibiydi, "Ne istiyorsun ha ne istiyorsun" diye bas bas bağırmaya başladı. O ise yalnızca susuyordu. Bu sessizliği Esmer'i çıldırtıyordu. Ağza alınmayacak küfürler ediyordu Esmer. Bu cümleyi de atmaya öneriyorum. Bütün bunları yanıt vermeden dinlemişti. Esmer demediğini bırakmayıp çekip gitmişti.

Aşağılama törenleri, hakaret seansları gün geçtikçe çoğalmaya başlamıştı. Esmer kaçmaktan, saklanmaktan, sakınarak yaşamaktan yorulmuştu ve sanki saldırıya geçmişti. Karşılaştıkları her yerde, her fırsatta üstüne gidiyor, onu ezmek, onu çiğnemek ister gibi davranıyordu. Haziranın ilk pazartesi gününün ikindisinde yine Esmer'in karşısında bulmuştu kendini. Önüne dikilip yüzüne tükürmüştü Esmer. "Sende utanma diye bir şey yok mu?" demişti. Ardından da bir yığın küfür...

Bu olaydan kısa bir süre sonra gelip istemişlerdi Esmer'i. Bunu duyduğunda gidip kaçırmayı düşünmüştü. Gönüllü gelmezdi Esmer, bunu biliyordu. Çünkü onu sevmiyordu. Bunun farkın-

daydı. Bu yüzden gidip arkadaşlarından yardım istemeyi düşündü ilkin, sonra gidip onu isteyeniyi vurmaya bile geçirdi içinden. Ardından vazgeçti bundan... Tekrar "kaçırma" fikri büyümeye başlamıştı içinde Günlerce bunun tasalarıyla yatıp kalkmıştı.

Kafasının içinde bunları evirip çevirirken babasının karşısında buldu kendini. Babası gönül adamıydı. Annesi ile babasının sevdası hâlâ konuşulurdu buralarda... Kendileri Terekeme'ydiler. Ama annesi Kürt'tü. "Sevdanın ne ırka ne de dile ihtiyacı vardır çünkü sevdanın kendi dili vardır" derdi babası sık sık. Bu yüzden iyi bilirdi sevda hallerini... Hayatı hayattan öğrenenlere özgü bir bilgeliği vardı. Aklından geçenleri okumuşcasına "gidip onu kaçırmayı düşünüyorsun değil mi?" diye sordu. Cevap yerine başını eğdi usulca, bunun anlamını biliyordu yaşlı adam "kaçırırsan ne olur biliyor musun?" diye sordu. Ardından, kendisi yanıtladı sorusunu: "Ömrünün sonuna kadar sevgisini katlettiğin birinin nefretiyle yaşarsın. Her gece bir yılanın koynuna girer gibi olursun. Seni sevmesi için ömrünü harcarsın. Belki sana alışır, fakat ne yapsan da ateşi sönmüş bir sevginin soğuk küllerinden başka bir şey bulamazsın. Çünkü kadınların bağışlayamayacakları tek suç, sevgilerine karşı işlenmiş olanlardır. İntikamları korkunç olur. Sonunda şunu anlarsın, iki ömrü heba etmişsindir. Hatta üç ömrü... Ama eğer kaçırmazsan belki bir sızı olarak hep kalır içinde. Olsun o sızıyla yaşayabilirsin zamanla küllenir belki. Ama beni dinlersen sevgini bir nefretle zehirleme. Çünkü nefretle zehirlenmiş bir sevgi yaşatmaz adamı. Şunu unutma emi! Her seven, sevilenin boy aynasıdır. Eğer seni gösteren bir ayna varsa, git ne gerekiyorsa yap. Ama seni göstermeyen aynalara boşuna bakma ne olur," deyip çıkmıştı odadan babası.

Babasının sözleri yeni bir fırtına başlatmıştı içinde. Doğruydü. Bir boy aynası olmuştu. Yalnızca Esmer'i gösteren bir boy aynası... Her tarafında o vardı. Oysa kendisini gösteren hiçbir

ayna yoktu. Esmer'e bakıyordu. Sanki bütün sırları sökülmüştü. Onu yansıtacak küçücük bir parça bulamıyordu. Bir boy aynası değil içine düştüğü bir uçurumdu. Bir uçuruma bakarak ömür boyu yaşayamazdı. Bunu biliyordu. Çünkü uçurumların gizli bir cazibesi vardı. Ve bu iflah etmezdi uzun süre bakanı. Bu yüzden vazgeçti bu kaçırma fikrinden. Onun istediği sevmektir. "Sevilmeyeceksem kaçırma ne işe yarar ki" dedi kendi kendine.

Geçen her gün onun içinde bir yara büyütüyordu. Her şafak şerha şerha yarılan yaranın sızısıyla uyanıyordu. Kendini hiç bilmediği bir dağ evine benzetiyordu. Saçaklarda yitik bir aşkın hüznü, neresine baksa kanayan ayak izleri... Erimiş, ezilmiş örselenmişti. Kendi ruhunun sokaklarında kaybolmuş insanlara benziyordu. Alay edilmişti. Küçük düşürülmüş horlanmıştı; onuruyla oynanmış gururu çiğnenmiş, bir hiç yerine konulmuştu. Oysa o bütün varlığıyla sevmişti. Damarıyla, kanıyla, bütün ruhu, bütün duygularıyla, bütün hücreleriyle sevmişti. Bir gün bile, kötü bir laf etmemiş, yanlış bir davranışta bulunmamıştı. Rüyalarında bile onu kırmaktan incitmekten korktuğu için dokunmamıştı. Oysa her seferinde buzlu camlar gibi darmadağın edilmişti.

Karşılığı olmayan sevdaların yalnızca sevileni büyüttüğünü bilmiyordu. Bu her yerde böyleydi. Karşılıksız seven kişi kendini küçülterek büyütürdü sevdiğini. Karşılıksız sevdada ısrar, insanın kendisini aşağılamasıydı. Kendine, yüreğine ihaneti. Çünkü onu tüketir ayaklar altına alırdı. Sonunda bir paçavraya dönüştürürdü. Öyle olurdu ki aşk zalim bir tanrıya dönerdi. Kendine tapanların kanayan azaplı buharıyla beslenirdi...

Bu yüzden o küçüldükçe, büyümüştü Esmer, büyük ve ulaşılamayacak kadar uzak bu karşılıksız aşkta ısrar ettikçe batmış, battıkça da gururunu, onurunu bir yana bırakmıştı. Onu her şeyden koparıp atmış kendine bağlamıştı. Sonunda ise, ızdırap içinde azar azar tükenmişti. Marazi bir ruh bırakmıştı ardında.



Kimse onun neler yaşadığını bilmiyordu. Oysa yaralı ruhların her saniyesi, her an'ı bir fırtınaydı. Tutkuların yaraladığı ruhlar için zaman durmuştu."Çünkü aka aka tükenmişti." Kendinden geriye, her saati yüzyıllar süren bir fırtına kalmıştı.

Şimdi oturduğu tepede, karanlığın koynundaydı. Kendini, bu hayatın içinde görmek anlamını yitirmişti. İlk kez kendini ölüme bu kadar yakın hissediyordu. Ölmeyi geceye benzetmişti. Gece kadar, kör gece kadar belleksiz ve derin. Kendini kaldırıp aşağıya bırakmayı düşündü. Belki her şey biterdi. Belki ancak böyle çektiklerinin bir kısmını ödetirdi. Esmer'e ömrünün sonuna kadar taşıyacağı bir ceset bırakırdı. Durmadan kanayan bir yara olurdu. Belki o zaman anlardı, birini bir ızdırıp kaynağı gibi içinde taşımanın ne demek olduğunu. Belki de "bir süre sonra unuttur" diye geçirdi içinden. Unutulmak ölmekten daha beter koydu o an. Bir süre sonra, "bu gece son, gidecek," dedi kendi kendine. Yüksek sesle konuşuyordu artık "Cehennemine dibine gitsin," deyip sustu. Bir süre sonra, "gidip son bir defa görsem mi?" dediğinde sesi titriyordu. Ya dayanamayıp bir şeyler yaparsam diye ekledi. Kendine güvenemiyordu. Ama onu konuşturan içindeki o ses adeta kışkırtıyordu. "Belki bir daha hiç göremeyeceksin" dedi. Son kez... Sonunda kendini ikna etmişti gidecek ama kimseye görünmeyecek, şöyle uzaktan bakıp uzaklaşacaktı oradan.

Biraz acele etmeliydi. Saat dokuzu geçiyordu. Düğüne baktı kalabalık iyice çoğalmıştı. Ayağa kalktı. Aşağıya bıraktı kendini. Adımlarında gidilecek yeri bilmenin rahatlığı vardı. Zamanın bu günah vaktinde, hiçbir şey düşünmeden yürüyordu. Düğün yerine geldiğinde saat on civarıydı. Esmer'i görebileceği bir yer aramaya başladı. Bir türlü istediği gibi bir yer bulamadı. Öylesine karabalıktı ki, kuytu bir yer bulmanın olanağı yoktu. Bu yüzden kimseye görünmeden nafîle bir çabayla dönüp durmuştu. Sonunda çaresiz kalmış ansızın kalabalığa yönelmişti.

Onu görenler kaygılı, kuşkulu gözlerle bakıyorlardı. Belanın eli kulağındaydı. Bugüne kadar bunun sayısız örneğine tanıklık etmemişler miydi? Çok geçmeden Esmer'in babası kesti yolunu "Bir şey mi istedin Gültekin?" diye sordu. "Yok Ejder Dayı" diye yanıtladı. "Öyleyse ne işin var burada?" diye sordu. "Şöyle bir bakıp gideceğim, kötü bir niyetim yok merak etme," diye cevap verdi. Yaşlı adam gözlerine baktı, samimiyeti rahatlatmıştı yaşlı adamı ama kalabalığın hâlâ güvensiz bir iştahla kendilerine baktıklarını hissediyordu.

Kalabalığın içine dalıp düğünde oynanan yerin ön taraflarına kadar ilerledi. Durduğu yer gelinle damadın masasını karşıdan görüyordu. Esmer onu fark etmemişti. Telli-duvaklı gelinlik içinde neşeli ve mutlu görünüyordu. Birinin eğilip kızın kulağına bir şeyler söylediğini gördü, bunun üzerine kafasını kaldıran Esmer, onunla göz göze gelmişti. Esmer'in yüzündeki neşe bildik bir kızarmaya bıraktı yerini. Bu ifadeyi biliyordu. O an, damadın ellerinde olan ellerini usulca çekip aldığını gördü. Bunu, acılarına duyduğu saygıdan mı yoksa bir yarayı kaşıyarak belayı üstüne çekmekten korktuğundan mı yapmıştı. Belli değildi.

Onlarca, yüzlerce bakışın çivi gibi her yanına battığını hissediyordu. Herkes ondan bir şey bekliyordu.

Herkes kendi kafasında nelerin olacağını kararlaştırmış ve kendi yargısı uyarınca davranmasını beklemeye başlamıştı. İçgüdüsel bir yargıyla hareket eden kalabalıklar tıpkı gemi fareleri gibi tahammülsüz olurlar. Şimdi her yerde bu tahammülsüz beklenti vardı. Bu yüzden doğru dürüst bakmamıştı bile. Bakmak o an onun mahremiyeti gibiydi. Herkesin gördüğü, herkesin ortak olduğu bir bakış, ona fazla anlamlı gelmiyordu. Bakışlarının kirletildiğini düşündü. Onun istediği her şeyi ile kendisinin olan, kimsenin kirletemediği bir bakışla, onu doyasıya görmektir. Bu da olmayacaksa burada durmanın ne anlamı vardı?

Ayrılmak için geri döndüğünde amcasının oğlu girdi koluna “Gülo! Gel oynayalım” dedi. Aynı anda kolundan çekip, oynayanların içine sürükledi. Ne olduğunu anlamadan oyunun içinde buldu kendini. Çıkıp gitmek istese de yapamadı. Arkadaşları çevresini sarmış, ite kaka oynamaya zorluyorlardı. Kadın-erkekli tekli oynuyorlardı. “böyle saçmalık olmaz” diyordu için için. Tuhaftı, o an ne yaptığını, ne yapacağını bilmiyordu. Nasıl oynayacağını unutmuş gibiydi. Eli ayağı birbirine dolanıyordu. Oysa eskiden, hele Esmer de oralardaysa, öylesine oynardı ki kimse eline su dökemezdi. Şimdi kız kardeşi ile abisinin nişanlısı da girmişti oyuna. Birlikte oynuyorlardı. Hiçbir şey düşünmeden dönüp duruyordu. Oynamaktan çok zoraki sürükleniyor gibiydi. Yavaş yavaş oynamaya başlamıştı. Utanarak, ezilerek, iğrenerek başladığı oyunda şimdi ufak ufak hafiflemeye başladığını hissetmişti. Oynadıkça açılıyordu. Dış dünyadan kopmuş, her şeyden uzaklaşmıştı. Kimseye baktığı yoktu. Amcasının oğlu ile yanyana girdiklerinde “Git şıh şamili çalmalarını söyle” dedi. “Ne?” dedi, amcasının oğlu. İnanmamıştı. Ama tekrarlamadı. Doğrudan çalgıcıların yanına gitti.

Biraz sonra “şıh-şamil” çalmaya başladı. Bir savaş havasıydı bu. Bir davetti. Onda dağların ruhu vardı. Her şeye meydan okuyan bir ruh... Zamanın ve mekânın, ötesine geçmek isteyen, geçmişle geleceği avucunda tutan, bir yanıla gökyüzüne uzanan bir yanıla da yerin derinliklerine kök salan bir ruh.

Şıh şamilin ne demek olduğunu buralarda bilmeyen yoktu. Kendisi de biliyordu ama o an bunların hiçbirini düşünmemişti. Meydan okuyacağı bir düşmanı var mıydı? Bunu da biliyordu. Zaten birdenbire çıkıvermişti ağzından. Kanından, ruhunun en derin karanlığından gelen o çılgınlığın buyruğuna bırakmıştı kendini. Her geçen an daha da büyümüştü o ses. Damarları, kan yerine sanki o sesin tek kelimelik buyruğunu taşıyordu beynine. Durmadan “Oyna!” diyordu. “Oyna! Oyna!” Bu ses bütün bedenini

kaplamıştı. O an bütün bildikleri silinmeye başlamıştı. Bütün kelimeler, bütün sorular, sonuçlar hepsi bir bir bu ruh karanlığının içinde erimişti. Kimdi? Neydi? Ne istiyordu? Bunların hiç birini bilmiyor, bilmek de istemiyordu. Anlamını bildiği bir tek kavram kalmıştı geriye. Her şeyin yerini tutan, durmadan büyüyen bir kavram: “Oyna!”

Oynayan kalabalık yavaş-yavaş boşalttı etrafını. Ağır-ağır gözden geçirdi her şeyi. Ortalama altı yedi adımlık oyun alanının orta yerinde bir başıyordu. İçindeki sese direnmekten çoktan vazgeçmişti. Şimdi müziğin tınıları, kulağından ruhuna dökülüyordu. Dikkatli bakmayan biri en son ne zaman ıslatıldığı bilinmeyen bu toprak zeminde, tozlara gömülmüş, küçük, keskin çakıl taşlarını fark bile edemezdi.

Olduğu yerde şöyle bir döndü. Dairenin dışına, izleyenlerin bulunduğu son sınıra yöneldi. Davetlilerin çoğu ayaktaydı. Yalnızca gelinin ve damadın bulunduğu yerde oturanlar vardı.

Özel olarak kimseye baktığı yoktu. Müziğin ritmine al-dırış etmeden, çemberlerin etrafında yürümeye başladı. İkinci turda gözlerini yumdu. Adımlarına bu alanı ezberletmek istiyor gibiydi. Birden hızlanmaya başladı. Müziğin en uygun yerini yakalamıştı. Kollarını omuzlarına paralel açtı. Avuçlarından biri toprağa, diğeri ise gökyüzüne bakıyordu. Bütün bedeni birden bire kasılıp gerildi. Karnını içe çekip, başını dimdik tuttu. İlk adımlarında başlangıçların yabanıl telaşı vardı. Birkaç turdan sonra gözlerini açtı. Artık ne telaş vardı ne de tereddüt. Gözleri soğuk, yaralı, acımasız ve hiç kimsenin ulaşamayacağı kadar uzaktı. Gittikçe hızlanmaya başladı. Hızlandıkça içindeki ürkeklik kırılıyordu. İzleyen herkes hep birlikte alkış tutuyorlardı. Başlayacak olan bir büyüün parçası olmaya hazırlanır gibiydiler.

O ise bir sarhoşluk anındaydı. Kafasının içinde müzikten başka bir şey yoktu. O an bütün evren yalnızca o ezgiydi. Kendisi ise bu evrenin bir parçası... Onun ritmine kapılmış, sanki bütün

zamanların kıvrımlarından geçerek her anın her saniyenin dışına çıkmıştı. Bilmek, tükenmek bilmeyen, öncesi ve sonrası olmayacak olan, bambaşka bir zamanın içindeydi. Bütün akrepleri, yelkovanları, bütün geceleri ve gündüzleri silip atmıştı. Akışı, aka-aka durdurmuş, zamana hükmetmeye başlamıştı. Kendisini bir süvari gibi hissetti. Yeleklerinden yakalamıştı zamanı, dizginler elindeydi.

Ayakkabıları ayaklarına vuruyordu, çıkarıp attı. Şimdi yalınayaklarıyla düze inmiş yılık atı gibiydi. Geçtiği her yerden, ince bir toz şeridini ardında bırakarak geçiyordu. Birdenbire daldı dairenin içine. Şimdi kaldırıp kaldırıp vuruyordu kendini dizlerinin üstüne. Her seferinde koca bir kaya gibi düşüyor, aynı hızla yeniden ayağa fırlıyor, tekrar gümbürtüyle yeniden çakılıyordu. Kalkıyor, geriliyor yeniden vuruyordu. Adeta bedenine karşı bir nefretin ateşiyle yana yana dönüyordu. Sanki içindikileri kusup rahatlamak istiyordu. Bedenine mi saldırıyordu, Esmer'den mi intikam alıyordu? Bunu kimse bilemezdi. Bir oyun olmaktan çıkmıştı. Bir düğün havasından zerre kalmamıştı. Herkese garip bir hal olmuştu. Vahşi bir atmosferin orta yerinde kalmışlardı. Sımsıkı kapanmış dudakları, gözlerinde hırçın bir şehvetle parılayan ateş onu bu atmosferin kaynağı kılıyordu. Herkes, ondan taşan bir ruh halinin esiriydi adeta.

Bir müddet sonra üstübaşı darmadağın olmuştu. Kan dizlerinin topuğuna doğru akıyordu. Ayakları çakıl taşları tarafından delikdeşik edilmişti. Her tarafı ter içindeydi, gömleği sırlı sıklamdı. Bunların hiç birine aldıracağı yoktu. Hem başkaları için oynamamıştı ki... Kimin nasıl gördüğünü umursamıyordu. Yalnızca kendisi için oynamıştı. Şimdi oynayan da oydu, izleyen de. Üstünün başının ne önemi vardı. Varsın darmadağın olsun. Bu yüzden içinden geldiği gibi oynuyordu. Ruhunu serbest bırakmıştı. Bu yüzden durmadan oynuyor, kalkıyor, iniyor, düşüyor, dizlerinin üzerinde dönüp duruyor, ayaklarını altından

geçirerek tek ayağıyla toprağı savura savura derin daireler çiziyordu. Bütün hareketlerinde, bütün figürlerinde, yürüyüşünde, duruşunda, kalkıp-çöküşlerinde, kollarını açışlarında dizlerini vuruşunda dağların hoyratlığı vardı. Şimdi her şeye tepeden bakan, dağ dorukları gibi duruyordu (ayakları). Hesapsız, ölçsüz, dizginsizdiler. Zirveler kadar ezici, kayalar kadar katı, uçurumlar kadar kesin ve keskindiler. Çevik, yırtıcı ve çekilmiş kılıç kadar yalın...

Şimdi oyun alanının ortasında çıplak ayaklarıyla toprağa yara yara dönüyordu. Çömeldiği yerden, her seferinde bir ayağını döndüre-döndüre derinleştiriyordu çemberi. Döndükçe her şeyi birbirine katıyor, her şeyi peşinden savurup duruyordu. Bu çıldırmış toz bulutu içinde yüzünü seçmek olanaksızdı.

Ve birden yarıda kesilmiş bir cümle gibi sustu her şey. Çalgıcılar soluksuz, bitkin oldukları yere yığılıp kalmışlardı. Bir saat boyunca, adım adım yükselen bir tempoyla durmadan çalmışlardı, sonunda tükenmişlerdi. Seyircilerden çıt çıkmıyordu. Herkes oturduğu yerde kalakalmıştı. Gözlerinde bir ayine tanıklık etmenin dehşeti vardı.

O ise ıssız suskunun içinde nefes nefeseydi. Etrafındaki çemberin içinde yığılıp kalmıştı. Ne olduğunu kendisi de çözemiyordu. Sadece her şeyin kendi etrafında dönmekte olduğunu görüyordu. Çalgıcılar, izleyiciler, gelin, damat, düğün yerini aydınlatan ampuller, masalar, sandalyeler, toprak, yıldızlar, ne varsa; her şey onun etrafında bir pervaneydi sanki. Kendini Kâbe gibi hissetti. Her şey içiçe geçiyor, şekilsiz bir bulamaç haline geliyordu. Durmadan dönen bu kaosun içinde sabit olan yalnızca oydu. Sanki her şeyin merkezi olmuştu. Her şeyi görünmez iplerle kendine bağlamış gibiydi. Kendini değirmen taşının ortasındaki delik kulp gibi hissetti. Baktığı her şey bir anlam kazanıyordu. Canlı cansız her şey onunla bir anlama ulaşıyordu. Dokunduğu her şey hiçlikten kurtulup, manalı bir suret halini alıyordu. Sanki

her şeyi yeni baştan o kuruyordu.

Oturduğu yerde bir müddet öylece bekledi, hafiflemişti. Sanki uzun, upuzun bir uykudan uyanmış gibiydi. Kalktı. Kanan ayaklarına ve dizlerine baktı. Cayır-cayır yanıyorlardı. Terlemiş, tepesinden aşağı sanki bir kazan su boşaltmışlardı. Toz, terli vücuduna yapışmış, balçıktan bir sıvıya dönüşmüştü. Yüzünün rengi değişmiş, bu haliyle bambaşka birine dönüşmüştü. Tuhaf bir ağırlıktan kurtulmuş gibiydi. Dönüp geline baktı, gidip bir şey söylemek istedi, sonra vazgeçti. Çünkü sevginin olmadığı yerde, söylenecek her sözün karşılığı uçurumdu. Gözlerinde acılarını çok uzak anılara gömmüş olan insanlara özgü bir metanet vardı.

Kalktı, kalabalığa doğru yürüdü, amcaoğlunun yanına gitti, bir sigara istedi. Alıp yaktı. Acı, ama tanıdık bir tat hissetti ağzında. Tek bir kelime etmeden çekip gitti. Karanlıkta kaybolduğunda ardında hiç kimsenin unutamayacağı, her şeyi ile onun olan bir zaman kalmıştı...





# ESİR DÜŞLER IRMAĞI

Mehmet TAŞDEMİR

*Cihan'a*

## Rüzgarın Sürüklediği

Bir çiy damlasında sabahın hüznünü gizleyen bir genç kızdım o zamanlar. Ufeksuz dünyamın uçurumuna, ölçsüz hayallerimin kanatlarıyla tutunurdum. Bir gül yaprağı kadar kırılığandım. Zulamda çaresizlikler birikirdi. Kasabanın havası, küflü bir sandıktaki eski bir mektup gibi çürütmeye başlamıştı beni. Sebebini sormanın suç sayıldığı bir kararla okuldan alındığımda, ruhum, hiçbir zaman amcamın suratında patlamayacak bir isyanı, bedeni şehvetin ateşiyile yanıp tutuşan birinin uzaklardan gelen aşığına soluk soluğa içeri almasına benzer biçimde içeri buyur etmişti. Söylenmeyen sözler gibi, edilmemiş isyanlar da ağulu olurdu. Hayallerimi, kırdığım sirke küpünün selinde boğdum. Amcam, kimsesizliğimi tokat gibi yüzüme vurdu her fırsatta. Ölmüş babamın hatırasına kof bir tümce misali kazmak istedi beni. Böyle kötülediğim için babanı, kızarsın belki de bana. Ama gerçeğin kendisi yeterince acıdır zaten. İçinizdeki tek varlığım, yokluğumdu aslında. Bozuk bir daktilo tuşuydum bir bakıma. Ben yaşıyor gibi, siz yaşıyormuşum gibi yapıp gidiyorduk işte.

Güzel olduğum söylenirdi hep. Güzelin göz önünde olanı

başa belaydı. Namusun yamalı bohçasına girmek zorunda bırakıldığım gün, sonradan senin ikizinle evliliğimiz boyunca koyun koyuna yattığımız odada komşusu olmayan bir deniz gibi dolup taştım. Sel gibi akan gözyaşlarım, zoraki evliliğe karşı önceden yakılmış bir ağıt gibiydi. Odada karanlığın ilk dokunuşlarını hissetmeye başladığımda, yalnızdım içerde. Kapıyı arkadan sürgüledim. Işığı yakmayacaktım.” Benim evimde kalıyorsan, dediğim gibi yaşayacaksın. Hem bir süre sonra gelinim olacaksın,” demişti baban. O an bu sözleri bir kez daha hatırladım. Alaca karanlık, zifiri bir gece olup üstüme yağdı. İkizini sevmiyordum. Ama bunu sen de dâhil hiç kimse bilmiyordu. Anneme bile söylememiştim. Ah, kimsesizliğimin şiddetini etimde kemiğimde hissettiğim o yalnızlık anımda, boğazıma kör bir bıçak gibi gelip dayanan yazgımı, karalanmış bir defter gibi buruşturup, kül etmeyi ne çok istiyordum. Ama hiç gücüm kalmamıştı. Daldan düşmeye umutsuzca direnen bir yaprak gibi titriyordum. Ben, yerde, çamurlu sulara hayat diye tutunmayı değil, deli rüzgârların sırtında baştan çıkarılmayı hayal ederdim çocukluğumda. Büyümüş gibi konuştuğuma bakma sen. Hâlâ çocuktum. Göğüslerim daha dünkü goncaydı. Dudaklarım etlenmişti etlenmesine ama ağzı süt kokan çocuklar gibiydi rüyalarım hâlâ.

Kıvrıldığım köşeden kalkıp büfeye doğru yürüdüm. Büfenin üst rafında porselen fincan takımının yanındaki makasa katılmış gibi baktım bir süre. Kalbim, fırlayıp çıkmak istercesine, göğüs kafesimde delice bir isyana gönül düşürmüş gibiydi. Makasın ucuyla sol bileğimi okşadım yavaşça. Sonra her şeye karşı isyan düşüncesi, beynimin rahmine ansızın düşüverdiğinde, üstlüğümü çıkarmaya başlamıştım bile. Sutyenimle kalmıştım. O an aynada kendime bakmayı ne çok isterdim. Ama içerdeki karanlık giderek koyulaşıyordu. Tesadüfen yarım kalmış bir mum buldum büfenin üstünde. Karanlığı kıvılcımlattım. Makası kalbimin tam üstüne dayayıp bekledim. Bedenim korku ve umutsuz-

lukla değil, hazla titriyordu.

Yıllar önce yaşadığım bu anın öyküsünü, şu an belki soğuk bir kent akşamının huzurlu kollarında, sıcak bir şöminenin önünde okuyan- ki benim gibi sıradan birinin öyküsünü okuyacak kadar alçak gönüllü biri olmalı bu- bir edebiyat düşkününün sırf kendisi için yazdığını düşünmesini hiç istemem. İş dönüşü akşam vapurunda kırık hayallerle uzak hayatlar düşleyen ayrılık yorgunu bir genç kızın da böyle düşünmesini istemem okurken. Cinsel açlığını her hatırlayıpta arzularının vahşi iç çekişlerinin tırmalamalarıyla ruhları kanayan, tek nefeslik bir mutluluk için insan vicdanının icat ettiği bütün günahların kancasında sallanmayı göze alan, bütün zamanlarını bedenlerini zapt edecek birilerinin yolunu gözleyerek umutsuz hayaller kurmakla geçiren mutsuz ev kadınları ve bahtsız dullar okusun diye de anlatmıyorum bu öykümü. Bacak araları henüz yeni kanamaya başlayan kızlarının yerli yerinde duran iffetlerini gizli birer madalya gibi omuzlarında taşıyan namus düşkünü babalar hele, bu öykümün yanından bile geçmesinler. Kısaca hiç kimsenin okumasını istemiyorum. Yanlış anlamayın. Onları kötülediğimden değil. Sebepsizdir bu talebim. Biliyorum ki hâlâ bir genç kız olan beni kırmayacak kadar incesinizdir. Merak etmeyin, size hitap etmeye devam edeceğim. Ama hikâyem yarım kaldı."Küçük Dal" beni bekliyor. Onun kim olduğunu size anlatacağım elbette...)

### **Veda Kanaması**

Baban, yani amcam çok yakında beni senin ikizine alacaktı. Makasın ucunu kalbime dayamışken sadece bunu düşünüyordum. Oysa düğün ve evlilik her genç kızın rüyasını süsler. Beyaz gelinlikler içinde kendilerini prensesler gibi hissederler. Neden onlar gibi tatlı hayallerin sularına atmıyordum ben de kendimi? Makası ani bir kararla bıraktım aldığım yere. Memelerim taze-

cikti. Avuçladım her ikisini de. Bedenimi arzusunun kor ateşine bir et parçası gibi fırlattım. Gözlerimi kapatıp, hiçbir zaman sevemeyeceğimden emin olduğum ikizini nefretimın ayakları altında ezmeyi düşledim. Öfkeden gözlerim karardı. Aslında ikizin zavallı biriydi. Bu kadar öfkeyi hak edecek kadar kötü biri olduğunu ise hiç sanmıyordum. O, geleneğin bir dişlisiydi. Ruhumu hiç tanımadan huyumun suyumun ne olduğunu bilmeden sırf amcam istediği için benimle evlenecekti. Avuçlarıma sığdırmaya çalıştığım memelerim içimdeki öfke gibi durmaksızın büyüyordu. Çaresizlik anlarının çöküntüsünde her zaman delice bir yan olur. İnsanın kendine karşı yönelttiği... Bedenimi, ruhumun kapısına gelip dayanan çöküntünün ağzına atmak istiyordum kanlı canlı. Makasla bu kez memelerimin dikleşmiş uçlarını okşadım. Her şey göz açıp kapayıncaya kadar bitebilirdi. Ölümü düşünmede de bir çeşit şehvet vardı. Bunu o zamana kadar bilmiyordum. İntikam hissi daha büyük bir şehvet gizlerdi içinde. Amcam, intikam hissimi bilememe değmeyecek kadar küçüldü gözümde o an. Hayat ise, bütün çılgınlıklarına karşı kulağını tıkayabilecek umursamazlıkta göründü bana. Zaten hayat her fırsatta hükümsüzlüğümü tutuşturmuştu elime benim. Hayatın arşivinde yokluğum kayıtlıydı sadece. Makası kaç kez elime alıp bıraktığımı hatırlamıyordum artık. Üstümde, babamın öldüğü gün bana aldığı eteğim vardı. Giyile giyile eskimişti. Ama ben onu babamın bir hatırası gibi üzerimde taşımayı seviyordum. Yine de babamı unuttuğumun farkına vardığım gün çıkaracaktım eteğimi. Her neyse, uzatmayayım. Bir tören titizliğiyle eteğimi kaldırdım. Günahkâr kalbim, bir tabunun canına okuma heyecanıyla çarpıyordu. Uğruna cinayetlerin işlendiği, kıskançlıkların kin kustuğu, ayıpların devşirildiği bir tabuydu bu. Elim kendiliğinden iç çamaşırımın içine kaydı. “Ora” m yaralı bir parmak gibi delicesine zonklayıp duruyordu. Bütün korkularımı, vicdanıma salkım asılı duran ayıplı duygularımı, biraz sonra içimdeki

uçurumlarda kanat çırpmaya başlayacaklarını hissettiğim cesur kelebeklere yükleyip, artık bana gelecekte bir kâbus gibi görünmeyi vaat eden geçmişe fırlatmayı düşledim. Hayallerimdeki sayısız sevişmeyle yitirdiğimi sandığım kızlığım, üzerinde, feodal çağlara ait bir kalenin kapılarını binlerce kez kilitlemeye yetecek paslı kilitlerin olduğu bir kafesin ardında göz kırpınca, daha göğüslerim çıkmadan huzurun ve sadakatin teminatı olarak bellek zorunda bırakıldığım bekâretimi azılı bir suçlu yapmak için isyana teşvik hayali kurdum. Eğer gelecekte birini tutkuyla ve riyasız sevecektiysem, onun tohumları edepsizliğimin rahminde topraklanacaktı. Bunu ne babana, ne de ikizine anlatabilirdim. O karanlık odada tek özgürlüğüm edepsizliğimdi. Külotumun altındaki elim, kor ateşteymişçesine yanıyordu. Parmaklarım kuru bir esrime halinde karıştırmaya başlamıştı. Bedenim bir kez daha hazla deviniyordu. Elimi yavaşça çekip, mum ışığına tuttum. Bir karanfil büyüklüğünde kanıyordu. Bekâretimin veda kanamasıydı bu. Oysa bu veda tantanalı ritüellerden sonra olmalıydı. Karanfil kanamasını eteğimle sildim. İsyân yorgunu bedenim hâlâ ateşler içindeydi. “Ora” mı kinimden arta kalan sevgimle okşamak istiyordum yeniden.

Öykümü, ağzından salyalar akıtarak okuyanların nasıl da boktan bir zevk anlayışına sahip olduğunu söylesem bana kızar mısınız acaba? Makasla bileğimi, memelerimi okşadığımda ne hissettiniz? Ölüm sizi kışkırtır mı? Çok bencilsiniz. Bir anlık okuma zevki için uçuruma tutunmaya çalışan titrek bir çiçeğin varlığını çok görmeyi göze alıyorsunuz yeryüzüne. Başkalarının ölümüyle kendi ölümünüzü ertelediğinize inanıp, soluğu, asıl trajedinin kendi trajedisini bilmemek olduğunu bilmeyen bir kahramanın acıklı öyküsünün kapısında alıp, şehveti parmaklarından damlayan kelimelerin aldatici kabuğunun kuşattığı bir dramı görmezlikten geliyorsunuz. Ben, ölmem için koro halinde tuttuğunuz tempoyu yıllar sonra, bu öyküyü anlatmaya çalıştı-

ğım şu anda bile duyuyorum. Ama sizin ne kadar karınca ezmez olduğunuzu da biliyorum. Önünüze dünyanın servetini dökseler, bir insana kurşun sıkmaz, bıçağınızın ucuyla herhangi birinin bedeninde küçücük bir çizik açmaya bile razı olmazsınız. Sizin kötücüllüğünüz ruhunuzun derinlerinde. Bazen ona estetik kılıflar giydiriyorsunuz. Kanı görmeden, kanın sizi sarhoş etme vaa-diyle baştan çıkarılıyorsunuz. Hikâyesinin orta yerinde kanayan kahramanının acısı, ruhunuza üç beş dakikalık heyecan olarak tercüme ediliyor. Sizi tabi ki tümüyle haksız bulmuyorum. Çünkü yaşama arzunuzdan aşağı değildir öldürme güdünüz. Ölüm tedirgin ederken bile yatıştırır ruhunuzu her zaman. Merak etmeyin, öyküm belirsizliklerle sonlanmayacak. Size başımdan geçen her şeyi anlatacağım. Aslında kime hitap etmem gerektiğini de bilmiyorum. Belki herkese, belki hiç kimseye. En iyisi bir sayıklama olarak kabul edin bu saçmalıklarımı. Kendimi bir başıma kalmış gibi hissedeyim ki, maske kullanmama gerek kalmasın. İçtenlik, güzel bir kadın gibi açılıp saçılmadan önce özgürlük talep eder. Özgürlük, içten duyguların yatağıdır çünkü.

Beni dinlediğinizi var sayarak sınırlıyorum kendimi. Hem bu öyküyü “Küçük Dal” a anlattığımı unutmuş görünüyorsunuz nedense. O şimdi beni, içinde yıllar sonra ansızın dirilen nice iç sızısıyla bekliyor. Onun da çok iyi bildiği bu öyküyü anlatmakla ben sebep oldum buna. Umarım beni affeder.)

## Ölü Apoletler

İstiyordum ki, elimdeki karanfil kanamasının eteklerine tabuların mezarını dizeyim. Yıkıcılığın en şiddetlisi, yok sayılmış olmanın acısında gizlidir. Ve ben acımı sadece kendime saklıyordum. Bacaklarımın arasındaki ıslaklık yavaş yavaş dizlerime doğru yayıldı. Eteğimi indirdim. Kan tutan elimle amcamın apoletlerini öldürdüm. “Dibi düşmüş” bir kız olarak kendimi ikizine

hazırladım. Ama ikizin o sıralar yoktu. Daha doğrusu, bildiğin gibi eve çok nadiren uğrardı. Zamanının çoğu yollarda geçirdi. Düğünümüze de fazla bir zaman kalmamıştı. Bu kez geldiğinde amcam onu düğün için tutacaktı. Oysa ben onun yollarda ölmesi için içimden dua ediyordum.

İsyan terlediğim o akşam, karartıp mum ışığına sığındığım odada kapımı ilk çalan sen oldun. Sana “Küçük Dal” ismini de o akşam verdim. Ama senin bundan haberin yoktu. Kapıyı titreyerek açtım. Gözlerin yerdeydi. Bir çocuk gibiydin. İkizine hiç benzemiyordun. Ne yaşarken ne de ölürken. (Öykümü bir ölüye anlattığımı fark edenler, beni nasıl da ayıplamaya başlayacaklar bir bilsen. Ama unuttukları bir şey var gibi geliyor. Bu günün yaşayanları, yarının ölüleridir. Ben öykümü ikincilere anlatmayı tercih ederim. İkinciler yarını temsil ediyorlar çünkü. Bu durumda onlara anlatır görünüp, yarının belleğine kazımak istiyorum öykümü.) Mahcubiyetin, soylu bir yüreğin gözleriyle bakıyordu bana. İsyanımın diğer yarısı sendeydi. Ama mahcubiyetin, üstünü örtüyordu bunun. Hiç bir kelime kullanmadan konuşmayı senden öğrendim. İçeri girmeni istedim. Girmedin. Beni bekliyorlarmış. Bunun için gelmiştin. Hiç beklemediğin bir anda bileğinden tuttum. Fırtınaya tutulmuş cılız bir dal gibi titriyordun. Seni yavaşça içeri çektim. Kapıyı aceleyle kapadım. Avucumun ortasındaki kurumuş karanfil kanaması izini yüzüne tuttum. “Bak” dedim sonra sana “amcamın ölü apoletleri burada yatıyor.” Bir mezara bakar gibi baktın avucuma. Oysa gördüğün elimin gölgesiydi sadece.

(Uzak bir okyanusun ortasında tesadüfen karşılaşan fırtına ve yalnızlık yorgunu iki paramparça kayık gibiydik ikimiz de. Bakışlarımız nereden baksan çaresizliğe çıkıyordu. Hem “Küçük Dal”, kalbimde onun için estirdiğim fırtınalardan habersizdi. Konuşsam dilim dolanacaktı. Haykırsam isyanımda boğulacaktım. “Küçük Dal” put gibiydi. Yüzünü karanlık gizlemeseydi, düşüp

paramparça olacaktı belki de. O an ikimiz için neredeyse imkânsız olan günahkâr bir tutunma hali, sizin olağan hallerinizden sayılabilir. Bizi basit insancıklar gibi görmeniz bile umurumda değil benim. Ama unutmayın ki insancıklardır trajiğin en yaygın malzemesi. Çünkü yanılğılar ordadır. Aldanışların kuşatmasında inleyen onlardır. Hayal kırıklıklarını doğuran çaresizlik değil, hayal kırıklığından doğar en katmerli çaresizlik. İnsancıkların cam kırığı tadındaki öyküleri olmasaydı, siz seçkinler, siz seçkin olmayı rüyasında bile göremeyenler, katiller, pezevenkler, orospular, sefiller, doktorlar, avukatlar, mahkûmlar, söyleyin ne yapardınız? Hayat, kokmaya terk edilmiş bir ceset gibi mi kokardı size. Ama siz de zaten birer insancıksınız veya içinizde çaresizlik anlamında bir insancık taşıyorsunuz. En büyük yenilginiz kendinize karşıdır. En acıklı teslimiyeti kaderinize karşı yaşıyorsunuz. Mutsuzsunuz ve mutsuzluğunuzu kendi mağaranızda saklıyorsunuz. Özlemine çektiğiniz ama hayatınıza giydirmeyi başaramadığınız iyi anlatılmış bir öyküyü basit heyecanlarınızı, uyandırmakta kullanıyorsunuz. Şehvet hepinizi eşit yapıyor. Aranızdaki sahte ayrımları, kalınca çizilmiş ezeli sınırları ve bilinçli bir aldanişın beşiğinde büyütölmüş üstünlük iddialarınızı bir çırpıda yerle bir ettiğı için devrimcidir şehvet duygunuz. Bayağılık sizde. Yücelerde seyretmeyen ruhunuz, sevgiyi şehvetle eşit kılamıyor. Nice savaşlar görmüş, çılgıncasına güçlü bir atın ayaklarından aşağı kalmayan o deli dolu şehvet duygunuz cılız bir fideyi andıran sevginizi ezip geçiyor. Siz, trajik bir öyküye serpiştirilen albenili birkaç kelimeye sulanacak kadar sanat budalasısınız. Hayal dünyanız yaşadıklarınızı anımsamaktan ibarettir. Kötölüğün sınırlarını kestiremediğiniz için hayal gücünüz güdük kalıyor. Kötölük yapmadan kötölüğün sınırsızlığını hayal edebilmek insan ruhu denilen o karmaşık labirentin kendisine karşı kazandığı bir zaferdir. Ruhunuz bayağılığın müptelasıysa, okuduğunuz en dokunaklı öykü bile körlüğünüzün kuyusunda sessiz yankısız yi-



tip gider. Bütün bunları bana acıyın diye anlatmıyorum. Amacım peygamberce bir söylevle sizi lanetlemek ve sarsmak da değildir. Hem zaten okumanızı da istemiyorum. Kim olduğunuzu da bilmiyorum. Aleyhimde veya lehimde bulunacağınız hiçbir yorumu takmayacağımı da bilmenizi isterim. Başkalarının hayatına dair yorumda bulunma hakkını kimden almışsınız ki siz? Mahremiyetimin kapısını sadece “Küçük Dal” a açıyorum ben. Yani artık hayatta olmayan birine. Bunun nedenini ben de bilmiyorum. Eğer şu an bir zorba tavrıyla öykümü okumaya yeltenen birileri varsa, onlara çok öfkelenmekle birlikte meraklarını yatıştıracağı mı söylemek istiyorum yine de. Yazılmış hiçbir öykü karanlıkta kalamaz uzun süre.)

## **Hüzne Asılmak**

Öfke, mantığa karşı suikasttır. Acılarıyla dibe vuranlar sayıklar gibi konuşurlar. Sana hitap etmediğim bölümlerde saçmaladığının farkına varıyor musun bilmiyorum. Haksızlığa uğramışlık, haksızlık etme hakkını vermemeli kimseye. Hayatımda bir kez olsun yüzünü görmediğim insanlara ağzıma geleni söyledim. Şu kısacık öykümü burunlarından getirdim. Önümde büyüdükçe büyüyen okyanuslar vardı. Hepsi de sırtkan yüzleriyle üzerime yürüyorlardı. Bunlar cellâdı değil, kurbanı suçlarlar. Adalet ihtiyaçlarını cellâdın kılıcından devşirirler. Arzuları, kirletmeyi öğretir onlara. Kafalarında hapishaneler taşırlar. Masumiyeti ayıplara hapsederler. Sarıldıkları inançların katılığı bir dâhinin hayal sınırlarını bile zorlar. Dudaklarının ucunda taşıdıkları laneti, mülklerindeki günahkâr bedenlere bir ok gibi fırlatmak için bir “karanfil kanaması” yeter onlara. Onlar körlüklerinin esiridirler. Amcamın ölü apoletlerine üzülmedin. Ama üzülmediğini belli eden bir şey de söylemedin. Yüzün ifadesizdi. Elimin gölgesine sığındın. İçimde devindiğini hissettiğim isyanımla arzularımı

ayırt edemiyordum. Seni suçlu bedenimle sımsıkı kucaklamak istiyordum. Karanfil kanamamla dudaklarını öpmek istiyordum. Seni çok önceden tanımamış olsaydım, aynı arzuyu ikizine karşı da duyardım belki. Ama ikizin daha şimdiden defterimde silik bir cümle izi gibi duruyordu.

Gözlerini indirdin. Elim kendiliğinden ensene uzandı. Kendime doğru çektim seni. Ateş gibi yanan dudaklarımla utancını öptüm. Kirpiklerin hüznüyle kapandı karanlığa. Her iki kolunda kırık birer dal gibi duruyordu yanında. Oysa ben onlarla beni sarman için seni öpücüklere boğuyordum. Onca zaman geçmesine rağmen hiç tınmadın. Bir ağaca asılır gibi içinde çok şiddetli bir arzuyu gizlediğini hissettiğim hüznüne asıldım. Bedenimi kayıtsızlığında erittim. Çok tuhaftı. Ne çekip gidiyor, ne de konuşuyordun. Kirpiklerinde bir parlaklık belirdi ansızın. Ağlıyordun galiba. Başını eğdin, gözyaşın, seni öpücüklere boğarken farkına varmadan açılan çıplak göğsüme düştü. Tutup gözyaşını öptüm. Hiç beklemediğim bir anda kollarımın arasından kaydın. Kederli gölgeni kapının ardına attın.

O akşamdan sonra üç gün geçti. İkizinle düğünümüze sayılı günler vardı. Ama benim düğünü falan düşündüğüm yoktu. Sadece seni düşünüyordum. Ölümüne susamışçasına cesurdum. Gözlerim hiç bir şeyi görmüyordu. Yaşlı komşumuzun, ikizini eş olarak seçmekle ne kadar doğru bir karar verdiğim üzerine saatlerce konuştuğu günün akşamı odamda tek başıma seninle olmayı hayal ettim. Yaşlı komşumuza da hem kızdım hem de güldüm içimden. Ne ben ikizini, ne de o beni seçmişti. İkizin, amcamın iştahıyla benimle sevişecekti. Oğullar, babalarının beğenisinin kölesiydiler. Hazzı babalarının damağıyla tatmaları, geleceklerine mutsuzluğun tohumlarını atar.

Karanlık odamda saatlerce oturdum. Belki de artık gece yarılanmıştı. İçimi dinledim. Çılgıncasına çarpan kalbim beni kalkmaya zorladı. Sarhoşlar gibi yaylandım. Döşemesiz odada

uyuduğunu biliyordum. Parmak uçlarımla yürüdüm, kapını açıp girdim. Pencereden sızan cılız ışık yüzüne düşmüştü.

(Hayatınızda istediğiniz bütün renkler olsaydı, bu öykümü yine de okur muydunuz acaba? Gerçek hayatta yaşayamadığınız heyecanları, okumakla elde etmek ister gibisiniz. Zevki, korkuyu, suçluluk duygusunu hayal dünyanızda yaşayarak, ardından hazzı saklayan bir suçta kendinizi denemeye çalışıyorsunuz. Çıplak varlığınıza, tabularla baş edemiyorsunuz siz çünkü. Suçunuza bulduğunuz en iyi kılıf sanattır. Sizi suçladığımı sanmayın. Sanat iyi bir kışkırtıcıdır. Kutsalın ve günahın ağızına sıçmaya zorlar sizi. Doğal arzularınızı sizden bile gizlemek zorunda bırakılan bir kaçak olmaktan çıkarıp kişilik kazandırır. İçinizde pısrıklaşmaya, her an sıvışmaya hazır arzuların varlığı, hapishanenizin duvarını yükseltmekten başka bir işe yaramaz. Suça cesareti olmayanın özgürlüğe hiç olmaz. Öykümü okurken soluklanıyorsanız ne mutlu bana. İsterseniz size karşı sarf ettiğim o sözleri de unutun. Beni anlamaya çalışın. Amacım sizinle dertleşmektir. Her kim olduğunuzu bilmesem de... Ama size karşı iyi niyetlerle dolu olduğumu da bilmenizi isterim. Eğer yaralı ruhum şu an bir parça da olsa yatışıyorsa, bu, sizin okumalarınız sayesinde. Nasıl, hangi pozisyonda, hangi duygularla okuduğunuz beni hiç ilgilendirmez. Sizden terbiyeli olmanızı isteyecek de değilim. Ama lütfen koyun gibi okumayın. Sözcüklere dokunarak okuyun. Sözcüklerin açıkladıklarına kanıp, her şeyi anladığınızı sanmayın. Gizlediklerini de abartıp kendinizi aptal yerine koymayın. Özür dilerim, lafı her seferinde uzatıp duruyorum. Ama siz bana aldırmayın. Eğlenmenize bakın. Bu çağda eğlenmeyi halen okumakta bulan sizlere gıpta ettiğimi itiraf ediyorum. Bu öykümü okumaya başladığınızdan bu yana, amcam karşı çok öfkeli olduğumu görüp, keyfiniz bir parça kaçmış olabilir. Ama gerçek hiç de sandığınız gibi değil. Hem amcam o kadar da kötü biri değildir. Amcam, kötülüğün kullandığı biridir. Kader

denilen o yaşlı aşıftenin cilvelerine gömmüştür başını. Onun göz edişlerini ayet mertebesine yükseltmiştir. Ama yanı başındaki benim acılarım ona bir yıldız kadar uzaktır. İşte bu yüzden kendi daracak dünyamda, içten içe bir kor gibi yandım yıllarca.)

## Tenha Tutkular

Gölgeyle ışığını yuttum. Durgun bir su gibi uyuyan yüzünü avuçlamak için dayanılmaz bir istek vardı içimde. Diz çöktüm yavaşça. Seni o halde bin yıl bekleyebilirdim. Ama içimde doğmak için sabırsızlanan o sarhoş edici suç işleme isteğinin tek-meleri, beni, ne olacaksa bir an önce olsun zorluyordu. Kararımı çoktan vermiştim. Kendimi ikizinden önce sana verecektim. Karanfil kanamamı ilk insana öptürecektim. Beni ancak sen tamamlayabilirdin. Bütünleşmek istediğim ruh sadece senin içinde gizliydi. Seninle aynı suçta erimeliydik. Sen bunların hiçbirini bilmiyordun oysa.

Yavaşça koluna dokunmamla yerinden fırlaman bir oldu. Korkmamanı söyledim. Sesimi tanıydın. Omuzlarından tuttum senin. Hiç karşı koymadın. Ama çok geçmeden o çıldırtıcı kayıtsızlığı giydin üstüne. Ben ise soluk solunaydım. Bir vahaymışsın gibi sokuldum sana. Yüzümü göğsüne sımsıkı bastırdım. Enseni, omuzlarını okşadım. Kasıklarımındaki yanma bir çöl sıcaklığındaydı. Sende olmasını istediğim ateşe katmak istiyordum kendimi yine de. Ama sen hâlâ o buzulluğunu bir zırh gibi taşıyordun üzerinde. Dokunuşlarım kayboluyordu bedeninde. Durup göğsümün düğmelerini çözdüm. Sol mememi ağzına dayadım. Nefesin aniden sıklaştı. Yüzün karanlıkta bile berbat bir teslimiyetin eşiğindeymiş gibi hazince karardı. Utancın rehin almıştı seni. Kulağına kışkırtıcı sözler fısıldadım. Utancını fırlatmanı istedim senden. Boş bir şişeymiş gibi fırlatıp, sadece ikimizin arasında kalacak o hazla doldurulmuş suç duvarında kırabi-

lirdin utancını. Ölüm kadar yakındı suç sana. Hayat kadar uzaktı zevk sana. Meğer alnımı soğuk bir duvara dayamışım. Utancını çıplak memelerimle kapadım yine. Üzerinde ne vardıysa çıkardım. Önün kalkıktı. Ahlakının yenildiği tek yer orasıydı. Bütün isyanlar bastırılabilirdi ama gücün günahın, ayıbın, kötülüğün veya mutluluğun simgesi olmuş o mahrem kule her zaman bir asi olarak ayakta kalmayı başarırdı yine de. Dudaklarım umutsuz bir geziye çıktı bedeninde. Geçtiği her yeri suçla mühürledi. Ama sen bedenini kalın bir zırhın içinde tutmaya inat ediyordun. Derinlerinde saklı olduğunu bildiğim o önu alınamaz arzun, içinde bir yerleri durmadan tırmalıyordu mutlaka ama sen kendini kendi zırhının esiri kabul etmiştin bir kere. Zırh senin gücündü. Çıplaklığınla görünmek istemiyordun bana. Çıplaklık ölümdü senin için. Umutsuz öpücüklerimle kapalı bir dünyanın kapılarını zorluyordum boşuna. Belki de boşuna değildi. Tutku çoğu zaman ahlakın cehennemi olurdu. Mızrağın incecik bir perdeyi delip geçmesi gibi yırtıp geçerci. Ama bunun için onu تنها bir yerde kıstırması gerekirdi. Tutkunun meşalesi tenhada yanardı. Tutku, kalbiyle düşünürdü. Ahlakın düşüncesi alışkanlıktı. Tutkulu öpücüklerim alışkanlığına çarpıyordu senin bu yüzden. İşte, amcamın yazdığı bir kitap gibi duruyordun dudaklarımın dibinde.

(Bu satırları çok kolay yazdığımı düşünüyorsunuz belki de. Buradan yola çıkıp öykü yazmanın çocuk oyuncağı olduğu sonucuna da varmış olabilirsiniz. Kendinizi ucuz heveslerle aldattırsanız üzülürüm size. Hem ben aslında öykü falan da anlatmıyorum ki. Mırıldanıyorum sadece. Keşke bir yazar olabilseydim. Keşke içimde külçe gibi duran hisleri dünyanızın enginlerinde sözcüklerimle uçurabilseydim. Sözcükler hislerin kanatlarıdır. Bu kanatları en iyi kullananlar da yazarlardır. Ruhun toprağını birer arkeolog gibi kazarlar. İtiraf edilenin yüzüne bile bakmazlarken, itiraf edilmemişin peşine bir dedektif gibi, ama aynı zamanda aşkla takılırlar. İçimizde yıllara yayılan bir hissedişin

tanımını yapamadığımız için, zaman ölümcül bir hastalık gibi bizi kıvrandırdığında onların sözcüklerini yardıma çağırırız. 'İşte buydu' diyerek, o sözcüklerin sığınağına atarız kendimizi. Hayata karşı onlar savunur bizi. Sözcükler dille söylenir ama dilin asıl kendisi onlardır. İyi yazarlar onlarla harikalar yaratır.

Ben burada, karşımda olup olmadığınızı bilmeden, beni gölgem gibi takip etmekten bıkmayan acımdan haberdar etmek için bulunuyorum. Eğer bir yazar olsaydım, size karşı kırıcı olmayı aklımdan bile geçirmezdim. Yazar okuyucusu için yazar. "Ben kendime yazıyorum" diyen adamı lütfen eşek yerine bile koymayın. Çünkü eşek dahi böyle bir cümle kurmayı eşekçe bulur ve kurmaz. Yazar, kalemine her geleni yazamaz. Ama ben yazarım korkmadan. Beklentim yok çünkü sizden. Amcamdan çıkaramadığım hıncımı sizden çıkarabilirim. Sizin de yazdıklarımı okumama özgürlüğünüz var. Özgürlükten habersiz eşekler değilseniz eğer... Çok özür dilerim. Yine her şeyi birbirine karıştırdım. Size hitap ettiğimi bilmeme rağmen, karşımda değilmişsiniz gibi davranıyorum bazen.)

## **Soğumuş Dudaklar**

Sabırla ama tutkulu bir kalple adımlıyordum seni. Korkularımı gecenin koynuna saklamıştım. Ama anlaşılmaz bir keder içimi acıtiyordu. Bir genç kızın ateşli öpüşlerini kendi kayıtsızlık duvarında kırmayı nasıl başarıyordun öyle! O gece bedenindeki bütün kuytuluklara parmak uçlarımla dokunduktan sonra, yüzünde harap edilmiş ama teslim alınamamış bir ülke görüntüsü bırakıp çıktım. Kapıyı açıp, ay ışığına bir sarhoş gibi düştüm. Kendimi rüzgara öptürdüm. Ay ışığı beni kısacık bir an da olsa kollarına aldı. Aramıza ansızın giren bulutlara küfredip yatağıma döndüm. Ağzım çöl gibiydi. Sadece seni düşündüm.

Çok geçmeden ikizinle evlendirildim. Üç gün sonra iki-

zin yine yollara düştü. Ne zaman döneceğini bilmiyordum. Hem dönmesini de istemiyordum. Giderken kesik parmağımın kanıyla renklendirdiğim beyaz bezi, gizli bir madalya gibi göğsünde taşıyordu. Amcam memnundu. Sen ise günlerce göze görünmedin. Hayata tutunmayı sağlayacak olan tek şey senin varlığındı. Ölümü düşünürken, mutsuzluk çamurunda bir sinek gibi debele-nirken, doyurulmamış arzularımı gaddarca bastırırken, gizli gizli ağlarken hep seni düşünüyordum. Tutkum tutsaklığımdı. Tutsaklık, derin acıların salkım salkım dizildiği senin uçurumuna fırlatıyordu beni. Tutkumu koparıp atsam içimden, tutsaklığımda gizlenen acılara da yol verecektim.

Ah, o tutkular! Acının körüğü. Sivri mızrak ucu. Uçurumun kanatıcı sivriliği. Neden o yaşta gelip beni buldunuz?Kolay pes etmeyen bir ruhum vardı benim. Kayıtsızlığını tutkumun ateşinde yakmayı kafama koymuştum bir kere. Her seferinde gecenin karanlığını üzerime giyip titrek bedenimi kapı aralığından senin yatağına taşıdım. İlk dokunuşumla ağlamaya başlıyordun sessizce. Karanlık da olsa gözlerimin içine bakamıyordun. Yüzünü duvara dönüyordun. Belki de yastığı ıslatan göz yaşlarıyla içindeki suçluluk duygunu yıkamak için ağlıyordun. Kolların hep kesik dallar gibi duruyordu yanında ve ben her gece incinmiş acılarımı peşimden sürükleyip, sadakatsizliğimle incittiğim evlilik yatağına geri dönüyordum. Bu böyle ne kadar sürdü hatırlamıyorum şimdi. Belki aylarca belki yıllarca.

Sonra... sonra artık hiç gelmedim yatağına. Son umut kırıntıyla kendime küçük teselliler biçtim. Boşuna bir gayretle unutmaya çalıştım seni. Senden ayrı geçirdiğim bütün geceleri birer kapı gibi üzerime kilitledim. Gündüzleri seninle göz göze gelmemek için odama hapsedtim kendimi.

Aysız bir geceydi. Kapımı yavaşça aralayıp içeri girdin. Her zaman ki gibi uyku tutmamıştı beni o gece. Seni titrek göl-genden tanıdım. Soluğumu tutup bekledim. Kararsız adımlarla

yanıma geldin. Başucumda hüzünle bekledin bir süre. Senden önce gölgen üzerime kapandı. Üstümdeki örtüyü yavaşça araladın. Üşüyen bir serçe gibi ürkektin. Yanıma uzandığında nefesim beni boğacak gibiydi. İçimde bir kış çözüldü. Toy bir baharı kucaklamaya heveslendim. Kendi yıkıntılarımın altında kalırım diye içim ürperdiği sırada elin utangaç bir çocuk gibi gelip kalbimin tam üzerinde durdu. Can çekişir gibi çırpındım.

(Size hitap ederken kullandığım bazı kelimeler kılçık gibi boğazınıza takılmış olabilir. Veya terbiye sınırlarınızın zorlandığını düşünmüş olabilirsiniz. Sonuçta siz bu öyküyü okumaya niyetlendiğinizde başlıktan da yola çıkarak, kederli bir şeyler bekliyordunuz. Belki de yanılıyorum. Her neyse. Kullandığım bazı kelimeler estetik kılınmaya karşı inatla direndi. Çıplaklıklarıyla var olmak istediler metinde. Ben de onları birer külçe gibi önünüze fırlatmak zorunda kaldım. Aslında böyle olmasını istiyordum da. Kimi yaşanmışlıklar, aşırı biçimlendirilmiş anlatımların içinde boğulup gider. Ruhunu yitirir. Hayat kanlı canlıdır. Cümlelere aktarıldığında etkisini yarı yarıya yitirir. Edebiyat hayatı kopya edemez. Etse bile kopya asıl olanın yanında çok sönük kalır. Estetize ettiğinde ise, artık gördüğümüz o kanlı canlı hayat değil, ona meydan okumakla yetinmeyip onu değiştirmeye cüret eden sözcüklerin dünyasıdır. Kısacası, gündelik hayata ait kelimeleri bütün çıplaklığıyla edebi olduğunu düşündüğünüz bir metinde gördüğünüzde çok şaşırdığınızı ve hatta sarsıldığınızı sezdiğim için, bir oyunun içinde olmayı da kabul ediyorsunuz demek ki. Bütün oyunlar sürprizlerle doludur. Sürprizsiz oyunu kabul edecek kadar sıkıcı değilsiniz umarım.

Öykümü devam ettirme konusunda epey kararsızlaştım. Sizden yardım talep etmeyi düşündüm ama galiba siz hazıra konmayı seviyorsunuz. Zor metinlerden vebadan kaçır gibi kaçtığınızı düşünüyorum. Bitirmeden bıraktığınız kitap sayı yenilgilerinize eşitse, kendinizi kolayın müptelası saymakta bir an bile



tereddüt etmeyin. Belki de siz acı çekmekten çok korktuğunuz için hayatın uçurumlarını resmeden metinleri sevmiyorsunuz. Tesadüfen rastladığınızda ise bir mezarlık ışılığıyla oradan sıvışmaya bakıyorsunuz. Ama haliniz buysa eğer, ucuz macera romanlarına bayılırsınız herhalde. Hafızalarda üç saniyelik ömrü olan dizi filmleri çeneniz düşünceye kadar konuşursunuz. İçten içe pek de parlak olmayacağını düşündüğünüz geleceğinize pembe hayaller giydirirsiniz sonra. Hayatın sert, kanatıcı yüzünü gösteren metinlerin kapağını sıkı sıkı kapamanızın nedeni bu galiba. Siz en iyisi kendi öykünüzün kapısını çalın. Beni de “Küçük Dal” ı da unutun. hevesinizi aldınız nasılsa. Öyküleşen hayatları bir solukta tüketmenin hoyratlığı da size kalsın. Hem söylemiştim, size değil, ölümlere anlatıyorum öykümü. Belki de bu sizi de kapsıyor. Dilerseniz kendinizi bir yoklayın...)

Kalbimin üzerindeki elin büyüleyip uyutmuştu beni. Gözlerimi açtığımda sabah olmuştu. Elini tuttum, dokundum sana. Artık iyice soğumuş dudaklarındaki utancının üzerinde parmaklarımı gezdirdim son kez...



# KUŞKU

Mehmet SALİM

Mehmet, Adnan'la aynı koğuşta kalıyordu. Adnan'ın öldürüldüğü gün öğleye doğru savcı, incelemeler yapıp koğuştakilerin ifadelerini aldı. Daha sonra gardiyanlar, Adnan'ın cesedini bir battaniyeye sararak koğuştan çıkardılar. Koğuşun kapısından cesedi çıkarırlarken birdenbire cesedin kafası battaniyeden dışarıya sarktı. Arkada, battaniyenin bir ucundan tutan gardiyan bir süre ne yapacağını şaşırды, suçlu suçlu etrafına baktı ve sonra alelacele kafayı tek elle tutup yeniden battaniyenin içine soktu. Tam o anda kapının yanında duran Mehmet, sarkan kafayı gördü ve irkildi. Midesi bulandı, başı döndü ve sırtını arkadaki duvara yaslayarak bir süre öyle bekledi. Bir iki derin nefes aldıktan sonra havalandırmaya çıktı. Yürümeye çalıştı ama ayakları vücudunu taşıyamadı ve havalandırmanın bir köşesine çöktü.

“Daha önce de musalla taşında birçok ölü gördüm ama hiç böyle etkilenmemiştim,” diye düşündü. Ama bu cesetler, bir ölüden çok sanki biraz sonra uyanıp yeniden yaşama devam ede-

ceklermiş gibi sessizce uzanıyorlardı. Oysa bir cesedin battaniyeye sarılıp apar topar götürülmesi ve başının birdenbire düşmesi korkunçtu. “Ölüm böyle olsa gerek,” diye geçirdi içinden. Üstelik daha gözleri de açıktı. Öldükten sonra insanın gözlerinin açık olması ne dehşetli bir şey. Yoksa gerçek ölüm böyle bir şey mi? Derin derin nefes aldı. Düşünmemeye çalıştı ama battaniyeden sarkan kafa gözlerinin önünden gitmedi. Unutmaya çalıştıkça görüntü daha da çok gelip yerleşti beynine. Bir süre oturduktan sonra lavaboya gidip yüzüne soğuk su vurdu. Aynadan kendine baktı. Rengi atmış, solgunlaşmıştı. Tuvalete girdi ve uzun bir süre oturup, düşüncelerini toplamaya çalıştı. “Daha bir gün önce masada karşı karşıya yemek yiyorduk,” diye düşündü. Bir gün önce konuşan, yemek yiyen, volta atan adam bugün yok. Ne korkunç bir daha konuşamamak, yememek, gülmemek, ağlamamak... Çok korkunç bir daha ağaçları, yıldızları, toprağı, insanları, güneşi görememek. Ama en korkuncu ölüyken başın bir battaniyeden sarkıvermesi.

Adnan gerçekten işbirlikçi miydi? Yoksa poliste çözülüp bir takım bilgiler mi verdi? “Olabilir, olabilir,” diye düşündü. Ama bir işbirlikçinin bile ölüyken kafasının birdenbire bir kütük gibi sarkmasını insan olan kabul etmez. Üstelik gözleri de kapatılmamıştı. Bu dünyadan gözleri açık gitmek ne korkunç!

Tuvaletten çıktı ve gidip yatağa uzandı. Battaniyeyi kafasına çekti. Gözlerini battaniyenin altında kapatmadı. Karanlıktı. Ama karanlıkta birdenbire sarkan kafa yeniden gözlerinin önünde belirdi. Battaniyeyi hemen üzerinden attı. O anda karşı ranzada kitap okuyan birisi kafasını Mehmet’e çevirdi ve “Bir şey mi oldu?” diye sordu. Mehmet suçüstü yakalanmış gibi telaşla, “Yok yok biraz başım ağrıyor,” diye cevap verdi. Yeniden havalandırmaya çıktı. Bir şeylerle meşgul olursam unuturum diye düşündü ve volta atan iki kişinin yanında o da volta atmaya başladı. Konuşulanları anlamak için kulaklarını kabarttı ama hiç bir şey

anlamadı. Sarkan kafanın görüntüleri sanki sesleri engelliyormuş gibi araya giriyordu. Hiç bir şey söylemeden voltadan ayrıldı ve yeniden koğuşa gitti. Yeniden yatağa uzandı ve bir kitap açıp okumaya başladı. Bir kaç paragraf okuduktan sonra sayfada sarkan ölü kafanın görüntüleri belirdi. İrkilerek kitabı kapattı. Tam bu sırada birisi yüksek sesle çayın hazır olduğunu söyledi. Sanki bu sesi bekliyormuş gibi yataktan fırlayıp aşağıya indi ve doldurulan bardaklardan birisini aldı, içmeye başladı. Ancak yarısını içtikten sonra şeker atmadığını fark etti. Şeker atmak istedi ama eli titredi ve şekerin yarısı masaya döküldü. Mehmet'in yanında çayına şeker atmak isteyen birisi, "Masaya değil, bardağa atacaksın," dedi, Mehmet'e takılarak. Mehmet, hafif gülümsüyor gibi yapıp, arkadaşına baktı ve çayını karıştırdı.

Bir kaç kişinin dışında koğuştaki kimse sohbet etmiyordu. "Oysa," diye düşündü "en büyük curcuna çay içilirken yapılıyor. Demek ki sadece ben değil, herkes ölümden etkilendi. Ama onlar benim gibi paniklemiyorlar. Ya da paniklediklerini göstermiyorlar. Oysa ben her davranıştımda korktuğumu ele veriyorum. Korkak olduğumu düşünecekler. Düşünsünler. Ben korkak olmadığımı biliyorum. Sadece ölen birisinin kafasının öyle birdenbire sarkmasını istemiyorum. Bir de gözlerinin kapatılmamasını. Acaba kafanın battaniyeden sarktığını benden başka kimse gördü mü? Hayır, hayır kimse görmedi. Bundan dolayı böyle rahat davranıyorlar. Yoksa onlar da benim gibi paniklerlerdi. İyi ki görmediler. Ah keşke ben de görmeseydim! Keşke ben de o zaman havalandırmada olsaydım. Ama Allah kahretsin gördüm. Gördüm, hem de gözleri açıktı."

Bardakta kalan çayı bir dikişte içtikten sonra yeniden tuvalete gitti. Bir süre tuvalette kaldıktan sonra gelip masadaki bardakları toplamaya başladı. Bir şeylerle uğraşırsam unutturum diye düşündü. Topladığı bardakları yıkadı ve akşam yemeğinin hazırlanmasına yardım etti. Akşam yemeğinden sonra kirli olan

elbiselerini yıkadı. “Bir şeylerle uğraşmak iyi geldi,” diye düşündü. Elbiseleri ipe asıp yatağına uzanınca, gözlerini kapattı ama kafa gözlerinin önünde yeniden canlandı. Bu kez kafanın sarkışı bir filmin aynı karesi gibi arka arkaya tekrarlandı. “Çıldırıyorum,” diye düşündü, soğuk soğuk terledi. Yeniden lavaboya gitti. Yüzüne soğuk su çarptı. Aynada kendisine uzun uzun baktı ve birdenbire kendi kafasını battaniyeden düşerken gördü. İrkildi. “Saçmalıyorum,” diye sesli sesli tekrarladı. Adnan’ın sarkan kafasını yeniden düşünmeye başladı. Ama artık Adnan’ın kafasının yerinde kendi kafasını gördü. Sanki kafası düşecekmiş gibi ellerinin arasına aldı. “Kafam yerinde duruyor,” diye düşündü “ama neden battaniyeden düştüğünü görüyorum?” Bu görüntüyü kafasından kovmaya çalıştıkça, görüntü daha da netleşti ve beyninin ortasında zonklamaya başladı. Tekrar yatağına gitti ve eşofmanlarını giyip yatağa girdi. Yeniden Adnan’ın yüzünü hatırlamaya çalıştı. Bir yüz belirdi gözlerinin önünde. Ama bir tek burun dışında gözler, dudaklar, kaşlar, saç kendisine aitti. Birdenbire “Beni de öldürecekler,” diye düşündü. “Evet, evet beni de öldürecekler. Şimdiye kadar neden düşünmedim ki. Bütün bu olup bitenler beni öldüreceklerinin işareti değil mi? Koğuşta birçok kişi battaniyeden kafanın sarktığını gördü. Oysa bir tek ben korktum, telaşlandım. Daha demin birisi bana hasta olup olmadığımı sormadı mı? Üstelik yarın komün toplantısı da var. Evet, tam zamanı, beni toplantıda yargılayıp, karar alıp, öldürecekler. Şimdiye kadar neden düşünmedim tüm bunları. Zaten bir gün önce Adnan’la birlikte volta atmamış mıydık? Üstelik öldürüleceği gece birlikte karşı karşıya yemek yememiş miydik? Üstelik poliste zayıflık gösterip bir takım bilgiler vermemiş miydi?” Evet, evet tüm bunlar öldürüleceğinin bir işaretiydi. Herkesin kendisine baktığını düşündü. “Hemen bir fırsat bulup koğuştan kaçmalıyım.”

Işıklar söndürülüp nöbetçi dışında herkes yatağa çekilin-

ce, Mehmet de yatağa girdi. Öyle yorulmuştu ki, artık bir an önce uyumak ve kısa da olsa bu korkunç düşünceleri unutmak istedi. Ama bütün yorgunluğuna rağmen uyuyamadı. Yatakta kımıldanmadan durdu. Hareket ettiğinde, sanki birileri kendisini suçüstü yakalayacakmış gibi bir duyguya kapıldı. Gece her ayak sesinde yüreği hızlı hızlı çarptı. Her seferinde “şimdi beni almaya geliyorlar” diye düşündü. Sabaha doğru bir ara uykuya daldı ve yeniden fırlayarak kalktı. Etrafına baktı. Koğuşta herkes yatıyordu. Köşede birinin horlaması dışında sessizlik hakimdi. “Allah kahretsin rüyamda bile öldürüleceğimi gördüm,” diye düşündü. “Evet, sabah erkenden kaçmalıyım. Daha gardiyanın koğuş kapısını açmasına iki saat var,” diye düşündü. “Zaman geçmiyor, Allah kahretsin. Hayatımın en uzun gecesi bu olacak. İki saat sonra kapı açılacak ve ben ölümden kurtulacağım.”

İlk kez o gün sevindiğini düşündü. Sabah erkenden açılan kapının gıcirtısını duyduğunda hemen aşağı indi ve kendini kapının dışına atarak gardiyana, “Beni öldürecekler, beni öldürecekler,” diye bağırdı. Gardiyan aceleyle kapıyı kilitledi ve Mehmet’i müdürün odasına götürdü.

\*\*\*

Mehmet koğuştan kaçtıktan sonra bir süre haber alamadık. Arada bir gardiyanların getirdikleri haberleri de abartılı bularak pek inanmadık. Sonra koğuş temsilcileri cezaevi idaresini zorlayarak Mehmet’le görüşmeye başladılar. Onların getirdikleri haberler gardiyanların söylediklerini doğruluyordu. Bir süre sonra Mehmet hakkında getirilen her haber “Artık biraz zor düzelir” ile bitmeye başladı.

Mehmet, koğuştan kaçtıktan sonra cezaevi müdürü hemen siyasi polisleri çağırdı. Polisler, örgüt hakkında bilgi vermeleri karşılığında ilk mahkemede Mehmet’e serbest bırakılacağını

ve dışarıda da kendisine yardım edeceklerine dair söz verdiler. Mehmet polislere yaptıklarından dolayı pişman olmadığını ve bilgi vermeyeceğini açık bir şekilde söyledi. Sonra müdürün emri ile Mehmet'i tecritte attılar. Burada da Mehmet öldürüleceği korkusunu kafasından bir türlü atamadı. Öyle ki artık öldürülmek fikri bir saplantı haline geldi. Ama bu kez sadece ayrıldığı örgütten değil, adli tutsaklar, gardiyanlar, polisler tarafından da öldürüleceğinden korkmaya başladı. Bu saplantı o kadar ileri gitti ki her tıkırtıya kulak kabartıyor, her ayak sesinden fırlayıp mazgala koşuyor, durup dururken mazgaldan öldürüleceğini bağıyordu. Artık gece de öldürülebileceği korkusu ile yatmamaya başladı. Bedeni yorgun düşene kadar mazgalın önünde ayakta bekliyor, çok yorulduğunda bir süre ranzada oturuyor ve yeniden kalkıp koridordaki ayak seslerine kulak kabartıyordu. Bazen dinlenmek için oturduğu ranzada uykuya dalıyor ama bir süre sonra yeniden fırlayarak mazgala koşuyordu.

Bir gün erkenden, daha gardiyanlar sayıma gelmeden önce hücrenin kapısına barikat kurdu. Müdürün, gardiyanların, siyasi temsilcilerin bütün çabasına rağmen Mehmet, "Beni öldürecekler," deyip, barikatı açmadı. İki gün sonra gardiyanlar zorla barikatı kaldırdılar ve hücrede barikat kurulacak bütün eşyaları aldılar. Bu kez Mehmet, eşyaların geri verilmesi için süresiz açlık grevine başladı. Açlık grevi boyunca hareketleri yavaşladı, bedeni yorgun düştü ama yine de öldürülme korkusu ile mazgalın önünden ayrılmadı. Otuz sekizinci gün baş gardiyan gelip eşyalarının verileceğini söylediğinde Mehmet, zafer kazanmış gibi sloganlar atarak, bunu kutladı.

Açlık greviden sonra Mehmet, bir kaç gün eskisi gibi ölümü düşünmedi. Traş oldu, rahat rahat uyudu, kendi kendine türküler söyledi ve gelen gardiyanlara takıldı. Bir kaç gün sonra ölüm korkusu daha da ağırlaşarak, yeniden başladı. Eskisi gibi tekrar mazgalda bekliyor, uyumuyor ve doktor da dahil olmak



üzere herkesin kendisini öldüreceğini düşünüyordu. Bir gün akşam gardiyanlar içeriye girip sayım alacakları sırada Mehmet, çaydanlıkta ısıttığı suyu gardiyanlara göstererek “İçeri girerseniz kendimi yakarım,” tehdidinde bulundu. Ama gardiyanlar duymamış gibi içeri girdiklerinde Mehmet kaynar suyu omuzlarından aşağı döktü. Yere yığıldı ve yerde acılar içinde kıvrılırken bile “Beni öldürecekler, beni öldürecekler,” diye inledi. Üç saat gecikmeyle hastaneye kaldırıldı ve iki hafta sonra yanık izleri ile tekrar cezaevine getirildi.

\*\*\*

Kaçmasının üzerinden sanırım üç ay geçmişti. Bir gün ranzada uzanmış kitap okurken aşağıdan gardiyan beni çağırdı. Kitabı bırakıp aşağı indim. Gardiyan, Mehmet’in beni ve iki kişiyi daha çağırdığını ve konuşmak istediğini söyledi. “Beni mi?” diye şaşkınlıkla sordum. Doğrusu şaşırmıştım. Çünkü Mehmet’in beni tanıdığını sanmıyordum. Daha önce oturup konuştuğumuzu hatırlamıyordum.

Hücreden içeriye girdiğimizde bizi büyük bir neşeyle karşıladı. Yanıklardan dolayı üzerinde pijama vardı. Hücredeki eşyalar derli topluydu. Yüzü solgun ve epeyce zayıflamıştı. Bunun dışında sanki onca şeyi o yaşamamış gibi rahat hareket ediyor, espriler yapıyor, bizimle ilgilenmeye çalışıyordu. Bize çay ikram ettikten sonra, kollarını göğsünde kavuşturarak konuşmaya başladı: “Yaptıklarımın bir mantığı olmadığını ben de biliyorum ama ölüm fikrinden bir türlü kurtulamıyorum. Kafamdan söküp atmak istiyorum ama beceremiyorum.” Ben ne konuşacağımı tasarlarken bir arkadaş “Mehmet, diyelim ki ölüm korkunç... Ama sen bu korkunç bulduğun ve korktuğun ölüme kendi ellerinle gidiyorsun. Bir açlık grevi yapıyorsun, bir kendini yakıyorsun. Madem bu kadar ölümden korkuyorsun neden böyle ölümün üs-

tüne gidiyorsun?” dedi. Mehmet biraz düşündü ve şöyle dedi: “Biliyor musunuz Alman filozof Nietzsche şöyle diyor: ‘Bir kurbanın yoldaşı o kurbandan daha çok acı çeker.’ Arkadaş, “Bırak Nietzsche’yi de Mehmet, soruma cevap ver.” dedi. Ama Mehmet soru sanki kendisine sorulmamış gibi boşalan bardaklarımıza çay doldurdu ve konuyu değiştirerek cezaevi koşullarından ailesinin durumuna, Kürt sorunundan çevre sorununa kadar birçok konuda yaklaşık yarım saat konuştu. Bir süre daha konuştuktan sonra kalktık. Tam ayrılırken Mehmet bana dönerek, “Bana her ay yeni dergileri ve istediğim kitapları gönderebilir misin?” diye sordu. “Memnuniyetle” deyip, hücrelerinden ayrıldık.

Ondan sonra Mehmet istedikçe dergi, kitap gönderdim. İki ay sonra da biz bir grup tutuklu sürgün edildik. Böylece Mehmet’le yollarımız ayrıldı. Bir iki kez durumunun daha da ağırlaştığını ve örgüt yöneticiliğinden yirmi iki yıl ağır ceza aldığını haber aldık. Bir süre sonra da Mehmet ancak anılarımızda bahsettiğimiz biri haline geldi. Ta ki başka bir cezaevinde karşılaşana kadar.

Ayrılığımızın üzerinden neredeyse altı yıl geçti. Üç cezaevi değiştirdim. Son cezaevinde üçüncü günümdü. Koğuşun havalandırmasında tek başına volta atarken arkamdan birisi adım ve soyadıyla beni çağırdı. Dönüp baktım ama kimseyi göremedim. Ben etrafıma bakarken, havalandırmamıza bakan pencereden birisinin eliyle beni çağırdığını gördüm. Pencereye yaklaştım ama ancak sevinçle uzatılan eli görünce Mehmet’i tanıdım. Daha ben merhaba demeden Mehmet “Yıllar önce ben zor durumdayken beni ziyaret ettin” diye başladı ve o ziyaretin bütün ayrıntılarını anlattı. “Unutmadım” diye sürdürdü konuşmasını, “Bana dergi gönderdin. Teşekkür ederim.” Doğrusu ne diyeceğimi şaşırdım ve fısıltı ile ‘bir şey değil’ diyebilirdim ancak.

Kuşkusuz hepimiz değişmiştik ama Mehmet sanki değişmemiş, dönüşmüştü. Saçına kırıklıklar düşmüş, yüzü solmuş,

bakışları donuklaşmış, göz rengi eski maviliğini yitirmiş, hareketleri yavaşlamıştı.

Günlerce başından geçenleri ayrıntılarına kadar anlattı. Bu anlatılanların içinde günlük cezaevinden yaşananların yanında hiç olmayacak, imkansız şeyler de vardı. Anlatırken sanki yeniden yaşıyor gibi heyecanlanıyor, kızıyor, öfkeleniyordu. Beş yıl tek başına bir kişilik hücrede tutulmuştu. Doktorlar sakinleştirici ilaçlar vermekten başka bir tedavi uygulamamışlardı. Ayrıca dişlerime alıcı yerleştirdiler deyip sekiz dişini çektirmişti.

Sonraki günler zamanlı zamansız istediği zaman koğuştaki beni ziyaret ediyor, bir şeyler anlatıyor ve birden bire çekip gidiyordu. Ben ise anlattıklarına yorum yapmadan dinliyor, arada bir başımı sallayarak, onaylıyordum. Onu dinlemem o kadar hoşuna gidiyordu ki bazen günde üç kez beni ziyaret ettiği oluyordu. Bir ara ziyarete gelmedi. Hücre komşuları yeniden kötüleştğini ve hastaneye kaldırıldığını söylediler.

Bir yıl sonra hastaneden, yeniden bulunduğumuz cezaevine getirdiler. Artık bütünüyle canlılığını yitirmişti. Bedenine en ağır ilaçlar şırınga edilmiş, adeta uyuşturulmuştu. Konuşurken kelimeler ağzından zor çıkıyordu. Hastanedeki kötü uygulamaları anlatırken bir seferinde, "Fare gibi üzerimizde deney yapıyorlar. Bir kere deli dedikten sonra her şeyi hak ediyormuşuz gibi kobay olarak kullanıyorlar" dedi. Bilmediğim bir sürü ilaç ismi sayıyor ve en ayrıntısına kadar içindeki maddeleri ve bunun insan üzerindeki etkilerini sıralıyordu.

İlaçların etkisi o kadar yoğundu ki artık zamanının büyük çoğunluğunu yatakta geçiriyordu. Hastaneden geldikten iki ay sonra hastane heyeti, Mehmet'in artık cezaevinde kalamayacağına dair bir rapor gönderdi. Bu karara göre Mehmet serbest bırakılacaktı. Mehmet, kararı bana verdiğinde sevinip sarıldım. Ama anlaşılan Mehmet sevinmemişti. Gözlerindeki kaygıyı anlamak zor değildi ama hiç bir şey sormadım. Mehmet, ertesi gün

vedalaşırken bana sarıldı ve yeniden yaptıklarım için teşekkür etti ve omuzları iki yana düşmüş, yavaş adımlarla kapıdan çıkıp gitti.

Tahliyesinin üzerinden sanırım üç ay geçmişti. Bir gün gazete okurken küçük bir haberle yeniden sarsıldım. Haber şöyleydi: “Uzun yıllar cezaevinde kalan ve hastalığı nedeni ile bırakılan Mehmet Topal tedavi gördüğü hastanede öldü.” Haberin gerisini okumadım. Boğazım düğümlendi. Havalandırmaya çıktım ve derin derin nefes alarak volta atmaya başladım. Her dönüşümde bana el salladığı pencereye baktım.

# KARINCA KOKUSU

Ruşen ÖZKAN  
Sivas Cezaevi

Bu senin kokun. Tanıyorum. “Ben bu reğeli yemem. Karınca kokuyor,” dediğim ve reçel tabağında parmaklarımla seni aradığım o andan beri. “Karınca kokusu mu olur kızım?” diyen annemin inançsızlığına, reğelli ellerime takılan arkadaşlarımla alaycı bakışlarına rağmen kokunun neye benzediğini anlatmaya çalıştığım o andan beri tanıyorum.

Birkaç gün sonra seni yuvana giderken buldum. Önünü kestim. Başka şansın yoktu, hemen elime tırmandın. Gezindiğin parmaklarımla arasında sıkıştın. Seni ezdim. İnançsızlıklarını yüzlerine vurmaya çalıştığım annemin ve arkadaşlarımla burnuna sokarcasına koklattım. “Kaynamış şeker gibi. Biraz da çürük kayısı, ya da akasya çiçeğinin dibi gibi,” dedim. Ama ne yaptım inandıramadım kimseyi bir kokunun olduğuna. Sinirlendim. Bana olan inançsızlıklarının nedeni sendin. Seni ezmiştim avucumda. Yapacağım bir şey yoktu. Hâlâ parmaklarımla arasındaydın. Koşarak seni yuvana götürdüm. Kapının önündeki

küçük tepenin yanına bıraktım. Üzgündüm ama kardeşlerinin gelip seni yemesini bekledim. Çünkü o zaman rahatlayacaktım. Ve unutacaktım bana olan inançsızlığını herkesin. Sessizce bekledim. Gelip seni yediklerini görmeden gitmeyecektim. Sonra bir bir geldi kardeşlerin. Sırtlarında buğday taneleriyle ipe dizilmiş ayaklı boncuklar gibiydiler. Yanından geçip içeri girdiler. Seni fark ettiler ama benim bilmemi istemediler. Anladım ve izlemeye devam ettim. Sonra sıradan ayrıldı boncuklardan biri. Yuvarlandı, yanına geldi. Sırtındaki buğdayı yere bıraktı. Yetişemediğim bir hızla etrafına baktı. Ne olduysa o anda oldu. Hızla ilerlerken çarptığı bir direk gibi çakılıp kaldı gözleri bakışlarımda. Ağlıyordu. Nefesimi tuttum ve izlemeye devam ettim. Seni sırtladı ve kaçarcasına yuvanıza taşıdı. Bir karıncaydı ezmiştim ve bir karıncanın ağladığını görmüştüm. Karıncalarda ağlar desem kimse inanmayacaktı bana. Kokusu olmayan karıncanın gözyaşı da olmayacaktı. Korktum. Kaçmak, uzaklaşmak istedim. Tam ayaklarıma yüklenecektim ki bir buğday tanesine takıldı gözüm. Az önce senin yattığın yerin yanındaydı. Elime aldım. Yüzümü yuvanın kapısına dayadım. Buğday tanesini aşağı yuvarladım. Derin bir nefes aldım. Karınca kokuyordu toprak. O günden sonra hiç unutmadım bu kokuyu ve bir daha hiç kimseye bahsetmedim bu kokudan.

Biliyorum. Şimdi buralarda bir yerdesin. Belki yan yatmış kımıltısız bedeninin arkasında. Belki hissetmediğim ayaklarımın birinin üstünden yoluna devam etmek üzeresin. “Dur Ey Yolcu” yazılı taş yok henüz tepende ama durduğunu söylüyor kokun bana. Biliyorum buradasın. Yüzümün yaslandığı topraktaki kana karışıyor kokun. Ve işte görüyorum seni. Oradasın. Sırtındaki buğday tanesiyle ipin ucundasın. Seni bana getiren ip beni bu berzahtan çıkaracak. Bir toz bulutuna, bir zerreciğe dönüşeceğim ilk adımı atıracak. Ne var ki emekleme sonu bir ilk değil bu adım. Şu gördüğün kayanın yanındaydım ben az önce.

“Hadi yürü kızım... Bir adım... Bir adım daha... Aferin kızım... Ne güzel de yürürmüş benim kızım,” diye elimden tuttu annem. Herkes bıkmıştı emeklememin evdeki kırık döküklerinden. Ellerimi astığım annemin ellerine bıraktım kendimi. Bir yerlerim acıyor, pas kokuyordum ama yürümüyor, uçuyordum sanki. “Bir adım... Bir adım daha...” dedi ve beni yalnız bıraktı annem, kendim yürüyeyim diye. Yürüdüm ve düştüm. İşte buradayım. Yeniden atacağım bir ilk adım daha var önümde. Kendimi bırakacağım annemin elleri olmadan. Korkuyorum bu defa. İlk adımın beni götüreceği yerden bir daha dönülemeyeceğini biliyorum çünkü ve ağlamasından korkuyorum annemin.

Ne zaman başladı hatırlamıyorum. Orada. Gördüğün o kayaların arasında vuruştuk biz. Veren Allah almadan, birbirimizin canını neden almak istedik bilmiyorum şimdi. Her yerde, her zaman can almak için bir neden olduğundan belki de. Bir nedenle de beni vurdular. Vurdum ve vuruldum. Bacağımdan, göğsümden, karnımdan... Ben vuruldum ve durdu dünya. Ne dünya kendi etrafında döndü, ne de ayın. Ne gece oldu, ne gündüz. Ne yaz, ne kış. Bir boşlukta çengele asıldı zaman. Kocaman kara postallar sardı etrafımı sonra. “Buraya kadar sürünerek gelmiş, ne yapacağız can çekişiyor hâlâ,” dedi biri. “Çaresi var,” dedi diğeri ve eğildi üstüme yeşil bir gölge. Mavi gözlerini gördüm, bir de bir yıldız. İlk defa korktum mavi gözlerden ve bir yıldızdan. Saçımı kavradı bir el. İlk defa tiksindim saçıma değen bir elden. Bıçağını çıkardı ve tek hamlede yere döküldü saçlarım. Annem topladı saçlarımı ve gitti. İlk defa ağlamadım saçlarım kesilirken. “İpi getir” dedi o yeşil gölge bir başka gölgeye. “Yapma! Olmaz böyle,” dedi diğer gölge. “İpi getir ucundan arabaya bağla,” diye kükredi. Gölge “emredersiniz” dedi ipi getiren gölge. İşte bana geldiğin yol olan ip böyle geçti boynuma az önce.

Bana doğru ilerliyorsun. Telaşlısın desem sırtındaki buğday tanesini yok saymış olacağım. Telaşsızsın desem boynu-

ma takılı ipten yüzüme doğru ilerleyişini. Oysa yok saymak istemiyorum. Şu an hiçbir şeyi. Yokluğa henüz alışamadım. Mevt-i Sur-i dedikleri bu mu bilmiyorum ama daha yirmi bir gram eksilmedim. Çünkü hâlâ hissediyorum bir şeyleri. Mesela bana yavaş yavaş gelişini. Sırtındaki buğday tanesini. Boynuma... Çeneme ve yüzüme derken işte sol yanağımda, elmacık kemiğimin üstündesin. Sevgili değiliz ama göz gözeyiz. Ağlamak istiyorum. Ölürken ağlanır mı bilmiyorum ama ağlamak istiyorum. Seni ezdiğim tüm zamanlar için. Aynı dili konuşmuyoruz ama başka dilde değil anlaştığımız. Sadece anlıyoruz birbirimizi. Biliyor musun, benim dilimde adın “Moristan” senin. “Mori” yani boncuktan türeme. Sen benim için karıncadan önce Moristan’sın. Bu senin karınca olduğun gerçeğini değiştirmiyor değil mi? Sen yine sensin. Moristan da desem, karınca da desem şimdi benimlesin. Ve iyi ki buradasın.

Göz gözeyiz ama sen devam etmek istiyorsun yoluna. Yanağımdan boynuma, oradan göğsüme, sonra yüzüme paralel düşmüş koluma. Ve işte avuçlarımdasın karınca... Bir zamanlar seni ezen parmaklarımın arasında. Biliyorum. Artık ezmeyeceğim bildiğim için rahatsın parmaklar arasında. Ne olur bana öyle bakma karınca. Yoksa bir daha mı göreceğim bir karıncanın ağladığını. Biliyorum, eşitlik üzerine kurulu değil dünya. Gücün olsa taşıyacaksın beni yuvana. Ama avucuma bırakıyorsun buğday taneni ve yine öyle bakıyorsun bana. “Buğday gibi top-rağa inip ölmen gerek, kalbim titreme. Başka türlü nasıl başak olursun kalbim ve açlıktan ölen insanları beslersin.” diye kardeşimle okuduğumuz kitaptan fırlıyor kahraman. Yazık, kimse bilmeyecek karınca, seninle bir kalp atışlık beraberliğimizi. Ve kimse görmeyecek avucumdaki şu buğday tanesini. Dört tekbir bir rekâtı kılınmayan bir meçhul olacağım çünkü.

Ama bak fotoğraftan bahsediyor birileri. Fotoğraf çekiyoruz ailece. Ben kalkmıyorum yerimden. Ama tanıyorum fotoğ-



raf çekeni. Birlikte çekindiğimiz insanları da. Hepsi de birer yeşil gölge. Neden bir ölüye fotoğraf çekiyorlar anlamıyorum. Flaş patlıyor. “Çalıştır arabayı da götürelim teröristi,” diyor biri...

Birazdan son atışı da duracak kalbimin, nabzım basamak basamak indiği merdivenin sonuna... Bir atışlık zaman kaldı önümde. Yirmi yıllık bir ömre sığmayan şey tek bir kalp atışına sığıyor işte. Uzun bir film değil hayatım. Kısa ve kopuk bir şerit. Birbirini öldürenlerin hayatlarının film şeridi gibi gözlerinin önünde geçecek zamanı olmaz Moristan. Olan da kopuk şeridin parçalı görüntülerinden başkası değil. Birazdan sen de yerini alacaksın kopuk film şeridinde... Arabayla bir yere gidiyoruz. Beni almıyor kimse arabaya. Arkasından koşmak istemiyorum ama arkasındayım arabanın. Düşünüyorum... Kırılıyor reçel kavanozu. Her taraf karınca kokuyor... Her taraf karınca kokuyor anne...



# KIRKLIK YARA

Ahmet TEMİZ  
Sincan F Tipi Cezaevi

Sarı benizli yaprakların, zarif dalları bırakıp rüzgarın ardına takılma mevsimiydi. Yağmur kokuyordu toprak. Kalbimin tuzağına serptiğim yeme, onu çekmeyi başarmıştım hicranlı bir günde. Tenha bir yere vardığımızda heyecan ve korkuyla kendisine döndüm. O her şeyden habersiz başını önüne eğmiş ve yürüyordu.

- Gülistan! Bir dakika bakar mısın?

İrkilerek başını kaldırıp bana baktı. Sana içimdeki kırk yıllık bir sırrımı anlatmak istiyorum.

Tarif edilemez bir heyecanla titriyordum. Zaten ne zaman adını ansam büyülenirdim sevinçten. Her defasında adı dilimde iksir olup beni ta çocukluğumun şen anılarına götürüyordu. O günler ki içim içime sığmaz olurdu. Bastonumu yere bırakıp bir kütüğe oturdum.

Bana doğru badi badi yürüdü. Ne yalan söyleyeyim o an on dört yaşındaki hali gibi muhteşem görünüyordu gözlerimde. Ne sarkık göğüsleri ne de dudacağın üstündeki siyahlaşmış birkaç

tüyü görmek istiyordu gözlerim. Onları yadırgamadım. Çünkü aşık kalbin gözü (aşık kalp gözünün?) çirkinlik kavramını kendi görüş mesafesinin dışına taşıdığını biliyordum. Yıllarca onun hiç değişmeyeceğini ve hep onun ilk günkü gibi kalacağını düşünmüştüm, düşünüyordum.

Göz göze geldik. Gözlerinde sanki beni içine çeken bir kara delik vardı. Yürek paralayan o sıcak bakışı karşısında duygulandım, hayıflandım. Gelip tam karşımda bir kütüğe oturdu.

Söze nasıl başlayacağımı bilemiyordum. Heyecan beni rezil rüsva etmek için kafamın içine girmişti (sorunlu). Ve aşka servet (?) tüm şatafatlı sözcüklerimi çalmıştı. Oysa onu çağırduğumda, yanıma gelene kadar ayaklarına sözcüklerden kırmızı halı sereceğimi düşünmüştüm. Methiyelerden, beyaz gerdanına sözler takacaktım. Fakat dilime dolandı sözcükler. Peltekleşti. Kelimeler sapır supur (sapır sapır) dökülürken dudaklarımdan, hiçbir zaman sözcüklerin bu kadar ayağa düştüklerini görmemiştim. “Allah kahretsin sabırsızlığım yine beni rezil etti.” diye düşündüm. Zaman kazanmak için başımı ağır ağır kaldırıp gökyüzüne baktım. O ise söylenecek sırrın merakıyla her iki elini dizlerine koymuş ve anlatmamı bekliyordu. Yorgun karabulutlarda sönmüş umutları görünce (off) bakışımı ona çevirdim ve elimi uzattığım bacağıma (sorunlu)koydum.

- Bu bacağımda romatizma var biliyor musun?

Nereden bileyim anlamında başını salladı.

- Böylesi soğuk ve bulutlu havalarda ağrısı azgınlaşıyor.

Çok acı çektiriyor bana.

- Evim yıkılsın dedi hüzün dolu bir sesle. Yok, mu bu meretin çaresi?

- Olsa da ne fayda edecek ki! Şunun şurasında birkaç yıl daha yaşayacağım. Var mı bunun ötesi? Yok. Zaten yirmi yıldır çekiyorum. Neyse onu boş verelim de. Onun acısından daha büyük acılar çektim, çekiyorum.

Nihayet düşlerimin hırsızını yakalamıştım. Elinde kalan birkaç sözcüğü hemen geri aldım. Cesaret ruhumun derinliklerinden uyanıyordu. Üstüne oturduğum kütüğü göstererek

- Gel yanıma otur. Seni daha yakından görmek istiyorum. İkimize de yer var.

Gülistan'ın yüzü tıpkı okuldaki yıllar gibi kıpkırmızı oldu. O sanem yüzünü piyaleye koyup kırmızı şarap yerine içsim geliyordu. Hem de tokuşturmadan bardağı kimseyle.

- Gören olur. Bu yaştan sonra öldürürler bizi. Sandığın gibi değil insanlar.

Ama meramımı öyle uzaktan kendisine anlatamazdım. Ne zaman ciddi bir mesele anlatmaya kalkışırsam, bana cevap verecek olan şahsın gözlerimin içine bakarak cevap vermesini bekleyen bir huyum vardı. Bundan dolayı ne yapıp edip onu yanıma oturtmalıydım. Aksi halde kendimi yeterince ifade edemediğimi sanacaktım.

- Gel ama ne olur. Gülistan. Sana kırk yıllık sırrımı anlatacağım diyorum. Ne olursa olsun anlatmam gerekiyor. Anlıyormusun beni?

- Böyle olmuyor mu? Dinliyorum işte seni.

Küçük bir çocuk gibi emekleyerek yanına gittim ve kolumdan tuttum. Elimin altında akan sıcakkan beni daha da heyecanlandırdı. İlk defa bir kadına dokunuyordum. O an kadınların ne kadar narin, yumuşak ve kırılğan olduklarını anladım. Dokunuşla birlikte kabuk bağlayan yaram yeniden kanadı. Önünde diz çöktüm. Yılların üstün maço erkeklik miti bir anda yere yığılmıştı ve can çekişiyordu bir kadının ayaklarının dibinde. Yalvardım.

- Ne olur kırma beni. Bu yaşa kadar nice hayal kırıklığını yaşadım, bari sen ömrümün son demlerinde beni hayal kırıklığına uğratma.

Ağır kağrı gibi(!) geçen yıllarım gözlerimin önünden geçti. Kirpi dikenli sakallarımın üstüne, yüz çizgilerimden yağ-

mur damladı. Başımı önüme eğerken hıçkırıklarına engel olmadım.

Her iki eliyle başımı kaldırmaya çalışırken

- Tamam! Beni de ağlatacaksın dedi Gülistan. Boğuk sesinden, ses tellerinin nemlenmiş olduğunu anladım. Geleceğim. Tamam.

İkimizde aynı kütüğe oturduk. Ölümcül bir sessizlik çöktü ortalığa. Oldum olası sessizlik beni ürkütüyordu. Bundan dolayı sessizliği ben bozdu.

- Kaç çocuğun var?

- Altı kız üç erkek.

- Ya torunlar?

- Çok. 20-30.

Gözlerine baktım. Gözleri ışıldıyordu.

- Sana bir soru soracağım. Ama öncelikle hem soracağım soruya doğru cevap vereceğine hem de konuşacaklarımızın ikimizin arasında kalacağına dair çocukların ve torunların başı üstünde yemin etmelisin.

Afallayarak

- Öyle ciddi bir konu mu?

- Hı hı.

Hiç tereddüt etmeden

- Tamam, yemin ediyorum, dedi. Konuşacaklarımız burada kalacak.

- Kaç zaman oldu görüşmeyeli?

Efkarlıca derin bir of çekti.

- Otuz iki yıl oldu değil mi?

“Evet, o kadar oldu” dercesine başını ağır ağır salladı.

- Bak saçlarım beyazlandı. Sırtımdaki kamburu görüyor musun?

- Görüyorum, görüyorum dedi ve vurgunu olduğum o kara koca gözlerinin yaşını tutamadı.

- Ya bütün bunların sebebini biliyor musun?

Kısa bir sessizlik oldu. Sorunun cevabını tatlı dudaklarından almak istiyordum. Ama fistanın eteğiyle gözyaşlarını silmekle meşguldü. Sorumu kendim cevaplamak zorunda kaldım.

- Bilemezsin tabi. Şu anı tam tamına otuz yıldır hayal ediyorum. En büyük korkum bir gün sana sırrımı anlatmadan ölmektir. Sanırım sırrımı mezar taşıyamayacaktı. Kısmet diyelim artık. Bak şans demiyorum, kısmet dedim. Çünkü şansla hiçbir vakit yıldızımız barışmadı. Belki beni yadırgarsın. Belki otuz yıl hapis yattın diyebilirsin. Belki, hayatını bir mücadeleye adadın böyle bir şeyi nasıl düşünüyordun, diyebilirsin. Belki kimliğine yakıştıramadım da diyebilirsin. Ne söyleyeceksen söyleyebilirsin. Ama bütün bunların yanında yüreğimde sana soracağım sorunun da yeri vardı.

- Benim yerime niye karar veriyorsun ki. Otuz üç yıldır yaptıklarını takdir ediyorum, etmişimdir. Sana karşı sonsuz bir saygım var. Her ne kadar beni de, kendinle götür dedimse ve beni götürmediysen de yine de saygımdan kusur etmedim.

- Haklısın. Ama beni de kendinle götür diye yazıp, avucuma sıkıştırdığın o kağıdı tam üç yıl bir muska gibi dağlarda taşıdım.

- Her ne kadar arkadaşlarım görebilirler diye korksam da, umudum bir gün döndüğümde- ki döneceğime inanıyordum, onu sana getirmek olacaktı. Düşünebiliyor musun bir gün tüm arkadaşlarımla birlikte köye geri dönecektik. Ve siz köy ahalisi zafer şarkılarıyla bizi karşılamaya gelecektiniz. Yüzlerce gözaltında koşup sana göstererek bak senin gelmene gerek kalmadı diyecektim.

-Yeter dedi Gülistan hıçkırıklar arasında bağırarak.

Bıçakla keser gibi konuşmamı kesti. Aklım bir anda o ateşli gençlik günlerinin kavgasına gitti. Ardından da halen devam edene. Usulca ellerini tuttuğumda elleri titriyordu.

- O günlerden bahsedeceğini bilseydim hayatta gelmezdim. Geçmişte kalan o acıları yeniden anımsamak zorunda mıyız? Bak vakit geçiyor, sorunu da halen sormadın.

- Doğru ya. Gözlerimi önüme diktim. Hani hatırlıyor musun okulda önümdeki sırada oturuyordun. Senin o topuz saçlarını çekerdim. Çok hoştu. Onları niye bağlıyordun?

- Bilmiyorum ki. O zaman çocuktuk. Öyle bağlamak hoşuma gidiyordu.

- Ya taklidini yaptığım zaman içten içe bana hiç kızıyor muydun?

- Ne münasebet. Bayılırdım taklidimi yapmana.

- Sen hiç aşık oldun mu?

- Evet. Ama sadece bir kere.

- Kime diye sorarsam adını söyleyecek misin?

- Adı bende saklı kalsın, dedi.

- Evli olduğun adama mı, diye sordum.

- Hayır.

- Ya niye evlendin o zaman?

- Aşka bir şans vermek istedim. Başarısızlıkla sonuçlanınca bir daha denemek istemedim. Evliliğim de olması gereken kurallar nedeniyle oldu. Elimde olsaydı asla evlenmeyecektim. Zaten çok geç evlendim. Bundan haberin yok muydu?

- Hayır. Cezaevine girdiğim ilk yıllarda seni hiç sormadım. Sanki sorarsam davama ihanet etmişim gibi bir duyguya kapılıyordum.

- Neden böyle bir duyguya kapılıyordun ki?

- Bilmiyorum işte. Şayet bu davadaki insanlarla tanışmış olsaydım, belki şimdi ikimizde yaşamıyor olacaktık.

- Niye?

- Bir ara seni vurmayı, o an gözleri fal taşı gibi açıldı. Sonrada kendimi vurmayı düşünüyordum. Allah bilir, babamın tabancasıyla kaç defa bu oyunun provasını yaptım.



- Sebep

- Seninle ağabeyimin birbirinize aşık oluşu.

- Ama yalan olduğunu bilmene rağmen hem beni hem de kendini vuracaktın öyle mi?

- Çok sonra yalan olduğunu duydum. Aşık oluşunuzun haberini duyunca yıkıldım. Bunalıma girdim. İnsanlarla tüm ilişkilerimi kestim. İçime kapandım.

- Of ya! Hep eski günlerde kalma acıları bana hatırlatıyorsun. Bunları duymak istemiyorum artık. Sorunu sor da gidelim.

- Hapishanenin soğuk mat duvarları arasında ranzama çekilirken, birçok defa gözlerimi kapatıp bu anı hayal ederdim. Nihayet hayallerim gerçekleşti. Sorum: çocukluğumdan beri seni seviyorum, senin de beni sevip sevmediğini, içimi incite incite öğrenmek istiyorum.

O anda sanki dünyanın tüm yükü omuzlarımdan kalkmış ve kamburum düzelmiş gibiydi. On yedisinde bir genç gibi hissettim kendimi. O kadar bahtiyardım ki ne yapacağımı bilemiyordum. Elleri, ellerimin arasındaydı. Ve dudakları sanki öpüşmeye hazırmış gibi azıcık aralanmıştı.

- Yıllarca sana hasret yaşadım. Bundan sonra ölsem de gam yemem dedim.

Gülistan derin bir nefes çekti ve...



# SAÇLAR VE GÖLGELER

Rojbin PERİŞAN  
Midyat Cezaevi

## I.

“Biz denizi bilmeyiz oğul, denizi hiç görmedik ki...”

Odaya girer girmez duyduğu bu ilk cümle, ardı sıra gelecek yakınmaların ilk habercisiydi. Bunu bilmenin sıkıntısıyla etrafına bakındı Tenia. Oturmak için bir yer arandı. Gittiği her yerde, gördüğü herkeste işitir olmuştu bu türden yakınmaları. Duvardaki takvime ilişti gözleri. Ninesinin sesini duymaz oldu.

Geçmiş günlerin üzerini çizmişti. Ve biliyordu ki, geçen her günün üzerini çizdiğinde, sabrını da eksiltiyordu. “Neden takvimler bunca acımasız,” diye düşündü. Bütün takvimleri parçalayıp, bu işe bir son vermek istedi. Yok olmak pahasına, bütün takvimleri, lanetli zamanları paramparça etmek istedi. Sonra da ölüsü üzerine ağlayan, saçlarını yolup tırmaladığı yüzünü kan içinde bırakan bir kadın gibi, ölen zamanın, paramparça olmuş takvimlerin ardından ağlayacaktı.

Annesi odaya girdiğinde, hâlâ eski zaman hikayelerini sayıklıyordu ninesi. O zamanlardan hiç çıkmamıştı ki zaten. Bir

zamanların soylu Kürt prensinin kızından arta kalan, bu hikayelerdi artık.

“Ne oldu kızım, niye bunca dalgınsın? İşyerinde mi bir şey oldu?”

Annesinin meraklı sesiyle kendine geldi.

“Yok, bir şey yok, ninemi dinliyordum,” derken hâlâ dalgındı bakışları.

“Ninen hiç susmaz zaten. Gel bir şeyler ye.”

“Avzem’i bekleyelim. O da gelir şimdi.”

Duraklayan annesinin bir şeyler söylemeye çalıştığını anladı Tenia. Bekledi.

“Kardeşin şimdi gelmez,” dedi annesi, sakın olmaya çalışan bir sesle. “İşten çıkınca bir arkadaşına uğrayacakmış?”

“Hangi arkadaşına? Ne işi varmış?” diye birden parladı Tenia. Sonra alaycı mı öfkeli mi pek belli olmayan bir ses tonuyla devam etti: “Yine gönlünü birilerine kaptırmış olmasın?”

Telaşlandı annesi.

“Öyle deme kızım. Bu kadar üzerine varma kardeşinin. Gençtir, gezip dolaşmak onun da hakkı. Saatlerce çalışıp duruyor zaten.”

Böyle bir cevap vermemiş olsaydı annesi, belki Tenia’nın yüreğindeki öfke de bunca kabarmazdı. “Biz de genç değil miyiz,” demek istedi. Demedi. İçindeki öfkeye kendisi de şaşırdı. Niyeydi ki bu öfke? Kız kardeşini mi kıskanıyordu? Onun şen şakrak, umursamaz tavrıyla suratı asık dünyaya kahkahayla kafa tutmasını mı çekemiyordu? Kendisini güçsüz hissettiği zamanlar, evde bir erkeğe ihtiyaç duyuyordu Tenia. Bir erkeğin sesine, koruyucu gücüne, otoritesine... Babası da, abisi de yoktu artık, gitmişlerdi çok uzaklara. Evde dört kadın kalmışlardı. Dört farklı kadın... Yüzyıllar öncesine çakılıp kalmış bir nine, kocası ve oğlunun ardından hayalet gibi dolaşan bir anne, ne istediğini bilmeyen bir kız kardeş...

Peki, kendisi ne istediğini biliyor muydu? Tenia kimdi? Bu soruyu ne çok sormuştu kendisine. Kalktı, odasına doğru yürüdü. Ninesinin titrek, ama tok sesi de peşi sıra geliyordu:

“Dicle’ye attığımız güller nereye gider, denize ulaşır mı acep? Bilmeyiz, bilemeyiz... Ama bizimkisi Mem ve Zin’in gize ulaşma istemi. Belki o gize ulaşırsak Ahmedé Xanî’nin bize neden küstüğünü de anlarız...”

Annesinin yumuşak, ürkek, anlamaya çalışan sesini duydu Tenia:

“Ahmedé Xanî neden bize küssün ki ana, biz ne yaptık? Kapıyı kapatmadan ninesinin cevabını merakla bekledi Tenia.

“Bize küsmeseydi Mem ve Zin’i kavuşturamaz mıydı? Demek ki günaha batmışız, kızım. Bedelini de yiğitler ödüyor. Ben bunu anladım, bunu bildim, bunu söylerim.”

Kapıyı hüznle kapattı Tenia. Yatağının üzerine oturdu, içi acımişti. Şu beğenmediği ninesi bile nasıl bilgece konuşuyordu. O ise onca kitap okuduğu halde anlamamıştı hayatı. Okudukları mı yanlıştı, yoksa gerçek hayat mı çok farklıydı? “Okuduklarını yaşadıklarıyla karşılaştır ve sentezle” demişti bir arkadaşı. “Ancak o zaman hayatın cam kırıklarına değmeyebilirsin.”

## II

Bir gün babası bir kitap tutuşturmuştu eline, okusun diye. Henüz toydu o zaman Tenia ve bütün dünya, güneşe doymuş bir yaprağın ışıklı sevincinden ibaretti onun için ışığın aldatici oyunlarını çok sonraları şaşırarak fark edecekti. Yine de babasının okuması için verdiği kitapta geçen birkaç cümleyi asla unutmayacaktı. Daha sonra o kitabı çok aradı, sorup soruşturdu, ama bulamadı. Öyle bir kitabın varlığından haberdar olan bile yoktu. Belki de hayaldi o kitap, hiç var olmamıştı. Acaba yaşadıkları zaman mı,

yaşadığı fırtınalar mı sis içinde bırakıyordu birçok şeyi?

Gözlerini yumarak bir şiirin dizelerini mırıldanmaya başladı Tenia. “Budist rahip gülümseyerek seni bekliyor/ Saçlarını kazıyıp sunak taşına bırakmış/ Oysa senin saçların hâlâ yerinde duruyor/ Bu yüzden mi ağlıyorsun?/ O mabet, o sunak taşı saçlarını bekliyor.”

Bu dizeleri ilk okuduğunda nasıl da etkilenmişti. Geceler boyu rahibi gözlerinin önüne getirmeye çalışıp durmuştu. Sonra ansızın babasına saçlarını kazıyacağını söylemiş, günlerce abisinin takılmalarına maruz kalmıştı. Kim bilir, belki o zaman saçlarını bir sunağa bırakmış olsaydı... O sözler belki de, kehanetin işaretleriydi. Güldü kendisine, bilim çağında kehanet! Tam bir paradoks. Arkadaşları duysaydı ne söylerlerdi acaba?

Kapının gıcırdayarak açıldığını duydu. Bir türlü şu kapıyı yağlayamadı gitti. Ertelenen ne kadar çok küçük iş vardı. Küçük ama sıkıcı... Başını kaldırıp Avzem’le karşılaşınca yüreğindeki öfke kabardı yeniden.

“Neden bu saate kadar dışarıdasın?”

“Seval’deydim... Ne o, bir sorun mu var?”

Sesinde alay hissediliyordu Avzem’in. Tenia sakin olmaya çalıştı.

“Bizden yana bir sorun yok küçük hanım. Ama sizi bilemeyiz.”

“Benimle böyle konuşma abla. İncitiyorsun beni.”

“Peki ya senin bu alaycılığına ne demeli?”

“Alaycılığım mı? Nedenini söyleyeyim mi, ağabey gibi, erkek gibi davranman beni sinirlendiriyor. Onlar gittiler, ama sen... Gözlerinin arkada kalmayacağını biliyor olmalıydılar...”

Bu son cümlelerle çılgına döndü Tenia.

“Onlar hakkında böyle konuşma, serseri!”

“Serseri, ha? Demek senin için sadece bir serseriyim. Tabii ya, nasıl da düşünemedim. Acı çekmeyen, hiçbir kutsallık

tanımayan bir serseri... Sen ise her şeyi bilen, acıyı da çeken kut-  
salı da bilen... Yaşam senin doğruların ve yanlışlarından ibaret  
zaten. Yaşam senin için keskin çizgilerden oluşuyor. Çizgiler,  
renkler belirsizleşti mi korkuyorsun. Kendi renksizliğinin içinde  
kaybolmaktan korkuyorsun.”

“Kendine gel, neler söylüyorsun?”

Sesi boğuklaşmıştı. Neler söylüyordu, bu hiçbir şeyi  
umursamayan, anlamayan küçük kız. Nasıl oluyordu da bu ke-  
limeleri, cümleleri bulabiliyordu? Avzem susmadı. Yüzü heye-  
candan kıpkırmızı kesilmiş, nasıl sonuçlanacağını bilmediği bir  
konuşmanın içinde sürükleniyor gibiydi. Cüreti içinde biriktir-  
diklerinden miydi? Korkular zamanla mayalandığında mı cüretli  
sözcüklere dönüşüyordu?

“Bıktım, anladın mı? Bu evden bıktım. Sizlerin yorgun  
gözlerinizden, asık suratınızdan, kasvetinizden bıktım. Bu evin  
soğuk havasındam.. Taşıyamıyorum artık.

Birden bir tokat sesi duydu Tenia. Anlamadığı bir takım  
sözler, gürültüler işitti. Gözlerini açamıyor gibiydi. Müthiş bir  
uyuşukluk çökmüştü üzerine, uyumak istiyordu, sonsuza dek  
uyumak, hafif bir boşlukta salınır gibi.

Zorladı kendisini. Annesi gördü. Annesinin incecik be-  
denini, çılgına dönmüş bakışlarını... Yerde hıçkırarak ağlayan  
Avzem’i gördü sonra. Bütün bunlar ne zaman olmuştu? Hatırla-  
mıyordu.

“Çık git bu evden! Eğer bıkmışsan, bu evin ölülerini ta-  
şıyamıyorsan, yaşam mezarlığıysa bu ev, çık git. İsteriyorum  
seni.”

Annesinin bağırarak konuştuğuna ilk kez tanık oldu Te-  
nia. Annesini hiç böyle görmemişti. Bu kadının böyle bir reflek-  
se sahip olabileceğini düşünmemişti bile. Uçurumlarımız nasıl  
da bizi bize boğdurmuş. En yakınımızın aksiyle oyalanıp durmu-  
şuz şimdiye kadar. Onu gerçek bellemişiz. Tanımanın erdemini

de azabını da sırtlamaktan kaçmışız, diye düşünürken, annesinin Avzem'i zorla sürükleyerek evden atmaya çalıştığını fark etti. Koşup annesinin ellerinden yakaladı. Kollarında çırpınmaya başladı annesi.

“Bir daha affetmem onu, affetmem.”

“Tamam, anne tamam. Yok, bir şey, hiç bir şey olduğu yok. Sakin ol.”

Annesini götürüp yatağına yatırdı. Diğer odadan ninesinin sesini işitti. Gürültüden uyanmış olmalıydı. Yine kendisinden başka kimsenin görmediği birileriyle konuşuyordu.

“Affedicilik insanoğlunun elinde değil. Sadece Allah'ın elindedir. Allah'ın bileceği iştir. Günaha girmeyin.”

Odasına döndüğünde Avzem'i yerde, hıçkırıklar içinde buldu. Tokadın şiddetiyle burnu kanamıştı. Gözyaşları kana karışmış, yüzünü kaplamıştı. Acıdı kız kardeşine. Belki de söyledikleri doğrudu. Geride kalanların yeniden yaşamayı öğrenemedikleri doğrudu. Yeniden, gidenler adına, herkes adına yaşamayı bilmek gerekiyordu.

Avzem'e bütün gücüyle sarıldı. Hıçkırıklarla kesilen cümlelerini dinledi Avzem'in:

“Mümkün olsaydı... Mümkün olsaydı, herkesin yerine ağlardım. Bütün gözyaşlarını toplardım. Mümkün olsaydı... Ömrümü dağıtırdım herkese...”

### III

Evden çıkmadan ninesinin özenle koruduğu sandığından, eski evlerinin anahtarlarını da aldı Tenia. Bunu neden yaptığını bilmiyordu? Ama çocukluk günlerinin geçtiği ev onu çağırıyordu sanki. Gecede fırtınadan sonra uyuyabildiği birazcık zaman içerisinde, huzursuz edici rüyalar yakasını bırakmamıştı. Ve dönüp dolaşıp eski evlerine varıyordu düşünceleri.



Büyük caddelerden geçip Suriçi sokaklarına daldığında, yağmurun çiselediğini fark etti. Aldırmadı ve belirgin hiçbir şey düşünmeden daracık sokaklarda yürümeye devam etti. Sokağın her iki yanına sıralanan kentin eski zamanlarına ait iki katlı evlerin pencerelerinde kadın başları görülüyordu. Kimisi yağmurda ıslanmasınlar diye çocuklarını çağırıyordu. Kederli yüzleri, çocukların top oynarken çıkardığı kargaşaya aldırmadan, bir düşteymişçesine kara taşlara basarak yürüyordu. Çıkamaz sokaklara sapma kaygısı duymadan, alışkın adımlarla yönünü buluyordu. Hem neden kaygı duymadan, alışkın adımlarla yönünü buluyordu. Hem neden kaygı duysundu ki, hayatı zaten büyük bir çıkamaz sokak değil miydi?

Gelmişti. Aslan figürleriyle işlenmiş kocaman tahta kapıya yanaştı. Demir tokmağa uzandı. Çalacakken vazgeçti. Niye çalacaktı ki kapıyı? Etrafına baktı. Kapıya vuran ellerini aradı küçük kızın.

Ayak izleriyle silinip gitmişti küçük kız.

Açmaya çalıştığı kapı inat ediyor, açılmıyordu. Yıllar sonra bir kerecik olsun görmek istediği evi göremeyecek miydi? Tam vazgeçecekti ki, açılıverdi kapı.

Ürkerek adımını attı, avluya girdi. Küçük kız havuz avlunun orta yerindeydi yine. Havuzun kenarına oturarak elini suya daldırdı. Havuz suyu yosun tutmuş, geçmişin izdüşümü gibiydi. Etrafı seyretmeye koyuldu. Duvar boyunca düzenlenmiş küçük çiçek bahçesinin yerini yabani otlar almıştı. Dedesi, kenti terk eden Süryanilerden almıştı bu evi. Bu evde doğmuştu tüm çocuklar. Çocukken dama çıkan merdivenlerden inmeyi çok sevdiğini hatırladı. Elbisesinin eteklerinden tutarak, kendisini prenses olarak hayal eder, ninesini taklit ederek kibirle inerdi merdivenlerden. Ninesi, her defasında kahkahalarla güler, “soyluluk yürüyüşte değil, yürektedir,” derdi.

Yağmurla yıkanmış avludan eve doğru yürüdü. Bazalt

taşlar sağlamlık duygusu, sonsuz bir güç aşıliyordu. Onu ilk aldatan bu taşlar mıydı yoksa? Kolonlardaki aslan figürleri, üzüm asmaları süslemesi, oda kapılarındaki işaretler... Her şey yerli yerinde duruyordu. Ya kendisi?

Üst kata, oturma odasına yöneldi. Aceleyle terkedilmiş bir evin hüznünlü görüntüsüyle karşılaştı. Oraya buraya dağılmış kırık eşyalar, cam ve gazete parçaları... Pencere kenarına dayanarak tahta panjurların ardından sokağı izlemeye başladı. Çocukluğunda yaptığı gibi...

Sokağı izlerken hayaller kurardı çocukluğunda olduğu gibi. Tüm okulları bitirecek, ninesinin anlattığı masallardaki gibi yiğit, sevecen, gülümseyen bir genci sevecekti. Okul okumuş, ama bitirememişti. Bir genci sevmiş, sonra vazgeçmiş, bırakmıştı. Korkmuştu sevmekten, bağlanmaktan. Kendisi için mutlu olmaktan korkmuştu. Sevdiklerini, acı çeken sevdiklerini, uzaklarda olanları yüzüstü bırakmaktan korkmuştu.

Geçenlerde bir kart almıştı ondan, "Mutlu musun dünyanda?" diye soruyordu. "Neredesin? Amansız bir öfkeyle dünyaya hâlâ kafa tuttuğunu söylüyorlar. Diyorlar ki, vazgeçmişsin her şeyden! Koşuyormuşsun uçurumuna? İçindeki sesler mi sustu?"

Bu satırlar içini sızlatmıştı. İçindeki sesler susmuş muydu gerçekten? Hayır, bu doğru değildi.

Yağmurun durduğunu fark etmemişti. Güneş yeniden belirmişti. Odadan çıkıp dar bir koridorun sonuna kadar yürüdü. En son odaya gelmişti. Kapısı hiç açılmamış odaya. Çekip gidecekti ki, son anda içindeki sese uyarak kapıyı açıp içeri girdi. Çocukluğunun korkularını hissetti yeniden. Korkunun yarattığı merakı... Neden hiç açılmamıştı bu kapı? Neden ninesi, hep bu odadan uzak durmasını istemişti. Neydi bu odada gizlenen?

Etrafa bakınırken batan güneşin ışıkları pencereden duvara yansdı. Bir top ışık biçiminde... Işığın vurduğu yere baktı.

Meryem Ana tasviri duvara işlenmişti. Kucağındaki İsa'ya gülümsüyordu. Bir yanında duvara çizilmiş tanrıça resimleri, diğer yanda güneşe dua eden kadınları resmeden bir tablo ve hemen altında bir sunak taşı vardı. Gülümseyen rahibi aradı gözleriyle. Odanın her köşesine baktı, bulamadı. Hem tabloda sadece kadınlar ve güneş vardı. Tereddüt etmeden sunak taşına yöneldi. Güneş ışıkları saçlarıyla oynuyor, dolanıyor, sevinç yaratıyordu.

Tenia yıllardan sonra ilk kez huzurla gülümsüyordu.



# AYAKKABI

Veysel AVCI  
Adıyaman Cezaevi

Ayağını kaldırımın üzerine koyduğu anda sendeleyip dengesini yitirdi ve yere düştü. Yere düşmesiyle birlikte, başının üzerinde taşıdığı tatlı tepsisini de düşürdü. Satmak için özenlice dizdiği sokak tatlıları etrafa dağıldı. Yapabileceği hiçbir şey kalmamıştı. Oysa kaldırıma adımını atarken, bir eliyle başının üzerindeki tepsinin dengesini sağladığını sanmıştı. Gözlerinin bir anlık yanılması ile birlikte, aslında yere düşmesinin diğer bir nedeni ise, ayakkabılarının büyük olmasıydı.

Ayağının kayıp da yere düşeceğini hissettiği anda ilk refleksi, tepsideki tatlılarının yere dökülmesini önlemeye yönelik olmuştu, ama ne fayda... Neredeyse bütün tatlıları kirlenmişti, kaldırım üzerindeki toza bulanmıştı. Düşerken, alnını da çarpmıştı yere. Alnı da kanıyordu hafiften. Ama alnındaki acıdan ziyade, dökülen tatlılarına üzülmüş, içi yanmıştı. Çünkü bütün varı-yoğu, başının üzerinde taşıdığı o tatlılardı. Yapabileceği hiçbir şey yoktu artık. Bundan dolayı da daha fazla hakim olamadı göz-

lerine. Kendini tutamayıp ağlamaya başladı. Hıçkıra hıçkıra ağlıyordu cadde ortasında ve yürek paralayıcı bir ağlayıştı onunkisi.

Çocuğun yere düştüğünü görenler, yardım etmek için hemen koşuverdiler yanı başına. Yerden kaldırmaya çalıştılar onu; ama kendisi artık ayağa kalkmasının anlamsız olduğunu düşünerek kalkmak istemedi. Yaşlı bir amca, cebinden çıkardığı kağıt mendille onun alnından süzülen kanı durdurmaya çalıştı. Mendil kanayan yere değdiği anda canı daha bir acıdı. Can sızısının da olduğunu ve canının da yandığının farkına öyle vardı. Kaldırımında bulunan diğer insanlar, en az o tatlıcı çocuk kadar üzülmüşüdü. Sanki onların da canı yanmıştı. Yapabilecekleri bir şey de yoktu ki... Tatlılarını toplayıp tekrardan tepsinin üzerine koymalarının pek bir anlamı olmadığı için, karışamadılar da. "Hadi kalk, bari şu sağlam olanları al koy tepesine" dercesine bakıyorlardı onun gözlerinin içine. Henüz on yaşında bile olmayan bir çocuğa o kaza için "bir şey olmaz" da diyemiyordu hiç kimse. Her halinden belliydi çok yoksul olduğu. Dolayısıyla yere dökülen o tatlıların, çocuk için ne kadar önemli olduğunun farkındaydılar. Hele çocuğun o yürek burkan hıçkırarak ağlayışı, sanki her birinin yaralı sinesine çarpıp yüreklerine işliyordu. O küçük siyah gözleri kan çanağına dönmüşüdü bir anda. Bir çocuğun gözyaşlarının bu kadar fazla olması, böyle uzun süre akmasının şaşkınlığını yaşıyordu oradakiler. Ona dokunarak acısını ve ağlayışlarını bir de öyle dindirmek isteseler de fayda etmedi. Oldukları yerde çakılı kalmışlardı. Sanki böylesine bir kazaya hiç tanık olmamışlarcasına, çekip de gidemiyorlardı bir türlü. Küçük bir kazaydı aslında bu, ama çevredekilerin üzerindeki etkisi büyük olmuştu. Kazara bir ölüm olsaydı veya yaşlı bir insanın kalbi dursaydı o an, belki bu düzeyde etkilenmeyecekti kimse. Bakıp gideceklerdi belki de.

Kazağının yeniyle burnunu ve gözyaşlarını siliyordu. Bu durumu annesine nasıl açıklayacağı aklına geldikçe daha bir çaresizlik hissediyordu. Sadece annesinden korkması da değil-

di ağlayışının nedeni. Tatlıların tutarı, maddi durumlarına göre bir hayli fazlaydı. Tatlılardan sağlayacağı kazancı bekliyordu evdekiler. Bütün ailesine o bakıyordu çünkü. İki küçük kız kardeşi vardı. Bundan dolayı o kaza, hepsinin o gün yarı aç kalması demektir. Sadece kuru ekmek yiyeceklerdi belki o gün. Bunu da düşündükçe kahroluyordu.

Bu durumda eve hangi yüzle gidecekti? Onların yüzüne nasıl bakacaktı? Ne diyecekti? Nasıl hesap verecekti? “Ayakkabım büyük olduğu için kayıp düştüm” demesinin etkisi ne olacaktı ki, o yoksul yüzlerden oluşan ailesinde. Bunları düşündükçe daha bir üzülyordu, ürküyordu. Hayatını kazanmanın bu halinde, yapılan hatayı pek de önemsemeyen bu zamanda neyin açıklamasını yapmaya çalışsındı ki... Hiçbir anlamı yoktu böylesi bir açıklama yapmanın. Bu durumun farkında olması, onu daha bir çaresiz bırakıyordu. Yürek burkan tarzda ağlarken bile bunları düşünüyordu. O gün eve gitmemeyi bile aklından geçiriyordu, yerde dağılmış olan tatlılarına baktığında.

O an yaşlı bir ana, onun yanına yanaşıp eliyle başını sıvazladı. “Ağlama,” deyip çocuğun gözlerini silmeye çalıştı ihtiyar elleriyle. Çocuk biraz durulur gibi oldu. Daha sonra yaşlı ana, herkesin bakışları arasında elini kendi göğsüne daldırıp para çıkardı ve terden nemlenmiş kağıt parayı çocuğun avucuna sıkıştırdı. Çocuk yarı niyetsiz, avucuna sıkıştırılan o parayı aldı. Bu durumu gören etraftaki kişilerden biri de cebinden birkaç kuruş çıkarıp çocuğa uzattı. Ardından diğerleri... Herkes gönlünden koparıp çocuğun sızısını azaltmak istercesine. Birkaç dakika içinde eline sıkıştırılan para miktarı, gün boyu gezip kazanaacağı parayı geçti.

Artık durmuştu ağlaması. Beklemediği bu yaklaşımın getirdiği mahcubiyetten dolayı, para verenlerin yüzüne de bakmamıştı. Biraz rahatlamış ve hafiflemişti. Yerden kalkıp, dağılan kirli tatlıları topladı. Yamuk yumuk haldeki o eski alüminyum

tepsisinin üzerine doldurarak yürümeye başladı. İlerde bir yerde çöpe döktü kirlenmiş tatlıları. Cami avlusundaki çeşmede yıkadı yüzünü. Ardından tuvalete giderek cebindeki paraları saydı. Annesine vermesi gerekenin üstünü ayırdı. Parasını çorabının içine sakladı. Çünkü bir defasında bazı çocuklar yolunu kesip o günkü kazancını zorla gasp etmişlerdi.

Eve her gündünden erken gitti. Annesi kısmen özürlü bir kadındı. Özürlü olduğu için kimse istememişti. Günün birinde babası yaşındaki bir adam için gelip istemişlerdi. Dedesi de ona sormadan kabul edip vermişti. Birkaç gün sonra, uzak bir köye gelin gitmişti. Zaman içinde yaşlı kocasından üç çocuğu olmuştu. Kısa bir süre sonra da adam ansızın ölmüş ve onu üç çocuğuyla bir başına bırakmıştı. Üvey oğullarının yardımıyla yaşadı, ta ki bir gün askerler gelip de “teröristlere yardım ediyorsunuz” deyip köyü boşaltana değin. Annesi üç çocuğuyla şehre göçmek zorunda kalmıştı. Kocasının akrabaları ve üvey oğulları da pek yardım etmez olmuşlardı bir zaman sonra. Evlere temizliğe giderek sağlamıştı geçimini yıllar yılı. Artık o işleri de yapamayacak kadar hastalanınca, mecburen oğlunu çalıştırmak zorunda kalmıştı. Onun eline bakıyorlardı ailece.

Parayı annesine verirken, annesi alnındaki yarayı hemen fark edip ne olduğunu sordu. Tatlıları satıp bitirdikten sonra geri dönerken yere düştüğünü söyledi. Yarası fazla büyük olmadığı için endişelenmedi annesi. Biraz nasihat etti sadece.

O gece hep o kazayı düşünüp durdu. Beş on dakika içerisinde bütün günlük kazancından fazlasını edinmişti. Bunu bilerek yapmamıştı. Ayakkabısı geldi aklına. Kış geliyordu. Daha şimdiden ayakları üşümeye başlamıştı. Rüyalarını süsleyen şey sıcacık bir çift ayakkabıdan başka bir şey değildi. Ailesinin bu durumuyla öyle bir ayakkabıya asla sahip olamayacağını bildiği için, kaç kez hırsızlık yapmayı aklından geçirmiş, ama buna bir türlü cesaret edememişti.



Her zamanki gibi sabahın beşinde annesi onu uykudan uyandırdı. Tatlı imalathanesine gidip o gün satacağı tatlıları alması gerekiyordu erkenden. Nicedir sabah uykusuna hasretti gözleri ama yapabileceği bir şey yoktu. Yaşlıları okula giderken, o tatlı satmak zorundaydı.

Öğlene değin tatlıların neredeyse yarısını satmıştı. Anaparasını çıkarmasına çok az kalmıştı. Bir süre sonra anaparasını çıkardı. Gidip bir bankta oturdu biraz. Epey yorulmuştu çünkü. Dinlenirken, dün yaşadıkları geldi aklına. Bir ayakkabısının olmasını çok istiyordu. Şehrin en işlek ve kalabalık caddelerinden birine doğru ilerledi. Bir zaman sonra ulaştı oraya.

Ayağını bu defa bilerek yarım bastı kaldırıma. Yere düştü. Tatlılarını düşürmemeye de çalışmadı. Yere dağıldı tatlılar. Kendini zorlayarak ağlamaya başladı, kalabalığın tam ortasında. Dünün bir benzeri de bu kaldırımda yaşandı.

Akşam eve gittiğinde yepyeni ayakkabıları vardı ayağında artık. O gün kazanması gereken para miktarını uzattı annesine. Hiç eksik yoktu. Annesinin gözleri oğlunun yeni ayakkabılarına takıldı. “Nerden buldun sen bunları?” diye sordu hesap istercesine. Biraz ürkek bir tonda cevap verdi annesine: “Bir ayakkabıcının önünden geçerken, dükkan sahibi ayakkabılarımı görüp beni çağırdı yanına. Ve bu ayakkabıları verdi bana.” Annesi paranın tam olduğunu da hesaba kataraktan fazla üstelemedi, içindeki endişeyi yansıtmadı oğluna.

O gece yeni ayakkabılarını başucuna yakın bir yere koyarak ilk defa böylesine mutlu uyudu tatlıcı çocuk.



# KATİL

Uğur TUNCER

Mahkeme heyetinin kürsüsü zeminden dört metre kadar yüksek bir loca gibiydi. Üç kişilik heyetin başkanı ortada oturuyordu. Tavan, kürsüye kıyasla alçak olduğundan heyet üyeleri yerlerine oturana kadar eğilerek yürümek zorunda kalıyorlardı. Başkan, kürsüye gelirken her zamanki gibi kafasını tavana çarptığından, eliyle hâlâ kafasını ovuyordu. Üç üye de yaşlıydı. Saçları bembeyaz olmuş, suratları suyu çekilmiş incirler gibi buruşmuştu.

- Sanık, ayağa kalk! diye bağırdı başkan.

Sağ tarafındaki heyet üyesi kulağına birşeyler fısıldayınca öne doğru uzanıp kürsünün hemen altında duran sanığa baktı. Sanık ayaktaydı. Zira bomboş olan salonda üzerine oturulacak bir şey yoktu. Sanığı işaret ederek, akıllı bir çocuk olduğunu ve leb demeden leblebiyi anladığını fısıldadı. Sonra bu “akıllı” lafına takıldı; “akıllı” ve “suçlu” kelimelerini yanyana getirip, “akıllı suçlu!” sonucuna ulaştı. Bu sonuç hoşuna gitti. Gülmeye başladı ve dişsiz damağı açığa çıktı. Sesi salonda yankılandı. Bu esna-

da soldaki üye, burnundan kıl çekerek irkiliyordu. Sağdaki ise, dilini damağında gezdiriyor olmalıydı ki, ağzının içinde bilye yuvarlanıyormuşçasına yanakları ve dudaklarının altı şişip duruyordu. Başkan, nihayet kendini toparladı, boğazını temizledi ve sesi salonda bomba gibi patladı:

- Karına, “seni sevmiyorum kaltak!” demişsin!

Sol tarafındaki üye, burnundan kıl çekmeye ara verdi. Başkana doğru uzanarak şu anki davanın cinsel suçlarla ilintili olmadığını fısıldadı. O dava dünmüş ve sanığa ikinci yüzük (ikinci evlilik) ve her iki karısına da ayrı ayrı olmak üzere, günde en az elli defa “seni seviyorum sevgilim” deme cezası verilmiş-miş. Dünkü dava üçüncü dereceden bir suçmuş. Şimdiki ise birinci derecedenmiş... Bu bilgilendirmeden sonra başkan, ciddiyetle kafasını salladı ve sanığa, karısına “iyi” davranmasını söyleyerek edepsizce bir el hareketi yaptı. Sekretere “yaz kızım!” diye seslenerek giriş yapmak istedi ama sağındaki heyet üyesi, salonda sekreter bulunmadığını, uzun yıllardır kamera sistemiyle davaların kayda geçtiğini hatırlatınca tepkiyle, “alışkanlık işte!” deyip öne doğru uzandı ve aşağıda dikilen sanığa baktı. Sanık, kara saçlı bir adamdı. Ellerini ardında kavuşturmuş, dalgın gözlerle, kürsünün yüzeyine yapılmış –geometrik şekillerin tuhaf bir şekilde içiçe geçmesinden ibaret- rölyefi izliyordu. “Çok gençmiş, yazık!” diye mırıldandı başkan. Sağındaki üyeye suçunu sordu. Cinayetmiş ama zaman katli vasfına giriyormuş. Yalan makinesi(poligram) testinden geçirilmiş, doğru söylüyormuş: Kesinlikle zaman katli. Üstelik kendi yaşam sürecine dair. Başkan “Ne kadarına?” diye sorduğunda, “Hemen hemen tümüne” karşılığını aldı. Bunun çok vahim olduğunu düşündü, hatta söyledi. Tekrar öne doğru uzanıp sanığa baktı. Yaşını sordu. “Ellibeş!” dedi sanık. Başkan, kendi yaşını üçe bölse ancak o kadar edeceğini söyledikten sonra başını iki yana sallayıp derin bir göğüs geçirdi. Ardından mahkemenin görevinin sağaltım olmadığını, dolayısıyla, nedenlerle ilgilene-

meyeceğini belirtti. Sol tarafındaki üyeden davayla ilgili diğer ayrıntıları sorup, öğrendi. Sanığa hitaben mahkeme prosedürünü açıkladı: Buna göre Orta Yargıç, altmış yaşından küçüklere, öncelikle, ihanet ettikleri dünyanın üstünlüklerini hatırlatmakla yükümlü imiş.

- İnsan aklıyla teknolojinin evliliğini sağlayarak ve teknolojiyi bedenimiz kılarak, ölümsüzlük olmasa da, ona her zamankinden daha yakın durmayı başaran bir dünya yarattık. İnsan ömrü bugün ortalama ikiyüz yıl. Eskiden mekanik aygıtların aşınma payından-amortisman-bahsedilirdi. İşte biz insan bedeninde bu payı minimum düzeye çektik. Sadece parmak uçlarımızı kullanarak bal gibi yaşayabiliriz. (Sağındaki yargıcın güldüğünü duyunca, sert bir bakış fırlattı. Diğeri kendini toparlayınca devam etti.) Ortaçağda kehanet, modern çağda hipotez denilen şey, bugün, süregiden gerçeğin kendisidir. Kısacası, henüz zamanda geleceğe yolculuk edemediğimiz için, onu kendimize çektik, diyebiliriz. Anlıyormusun?

- Dinliyorum, dedi sanık.

- Zaten bunun bir önemi yok. Anlasan da anlamasan da, dinlesen de dinlemesen de bir.

Sağındaki üye koluna dokununca konuşmasını kesip ona doğru uzandı. Sağındaki üye az önceki “parmak uçları” ifadesinin kendisine bir şey hatırlattığı için güldüğünü söyleyip özür diledi. Mesele o kadar enteresanmış ki, dinlediği taktirde-deyim yerindeyse-şaşkınlıktan beyni ağzının içine düşebilirmiş-miş. Ancak başkan, bunu daha sonra anlatması gerektiğini söyleyip, şu esnada mahkeme salonunda olduklarını hatırlatarak konuşmasına kaldığı yerden devam edince, diğeri susmak zorunda kaldı.

- Çağımızın en büyük cinayetini işledin. Bir sincabı öldürsen neyse fakat sen ormanı yaktın delikanlı! (Boğulurcasına öksürdü) Seni hakkaniyet ve yüce amaçlar üzerine kurulu bir dünyada yaşadığına ikna etmek bizim işimiz değil.(Durakladı)

Tüm ihtiyaçların hazırlanan programlar temelinde karşılanmışken; işin, evin, karın, çocukların... Herşeyin varken ellibeş yıllık hayatını yaşanmamış saymak suçuna yönelmek? Saçmalık!

- Yeterince uzun yaşayacağım!

- Elbette. Ama sorun bu değil. Ya başkaları da senin gibi düşünürse, ne olacak?

Solundaki üyenin kendisine dikkatle baktığını hissedince, mahkemenin görevinin ceza vermek olduğunu ve sanığın bulanık bilinciyle psikolojik danışmanlık kurumlarının ilgilendiğini yineledi. Ancak kendini tutamamıştı.

- Şimdi ben sana "Sen sen değilsin" desem, sen kim olacaksın? Ya da ben ne demiş olacağım? Sen sen değil isen, kimsin o zaman? Senin katlettiğin ellibeş yıllık zaman periyodunun adı nedir? Sen, yaşama yaşam demiyorsan, ne demek istiyorsun? Hııı, anlamadım?

Solundaki üye, başkanı, sanığı ikna etme gayretinde olmakla eleştirdi ve duygusal olmaması gerektiğini de ekleyerek dalgın gözlerle tavana bakmaya devam etti. Tam bu esnada ekşi birşeyler yemiş gibi suratını buruşturdu. Burnundan kıl çekmede usta ve acıya dayanıklı olmakla beraber, yumuşak ve tüylü şeylere dokunamama takıntısı şu an başına bela olmuştu. Tam da başına! Çelişik bir durum: Saçlarını uzatmayı seviyordu fakat onlara dokunamıyordu. Bir tutam saç, burnunun üzerine düştüğü için suratını ekşitmişti. Yardımcı olması için-bu huyunu bilen-başkana dönerek, gözlerini yukarıya doğru yuvarlayarak burnunun üstündeki saçı işaret etti. Başkan, hemen gerekli müdahalede bulununca, minnettarlıkla gülümsedi. Başkan, bu iş bitince, kürsünün ucuna uzanarak sanığı kontrol etti. Sanık, hareketsiz bir şekilde dikiliyor, rölyefe bakıyordu. Bir kez olsun yukarıya bakmamıştı. Sanığa; suçunu kabul edip etmediğini ve pişmanlık duyup duymadığını sordu. Sanık, gözlerini kare salonun içinde gezdirdi. Köşelerdeki kameralar ve tavandaki aydınlatma siste-

mi dışında göze batan hiçbirşey yoktu. Pencere yoktu. Hiçbir eşya yoktu. Kürsüye işlenen rölyefin geometrik şekilleri dışındasadece onlar siyahtı-herşey sütbeyazdı. Sanığın “Ne suçu?” dediği duyuldu. Heyet başkanı şaşkınlıkla diğer üyelere baktı. Sağdaki üye gülümsedi. Aklı hâlâ “parmak uçları” olayındaydı. Soldaki üye kaşlarını çattı. Tekrar sanığın sesi duyuldu. Başkan, söyleneni duymamıştı.

- Anlamadım? diye sordu.

- Özgürlük dediğiniz şey, demiştim, kimin köleliğini öngörüyor? Dünya akıl olunca, insanlar rakama, ilişkiler aritmetiğe dönüştü. Herşeyin bilinebilir ve kaderin yüzdeyüz belirlenebilir olduğu bir oyunda, kazanmakla kaybetmek aynı şeydir. Anladım ki, aklım sandığım şey sadece bir projeksiyondan ibaret. O, kal; yüreğim git diyor... Her insan gittiği yere kendini götürür.

- Hayır! Bütün suçlar toplumsaldır!

Başkan, suçun sisteme zarar verdiğini, sanığın kendini hiçe saymakla sistemi hiçe saydığını söylerken yine boğulurcasına öksürmeye başladı. Yerden aldığı tükürük hokkasına tükürdü. Solundaki üye, başkana, ciğerlerinin iflas ettiğinin açık olduğunu ve artık organ nakil işlemini ertelemesinin ihtiyatsızlık olacağını belirtti. Sağdaki üye ise gülümseyerek başını iki yana salladı, “Yumuşacık parmak uçları” diye mırıldandı kendi kendine. Başkan, duyduğu sıkıntının acısını sanıktan çıkarırcasına öfkeyle konuştu. Sanığa, bir adam öldürse ya da kamu mallarına zarar verse bile, işlediği suçtan daha korkunç olamayacağını söyledi.

- Uzayda sana ait bir zaman yok!

- Umurumda değil! dedi sanık.

Solundaki üye, artık davanın sonuçlandırılması gerektiğini belirtince başkanın öfkesinden nasibini aldı, “Orta Yargıç kim!?” diye bağırdı başkan. Bir dakika derin derin soluduktan sonra sakinleşti ve tekrar sanığa hitap etti.

- Uzak ve kötürüm olan, artık yakın ve sağlıklı! Kudreti-

mizle arzunun doğasını bile altüst ettik!

- Arzu! Kimin arzuları? dedi sanık.

- Elbette insanlığın arzuları! Biz, aklın rüyalarını gerçeğe dönüştürdük!

Sanık bu esnada “Bilgisayarlar rüya göremez” diye mırıldandı ama yargıç onu duyamadığı için konuşmasına devam etti. Sanığın, özgürlüğünü kendi gücüyle kazanmadığını anladığı için kuşku duyduğunu, oysa bu şekilde düşünmesinin yanlış olduğunu çünkü özgür bir dünyada doğan bebeklerin hepsinin özgür olduğunu söyledi. Solundaki üye, sözünü kesip, artık nutuk atmayı kesmesi gerektiğini, ciddi anlamda zaman kaybedildiğini ifade edince, başkan, hemen karar aşamasına geçti. Suçun sabit ve rejim aleyhtarlığı anlamını içermekle yıkıcı bir niteliğe sahip olduğunu, hafifletici neden olmadığını; suça karşılık düşen cezanın yirmi yıl boyunca enterne edilmek olduğunu açıkladı. Sanığın biyolojik ihtiyaçları-cinsel olanlar hariç-karşılancak, ancak asla çalışmayacak ve sosyal ilişkileri olamayacaktı. Bu anlamıyla zorunlu ataleti yaşayacaktı. Eğer yaşamın ruhuna küfrediyor ve katlediyorsa, ona -en azından yirmi yıl- layık olamazdı.

- Hapis! dedi sanık.

- Eskiden öyle derlerdi, dedi başkan.

- Savunma hakkım?

Başkan, Yüksek Yaşam Mahkemeleri’nde savunma hakkının olmamasına rağmen konuşmasına izin verildiğini belirtti. Mahkeme sadece suçun anlamını sanığa ifade eder ve cezasını da yüzüne karşı okurdu. Şimdi de öyle olacaktı. Bir süre boğulurcasına öksürdü. Sonra “Okunur” ifadesinin tuhaf gelebileceğini çünkü bir şey okumadıklarını, bunun sadece geleneksel bir anlam taşıdığını ekledikten sonra, sanığa son sözünü sordu. Bunun üzerine sanık:

- Yetmişbeş yaşına geldiğimde buraya yine geleceğim, dedi.



- Neden?
- Aynı suçtan dolayı.
- Sen bilirsin, bu senin hayatın!
- Evet, bundan sonra!

Soldaki üye telaşla başkana doğru uzanıp, sanığın son söz niyetine söylediğinin “açığa imza” kabilinden olduğu için, suç fiilinden önce sanık olmayı getirebileceğini, bundan hareketle -hazır kolları sıvamışken- şimdiden ikinci bir dava açılıp açılmayacağını sordu. Başkan, hukuk sisteminin, suç fiilinden önce yargı sürecini-şimdilik- devreye koyamadığını hatırlattı. Sağdaki üyenin kaygısı ise, sanığın iddia ettiği şeyi, başarıp başaramayacağıydı. Başkan, ona yönelik de, bu tür tehditlere aldırmamak gerektiğini, şimdiye kadar hiçkimsenin başaramadığını belirtti. Ancak sağdaki üye, rahatlamamıştı, “Ya başarırsa?” diye sordu, parmaklarını anormal bir şekilde oynatarak. Zaten bayılırdı olasılıklar üzerine kafa yormaya. Ona göre, olasılıklar, zekanın kırbağıydı. Hakkını verirsen, düşünce kanatlanırdı. Başkan, kürsünün ucuna uzanıp aşağıdaki adama dalgın gözlerle baktıktan sonra:

- Başarırsa yargılanamaz, dedi dudaklarını bükerek. Yani...

Devamını getirmedi ve kaygılanmaya gerek olmadığını, çoğu suçlunun daha ilk on yılda rehabilite edildiğini hatırlattı. Sonra öksürmeye başladı. Soldaki üye dalgın gözlerle tavanı seyrederken; sağdaki ise birkaç saniye düşünceli bir edayla dilini ağzının içinde yuvarladıktan sonra başkana dönerek “parmak uçları” hikayesini anlatmaya başladı.



# KEŞKE

Yavuz KARDAŞLAR  
F Tipi Cezaevi Edirne

Zayıflamıő, bir deri bir kemik kalmıştım. Sırt çantamı indirdi-  
đimde, ağzıma avuç avuç toz Şeker attım. Ryalarımaya envai çeşit  
tatlılar giriyordu. Oysa bu dağlara gelmeden tatlılara pek dokun-  
mazdım.

Geceleri o uzun yürüyüŐler artık canıma ‘tak’ ediyordu.  
O sarp tepeleri tırmanırken nefes nefese kalıyordum. Sabaha kar-  
Őı uyurgezer halde yürüyüŐ yolundan yalpalaya yalpalaya çıktı-  
đımda, arkamdaki arkadaşlar kolumdan tutup çekerek götürüyor-  
lardı.

Soğuklar bastırdı. Kar düştü. Keyfe altında titriyorum  
sığınakta. Evdeki kızgın sobanın etrafında olma hayali içimi ısı-  
tıyor. Burnumda sıcak yemekler ttyor.

Kamayı düşünüyorum. Biliyorum ‘Alçak’ ‘Hain’ di-  
yecekler. Ama devlete sığınmayacağım ki! Yapamıyorum, yapa-  
mıyorum işte!.

Tuvalet bahanesiyle sığınaktan ıktım. Silahımı alma-

dım. Rahtımı da bıraktım. Yola indim. Kar ve çamura rağmen hızla yürüdüm. Su doldu ayakkabım. Üşüyordum. Yürümeye devam ettim koşarcasına. Karanlık, kol kanat gerdi bana.

Şehrin dış mahallelerine vardığımda biraz bekledim. Üzerimdeki askeri gömleği çıkardım ve belimdeki şuttiği çözüp bir kenara bıraktım. Mahalleye girdiğimde neredeyse güneş doğmak üzereydi. Dar ve uzun sokaklardan geçerek eve vardım. Kapıyı açan annem bayılır gibi oldu. Sanki hayal görüyordu. Boynuma sarılıp ağladı. Babam ve kardeşlerim sesimize geldiler.

Mahallede beni görenler şaşırıyorlardı. Soran, sorgulayan gözlerle bakıyorlardı. Ama olumsuz tepki veren yoktu. Zaten evdekilere de “Arkadaşlar beni yolladı” demiştim.

O sabah mahalle bakkalına gittim. Yaşlı dükkan sahibi bakışlarıyla adeta beni ezdi. Her zaman yaptığı gibi ekmekleri uzatmadı, elleriyle masanın üstüne bıraktı. Paramın üstünü verirken “Bazıları yediği ekmeği hak etmiyor,” diye söylendi. Duymamazlıktan geldim.

“Hak etmiyorlar hiçbir şeyi... Yazık o babaya, çok yazık!” diye devam etti. Huzursuz oldum. Boynu bükük eve döndüm.

Kahvaltı sonrası evden çıktım. Kahveye uğradım. Arkadaşlarım köşedeki masada oturuyorlardı. Selam verip yanlarına oturdum. Karşılık veren olmadı. Sanki duymamışlardı sanki yanlarında yoktum. Yüzüme bakmıyorlardı. Ben yoktum. Yoktum ben.

Dışarı çıktım, yürüdüm, bir başıma içime doğru yürüdüm. “Demek kaçtığımı anlamışlar.

Nasıl anladılar?

Kim söyledi?”

Artık kimsenin yüzüne bakamam. Ne kadar yüzüzlük yapsam da nafiye. Bakkalın sözleri de demek banaydı. Hadi o yaşlı adam neyse ama ya kahvedekilere ne oluyor?

Hem dağa gitmiyorlar, hem de bana selam vermiyorlar! Getir götür işlerinden başka bir şey mi yapıyorlar sanki! Hiç de değil! Bir de bildiri dağıtma... Sanki çok önemli iş! Peh! Dahası var mı?

Bunları çocuklar da yapar. Zaten çoğu da suya sabuna dokunmuyor. Kendiniz gitsenize ya! Sıkıyor değil mi? Ama laf etmeye varlar...

Her gece, sırtta mermi çantasıyla sekiz dokuz saat uykusuz yürümeği biliyorlar mı? Kışın ortasında soğuk sulara kendilerini hiç vurdular mı? Aç, çıplak, ayakkabısız kaldılar mı? Yok tabii! Ama suçlamak kolay...

Babama üzülüyorum. Kaçtığımı duyunca kahrolur; eve kapanıp kimsenin yüzüne bakamaz şimdi duymuştur belki de.

Artık buralarda duramam. En iyisi çekip gitmek. Kimse de tanımaz beni oralarda. Yakalanma korkum da olmaz.

Mahalleye döndüm. Hazırlığımı yapacaktım, eve girdim. Sokağımıza girdiğimde polisler kapımızı çalıyordu, beni arıyorlardı.

Titredim.

Fark ettiler.

Durakaldım.

Sokağa yanlışlıkla girmişim gibi döndüm.

“Hey, sen...!”

Koşmaya başladım.

“Dur, yoksa ateş ederim!... Dur! Dur diyorum sana!”

Tüm gücümle koşmaya devam ettim.

“Ta...ta...ta...ta...”

“Tak...tak...tak...”

Yere düştüğümde göğsümde üç ılık pınar hissettim.

Dağlarda akıtamadığım üç pınar.

Kekeliyordum: “Keş-ke..., Keş...ke...”

Yüreğimi boşaltmadan bıçak gibi kesildi sesim.



# AYRIK ZAMANLAR

İsa KAYA  
Edirne F Tipi Cezaevi

İlk defa tek başına alt katta akşam sayımını verdikten sonra üst kata çıktı. Ansızın bir şeyler yazmayı çekmişti sanki canı, yapayalnızdı. Uzun bir süredir beraber kaldıkları arkadaş o gün tahliye olmuştu. Sayımdan biraz önce vedalaşıp gitmişti. İçinde ne ile dolduracağını bilmediği bir boşluk bırakarak. Kaldığı hücre kadar tuhaf, titrek, kocaman bir boşluk. Hem de... “Nerede şimdi?” dedi Yusuf, kendi kendine... Şaşırды, ürktü de; sessizliğe çarparak bir tanınamaz olup yankılanan sesinden. Ne garip, baykuşun ötüşü de bir başkaydı o akşam. İçeriye girdiğinden beri ilk kezdir bu denli yalın baş başa kaldığı, sessizliğin sesinde.

Üstünü çıkarmadan yatağına sokuldu Yusuf. Yanı başındaki sehpadan defter ve kalemini alıp battaniyesine sarındı. İlk ayıydı sonbaharın. İçerisi üşünecek kadar soğuk değildi. Ama o, battaniyesine daha da sarındı. Ne yazacaktı? İçinden yapmayı hissettiği şey yazmak mıydı? Tanımlayamadığı bir şey. Onu bir şeyler yapmaya ittiğini biliyordu, ama ne? “Sessizlik” diye bir

kelime yazdı, dizine koyduğu defterine. Duralayıp düşündü bir süre. Karşılığın başlangıcı olmadı bu yapmak isteğine. Karaladı üstünü yazdığı bu kelimenin. “Gece” yazdı, “çınlıyor bak kulaklarımda” diye devam etti. Durdu kalemi. ‘Üç yıl az değil’ dedi kendi kendine. Bir arada geçirilmiş koca üç... Ne yapıyor şimdi? Sese bak! Ne oldu sesime? Nasıl değişir oldu böyle birden bire? Yoksa hep böyleydi de... Ne garip! Gece ve diğer kelimelerin üzerini de karaladı Yusuf.

Düşündü. Düşündükçe dağılıp dalgalandı. Bir var bir yok oldu. Kendini bırakıp uçtu. Sonra “parkta oturmuş simit yiyordu,” diye yazmaya başladı, karaladığı, kelimelerin altına. “Parkın en hareketli yerine bakıyordu adamın oturduğu bank. Rüzgârda savrulan kırmızı balonun peşinden koşarak yanına kadar gelen küçük kıza baktı. Çakır çakır gözleri vardı küçük kızın. Beş yaşında mıydı? Ayakları dibinde duran balonu yerden alıp küçük kıza uzattı. Yediği simitten de bir parça vermek istedi. Ama karşıda kaşlarını çatarak onlara bakan kadından cesaret edemedi. Balonunu alıp, koşarak kadına doğru gitti. Küçük döndü koptu, yok olmadı” dedi içinden, Yusuf. Son yazdığı cümlenin üzerini karaladı, yerine “Küçük kız balonunu aldıktan sonra bekledi” diye yazdı. “Adamın içini dolduran tatlı mı tatlı bir sesle, ‘Amca senin arkadaşın nerede?’ diye sordu küçük kız. Adam beklediği bu soruya nasıl bir karşılık vermesi gerektiğini düşünürken, karşıdan bakan kadının onlara doğru gelmeye başladığını gördü. Bu yüzden cevap yerine çakır gözlerine mahzun bir ifadeyle bakmakla yetindi küçük kızın. Ama küçük kız bu, bakmadan cevabını çıkarmış gibi. Kadının elinden tutmuş uzaklaşırken minicik omuzu üzerinden başını çevirip, adamın içini ısıtan kocaman bir gülüş fırlattı.” “Fırlattı” kelimesinin üzerini hemen karaladı Yusuf. Soğuk bulmuştu o anın sıcaklığına göre bu kelimeyi, yerine “bıraktı” yazdı, bu kelimenin. Evet, daha sarımalayıcıydı bu kelime. Daha esirgen sessizlikten...



Başını defterden kaldırdı Yusuf. Gözleri, bomboş ve soğuk kalmış yatağına takıldı Ramazan'ın. "Ne garip" dedi, içinden Yusuf. Daha bir önceki geceye kadar nasıl da sıcak geliyordu ona bu yatak! Her biri yataklarına uzanmış sabah duruşmaya gidene kadar sohbet etmişlerdi. "Yazarım sana," demişti Ramazan. "Mahkeme tahliye verirse aksatmam yazarım," demişti kaç defa. Dışarıyla buluşma zamanları geldiğinde, geride bırakılanlara verilen ama çoğunlukla tutulmayan, belki de tutulamayan bütün o sözler gibi...

Birbirlerinin iç dünyalarına karışıp, gizemleri kalmamış mahpuslar niye tutamadıklarını bildikleri sözleri verme gereği duyarlardı birbirlerine? Hemen her şeylerini paylaşıp günü geldiğinde, geride bırakmak zorunda kaldıkları arkadaşlarına karşılık duydukları suçluluk hissinden miydi? Belki de utanç duyulurdu hiçbir şey vaat etmeyip çıkıp gitmekten! Ya da bir umut, hep havada asılı bırakılsa da yine de dışarıya ince iplerle bağlı kalmayı sağlayan sıcak bir umut... İçte ve içerde hep saklı. Böyle kılınıp, en kopulur anlarda bile tutulası olan... Yaşamayı inatla direkt beklenen gün geldiğinde dışarıya çıkmaktan ürkmemeyi de sağlayan... Yoksa hep içerili kalmakla içeride yatılmazdı ki!

"Belki yazar" dedi içinden Yusuf, gözlerini Ramazan'ın üşüşken yatağından alıp, ışığın gücüyle zifir karanlığı dışarıda hapseden cama çevirdi. Ne yapıyor? Şimdi bu karanlıkta? "Şehirde kalmam," demişti. Anlata anlata öykülerini bitiremediği köyüne doğru yol alıyor şimdi belki. Çeşmeye gidip gelmelerinde kalçalarını, sanatsal bir estetikle salladığını söylediği Reyhan'ın da doğduğu köyüne... Nasıl balık tuttuğunu, atları yakalayıp bindiğini ve diğer köyden çocuklarla nasıl kurnazca planlar kurarak kavga ettiklerini. Daha neler neler. Tavuk çalma hikayesini ve Reyhan'ı nasıl kıstırdığını bir de... Trendedir belki kim bilir! Aheste aheste yol alan bir trende, tatlı bir yorgunlukla başını camına dayadığı ya da... Yok, aceleye getirmez Ramazan o işi.

Nefsine hakim çocuktur o... Ama Haydar da yazmadı. Bir kart bile atmadı. Okumasını istediği kitabı alıp gönderecekti hani! O da yok, yazacak mı ki? Haydar... Ya Ramazan!

Akşamdan gecenin koynuna doğru akan sessizlik daha bir yoğunlaşmış, ağırlaşmıştı. Hücre inleyip zonkluyordu adeta. Sessizlik sağır ediciydi. Bıçak gibi keskin, ölüm renginde, içine hapsettiği insanı boğuntuya sürüyor, ezip ezip parçalıyordu. Kaçınılamıyordu sessizlikten, sessizlik yıkıcıydı da. Yusuf yataktan kalkmaya yeltenirken, baykuşun içine düşüp sessizliği yırtan çığlığını duydu. İrkildi, vazgeçti kalkmaktan, sarındı battaniyesine iyice. Çılgılık? gecede yankıyıp dalga dalga yayıldı her yana. İçine de doluştu yankısı acımsı ötüşün, sonra erimeye başladı yavaş yavaş sessizliğin içinde. İçinde kilitlenip artık kelimelere dönüşemeyen sesi gibi baykuşun sesini de yuttu sessizlik. Nefessiz bırakıp içine kattı. Daha başka sesleri de, kendi sesiyle birlikte, sessizlik...

Sessizliğin suskun kılan gürültüsünden sıyrılabilmek için kendisini bir şeylere verebilme ihtiyacı duydu Yusuf. Kendisini bir şeylere kaptırıp unutmalıydı (sona alalım: sessizliğe kapılmamak için unutmalıydı) sessizliğe kapılmamak için. Gözlerini kapatıp bir süre bir şeyler düşünmeye zorladı kendisini. Ama sessizliğin üzerine çullanmaya hazır, gölgesinden başka bir şey hissedip, düşünemedi. Daha da ağırlaştı. Açtı gözlerini hemen. Sessizliği görmeyip, sadece duyumsaması görüp duyumsamasından daha katlanılmaz hale gelmişti. Boş, matlaşmış gözlerle durgun hücrenin içine bakındı. Elbise dolabının üzerinde düzgünce istif edilmiş kitapları soğuk bir bakışla okşayıp geçti gözleri. Ardından balıksırtı tavanına doğru bakındı hücrenin. Işığa gelirken yüzü tavanla bir paralellik oluşturdu. Sonra yavaş yavaş kaydırıp sönük bakışlarını tavadan aşağıya. Ramazan' ın yatağına gelirken ağrısız bir tizlik savundu içini. Esrik bir kırılganlığa boğuldu. Geçirdi hemencecik gözlerini yataktan, içi inci-

nip, gölgelendi. Yanına koyduğu defterine taşırken gözlerini “Ne zaman yanıma bir arkadaş verecekler?” dedi içinden Yusuf. “Ne zaman bir Ramazan?”

Yine yazmalıydı, saklamalıydı kendisini sessizlikten. Kaybolmalıydı. Deftere yazdıklarını okudu. Tuhaf geldi yazdıkları ama tek kelimesini bile karalamadı yazdıklarının. Ardından “küçük kız gitti” diye yazmaya başladı tekrar. Kadınlara el ele apartmanın köşesinden yitene kadar seyre daldı yaşı geçince kadını ve küçük kızını. Bir adam yalnız başına oturuyordu. Karşıdaki bankta yan yana oturan yaşlıca çift de kalkıp gittiler. Elleri kenetliydi birbirlerine, yanından geçerken adamın. Yaşlı çiftte baka kaldı adam. Gözden kaybolup gidene kadar. Etrafına bakındı adam. Parkta yalnız başına oturan orta yaşlı bir kadından başka kimse kalmamıştı. Alçak çalılırların üzerinde sırayla işeyip duran bir de köpek... “Yok, daha neler” dedi içinden Yusuf. Son yazdığı cümlenin üzerini de karaladı. İlginç bir fino düşünmüştü halbuki. Ama...

“İçine simitlerini koyduğu poşetini açıp baktı adam. Bir tek simit kalmıştı. Dördünü yemiş bitirmiş demek onu beklerken. Oysa ne çok istemişti çakır gözlü küçük kıza bir parça simit vermeyi, insafsız kadın ne olacak! Yüzleri güleç iki genç sevgili önünden geçip gittiler adamın. Elleri iç içeydi onların. Baka kaldı onlara yitene kadar oturduğu banktan. Kalktı adam. Akşamın esrik serinliği yaladı yüzünü, içinden koşmak geldi. Uzun bir süre. İsteddiği yere gidebilirdi, tükenene kadar koşmak... Yüksek apartmanların ışıkları yandı peş peşe. Akşamın lacivert örtüsü, kaphıyordu yavaş yavaş şehrin üstünü. Şehir şimdi daha da karanlıktı.

Bankta yalnız oturan kadına doğru yürümeye başladı adam. Kadına gittikçe yaklaştığında heyecanla doldu içi. Göstermemeye çalıştı ama heyecanını. Gidip bir metre kadar arayla kadının önünde durdu. Hiçbir şey demeden şeffaf poşetin için-

deki simidi kadına uzattı. Kadın şaşırды, panikledi de, tereddüt etti bir an. Ama havada asılı kalmış poşeti sonunda aldı elinden adamın merakla içine baktı. Bir simit olduğunu görünce poşeti fırlatıp attı kadın. Ardından acı acı küfretti adama. Ama adam hiç oralı olmadı. Kadının yüzüne sıcak bir tebessümle bakmakla yetindi. Gülünç de olsa istediğini yapabilmişti ya! İçinde bir gülüş duyumsadı, kadının fırlattığı yerden poşetini aldığı anda, simidin içinde olduğunu gördü. İstedığı yere doğru yürüyüp giderken, keşke üzerini karalamasaydım fino köpeğin diye içinden geçirdi Yusuf.

Kalemini defterinin üzerine bıraktı, defterini de bitmemiş öyküsüyle yanı başındaki sehpanın üstüne... Yastığını düzeltip sırtüstü uzandı. Gözlerini tavana dikti, dikili kaldı uzunca bir zaman gözleri. Küçük kızı Pervin'i hayal etti. Çok özlemişti çakır gözlüsünü! Ne yapıyordu şimdi? Ona çok ihtiyacı olan babasından habersiz, günahsız uykunun kollarında mıydı? Yoksa unutmuş muydu onu, onu hiç simitsiz bırakmayan babasını? Ne çok severdi simidi. Şimdilerde de simit alan oluyor muydu Pervin'ine?

Bir yıl kadar olmuştu, ayrılmışlardı annesiyle, bir o kadar da Pervin'i görmeyeli... Annesini seviyordu Pervin'in, annesi de onu. Ama uzadıkça uzamıştı mahpusluğu. Bütün umutları küllendirip dibe vurdurtacak kadar uzun hem de. Daha fazla bekleyememişti kadıncağız. Gençcekti daha. Haklıydı. Ayrı zamanlar hem değerli kılıyordu kimi şeyleri, hem de değersizleştirmek zorunda bırakıyordu insanı. Yeni bir sayfa açmıştı hayatında. İçinde Pervin'in olduğu, babasının kapalı bir parantezin içinde unutulmaya bırakıldığı, yeni bir sayfa...

Gözleri yavaş yavaş aşağıya kaydı tavandan, Ramazan'ın yatağına gelip kilitlendi yine. Öylesine bakındı bir süre. "Ne diye dedi?" içinden, "ne diye gittin sen de Ramazan?" Ölü seslerle örülü sessizlikten içi burkuldu, dalga dalga yayıldı burukluk her

bir yanına. Belli belirsiz bir titremeyle sarsıldı. Gözlerinin ıslan-  
dığını hissetti Yusuf. İçinden bir şeyler akıp durdu bir süre. Gev-  
şedi sonra, toparlandı biraz. Kalktı yataktan, yarılanmış gecenin  
üzerine lambayı söndürdü. Tekrar yatağına girdi elbisesiyle. Bat-  
taniyesini başına kadar çekti. Uykunun kollarına atılarak, ses-  
sizliği geceye bıraktı. Ve o gece sessizlikle tıka basa dolmuş  
hücre, patlamaktan kurtuldu. Ayrık zamanlar hem değerli kıldı-  
rıyordu kimi şeyleri. “Adam elinde simidi Pervin’i arıyordu şim-  
di. Şehirde yarıda kalmış öyküsünü tamamlayacağına benziyordu.  
Ama hiçbir kelimenin üzerini karalamayacaktı. Çünkü her şey  
rüyalarda çok güzeldi. Şehirler de öyle, hele geceleri...”



# EDİM

Özgür SOYLU

Ben bir edebiyatçıyım. Bizim gibilerden yazı yazmak dışında bir şeyleri çok az gördünüz. Gördüğünüzde de, yarı yadırgayıcı bir bakışla, unutmadınız. Ama benim derdim akılda kalmak değil, inanın. Ben istemez miydim sıcak sobamın başında, mırıl mırıl kedim kucagımda okuyayım, yazayım, yeni dünyalar yaratıp size sunayım. Ama olmadı işte.

Niye doğru düzgün şeyler okumuyorsunuz kardeşim? Bakın sizin için neler yapmak zorunda kaldık. Ama kadir kıymet bilmezsiniz ki. Olsun, bilmeyin bakalım, Hem sırf sizin için yaptığımız da söylenemez. En azından ben o kadar diğerkâm değilim. Bu benim için bir mecburiyetti de.

İşin bu kadar boyutlanacağını biliyor muydum? Yaratıcı yazarlığın kâhinlikle bir ilgisi vardır efendim. Bakmayın benim psikolojik romanlarıma. Jules Verne'den başlar, bir yığın örnek veririm size. Sonra da ukala dersiniz bana. Hatta bilgi sahipliğinden gelen egemenlik aracılığıyla bir çeşit faşizm uyguladığımı

söyleyecek kadar tahlil yapabilen çokbilmişler de vardır aranızda. Ama ben sizinle bu şekilde muhatap olmayacağım. Zaten aramız limoni, iyice ekşiyecek.

Ben hikâyemi anlatayım. Bakın baştan dürüst davranıyorum. Ben bu sayfaları bir yıkıntının içinde külleri eşelerken ya da ölen bir yakınımın kilitli çekmecesinde ya da isimsiz bir posta paketinde buldum demiyorum. Oysa bunlardan biriyle başlayarak gizem yaratıp sizi, ya da en azından her numarayı yutan bir bölümünüzü ağzı açık “Vay anasına! Herif yazmış ya” dedirtebilirim. Ama dedim ya dürüst davranıyorum.

Ha, unutmadan şunları da söyleyeyim: Bu metni okuyup bitirdikten sonra kalkıp bunları yaşadın mı kurdun mu, demeyin. Karıştırmayın canım orasını. Karıştırıp da her çeşit iktidarla başımı belaya sokmayın benim.

İtiraf edin son paragrafı yediniz. Tamam, canım, hemen bozulmayın. Kızıdıysanız siz de bana bir eşek şakası yapın, ödeşelim. Söz, numaranızı yemiş gibi yapacağım.

Her neyse, aynı mahalleden iki arkadaş gibi olalım da anlatırken gerilmeyelim dedim.

Bir gün... (Ben de biliyorum her şey o malum günde başlar. Alışkanlık işte, n’apalım? Siz bir şey anlatırken, yağmur damlaları ağacın yapraklarına tıpır tıpır dökülüyordu. Toprağın kokusu, falan filan diye mi başlarsınız söze?)

Nerde kalmıştık? Bir gün. Evet, bir gün, meslektaşım Fatime Hanım’la Efendioğlu’nda bir kafede oturuyorduk. İkimizde masamıza yığıdığımız dergilere, gazetelerin edebiyat eklerine, etrafımızla ilişkimizi koparacak denli gömülmüştük. Aslında sıradan bir gündü o gün. Yeni kitaplar yayımlanmıştı yine. Bunlar hakkında tanıtım yazıları, reklâmlar vardı her baktığımız dergide, gazetede. Yazarlar, kanepeler üzerine uzanmış pozlar, esprili röportajlar vermişlerdi. Kimisi kara gözlüklü, kimisi kraliçe kostümleriyle, kimisi bilmem kaç silindirli motor üzerine uzanmış



bakan yazarlar...

Fatime Hanım, sanki elinde bir Bursa Bıçağı tutuyor gibi, o hırçın sesiyle, "Bir şey var mı?" dedi. Ben sakın mizaçlı biriyimdir. Elimdeki gazeteyi katladım koydum.

Metin Haluk'un son romanı hakkında haber arıyorduk Metin Haluk'la aynı kuşaktanızdır. Onlarca derginin mutfağında bulunmuş, kurgu harikası romanlar yazmıştır. Yıllar önce üç kez Nobel'e aday gösterildi. Ama öncekiler gibi, yeni kitaplarına da epeydir burun kıvrıyor peşin çalışan şişman yayınevleri. Okurun takdiri, ne demeli?

Herkes gibi Fatime Hanım da üzülüyor bu duruma. Ben Fatime Hanım için bir teselli sözü düşünürken yan masadan çınlayan histerik kahkaha kulaklarımızı doldurdu. Döndüm, Nabokov'un su periciklerinden azcık dikçe iki kızcağız. Biri büstiyerli, diğerrinin donu görünüyor belinden. Bizim onlara baktığımızı fark etmeden büstiyerli olan elindeki kitabı arkadaşına göstererek tuhaf bir hönkürtüyle iç geçirdi:

- Matriks gözlükleri ne kadar yakışmış değil mi?

Öteki hemen elinden kaptı kitabı:

- Hii, yeni kitabı mı?

Büstiyerli kızgın, geri aldı kitabını:

- Değil! Benim Odam Küçük'ün kırk yedinci baskısı.

Kızcağızlar önceki kırk altı baskıyı da çıktığı gün almış kütüphanelerine yerleştirmişler. Her baskıda yazarın farklı bir fotoğrafı oluyormuş da. Büstiyerli olan şehla gözlerle küçük sivri memelerine bastırdı kitabı. Diğeri gazetelere daldı. Sonra kelimeleri birbirlerinin ağızlarından ala ala hızlı bir sohbeta giriştiler. Biri esmer, diğeri sarışın yazarlardan hoşlanırmış. Tabii, zevkler ve renkler tartışılmaz.

Her neyse, baktım Fatime Hanım da alnını kırıştırmış yan masayı dinliyor benim gibi. Elindeki kalemi sertçe attı masaya:

“Bu böyle olmayacak. Bir şeyler yapmak lazım.”

Fatime Hanım’a karşı tuhaf bir çekingenliğimin olduğunu itiraf etmeliyim. Zaman zaman romanlardaki esmer kadını görürüm yüzünde. O esmer kadın tuttuğunu koparan, sert, asi bir kadındır. Fatime Hanım’ın üçüncü romanının tanıtımını hatırlıyorum. Panel gibi bir şey düzenlemişti. Şişman yayınevlerinden birinin, ağzı purlu art niyetli editörü, “kendinizi yazmışsınız” demişti de adamı zor almıştık Fatime Hanım’ın elinden.

Önce “ne yapabiliriz?” diyecektim, sonra fikir değiştirip, “akşam size geleyim, derli toplu konuşalım” dedim uysallıkla.

Günün geri kalanını “ne yapacağız?” sorusuna mantıklı bir yanıt aramakla geçirdim. Ben eskiden de böyleydım. Olur olmaz şeyi ciddi bir mesele haline getirmekte üstüme yoktur. Ne gerek vardı toplantı havasına? Evliliğimin ilk yıllarını hatırladım. Eşim yemekleri tuzsuz pişiriyordu. Akşam onunla konuşmaya karar verdim. Nazik olmalıydım. Haberlerden sonra televizyonu kapattım, kasetçalara Four Seasons’ı taktım, geldim eşimin elerini şefkatle avucuma aldım. Eşim heyecandan titriyordu. Ben seninle bir şey konuşmak istiyorum, dediğimde heyecanı daha da arttı. Sakinleşmesini bekledim bir müddet. Sakinleşmek bir yana yüzü allak bullak oldu. O haldeyken yemeğin tuzu diyebilir miydim hiç? Klasik yönteme başvurmak zorunda kaldım:

“İlişkimizi gözden geçirelim mi?”

Sonra ne mi oldu? Üç gün içinde beni terk etti.

Her neyse ben asıl meseleye geleyim.

Akşam sözleştiğimiz saatte Fatime Hanım’ın kapısında daydım. Fatime Hanım, bayrak gibi dalgalanan saçlarıyla açtı kapıyı. Ceketimi asarken, içerden gelen sesler, konuşun bendən ibaret olmadığını söylüyordu. Merakla takip ettim ev sahibemi. Salona girince biraz keyfimin kaçtığını söylemeliyim; Metin Haluk ortada, onun iki yanında Nehir Armağan ve Cevdet Soydaş. Yüzümde tuhaf tikler belirmesin diye etrafa plastik bir gülüş sa-

çıyorum.

Keyifsizliğimin tek nedeni manifestoyu sunacak üyesini bekleyen toplantı atmosferi değildi. Metin Haluk iyi dosttur, severim. Nehir Armağan radikal feminist yazarlardandır. Tavizsizliğini hep takdir etmişimdir. Ama şu Cevdet Soydaş'ın ne işi vardı burada?

Cevdet Soydaş'la bizim bir hikâyemiz vardır. On yıl öncesiydi. Üç yıl boyunca kendimi kaybederek çalıştığım ve edebiyat tarihimize bir köşe taşı koyduğuma inandığım romanım, eleştirmenlerce de beklediğime yakın tepki görmüştü. Sonra, Edipler Dünyası'nda Cevdet Soydaş imzalı bir yazı yayınlandı. Yazı küçümsemelerle doluydu. Neymiş efendim, dönemin insanını zerre kadar açıklamıyormuş bu roman. O zamandan beri, değil aynı mekânlarda bulunmak, aynı dergide isimlerimizin geçmesine bile tahammül edemiyorum.

Ben salona girince Cevdet Soydaş Nehir Armağan'a uzattığı çenesini kendine çekti, mimiklerini toparlayıp kırışmış favorilerini okşamaya koyuldu. Evet evet, bu, kişinin gergin olduğunu anlatan bir betimlemedir. Salondaki eşyaları incelemeye koyulmam da benim adıma aynı düşünceyi geliştirebilir tabii.

Sonuçta ikimiz de davetliydik. Fatime Hanım'ın gösterdiği yere otururken Nehir Armağan'la Metin Haluk'u selamladım. Ben oturur oturmaz Cevdet Soydaş, diğer konukları bana kaptırmamak için aceleyle konuşmaya başladı. Bazı yazarlar edebiyatı sözü dolaylandırmak olarak anlıyormuş da, Soljenitsin üçüncü sınıf bir yazarmış da, edebiyatımıza bir roman eleştirisi dergisi lazımmış da, falan da filan da... Kesin bana laf atıyor ama bu konularda daha önce ne yazmıştım ya da yazmış mıydım, hatırlamıyorum. Neyse ki Fatime Hanım elinde tepsiyle girdi. Bayılıyorum onun şu kedili fincanlarına.

Fatime Hanım kestirmecidir. Çaylarımızdan ilk yudumlarımızı alır almaz gırtlakını temizledi:

- Sizi buraya çağırmanın nedeni, edebiyatımızın geldiği noktayı tartışmak ve ona göre ortak bir tepki geliştirmek.

Cevdet Soydaş, “bu muydu?” der gibi başını geriye attı. Saygısızlığı fark ettiniz değil mi? Her neyse, Fatime Hanım’ın ilk cümleden sonraki suskunluğu beni işaret ediyordu. Ben, belki yırtarım umuduyla bir müddet sesimi çıkarmadım. Ama herkes hazırlıklıymış. Kafamı kaldırdım, gözler beklentiyle bana çevrili. Daha fazla direnemedim. Hem Cevdet Soydaş’ın edepsizliğine karşı da sesimi çıkarmalıyım.

Bilirsiniz, benim kalemimde bir tarihselcilik vardır. En baştan aldım,, edebiyatın geldiği nokta üzerine keskin bir teşhir konuşması yaptım. Fatime Hanım sözlerimi pekiştirmek için sehpanın üzerindeki gazetelerden birinin edebiyat sayfasını okudu. Doğrusu, durum epey vahimmiş.

Ayna Kuramı’nı savunmuyorum ama ben yine de herkesi kendi ağzından konuşturayım.

Metin Haluk etkileyici sesiyle toplantıya ilgisini belli etti:

- Son dönem yazılanları edebiyat içinde görmek mümkün değil. Edebiyat yapıtı denilebilecek nitelikte olanları epeydir yalnız biz yapıyoruz. Biz de bir elin parmakları kadar ancak varız. Bizimkiler satmıyor, bu bir gerçek. Onların ise her biri yılda iki üç kitap çıkarıyorlar, çok satıyorlar. Temel yaklaşımları şu; piyasanın gönlünü hoş etmek ve bu piyasanın bir parçası olarak kalmak. İtiraf etmeliyim, baştan sezemedim tehlikeyi. Oysa zamanında, Suphi Örnek’in dördüncü romanını hemen fark etmeli ve teşhir etmeliydik.

Metin Haluk Suphi Örnek’in dördüncü romanı deyince sanki aklımdan geçenler ortaya serilmiş gibi kızardığımı söylemeliyim. Yıllar önce Suphi Örnek, ilk üç romanıyla iyi bir yazar olduğunu kanıtlamıştı. Hatta bir eğretileme ustası olarak da ün salmıştı. İlk üçü gibi dördüncü romanını da çıktığı gün aldım,

okudum. Romanın adı, “Fahri Ortak’ın Riyaziye Dersleri”ydi. Bu romanı özelinde Suphi Örnek’in roman dünyasını açıklayan bir yazı kaleme alacaktım. Romandaki bir ayrıntı fazlaca dikkatimi çekmişti; karakterler her yere Ford marka otomobillerle gidiyorlardı. İlk aklıma gelen bunun bir eğretileme olduğuydu. Aramızda kalsın, bir hafta boyunca Ford kelimesinin etimolojisinden tutun da Fordist Üretim’e kadar araştırmadığım şey kalmadı. Bulamadıkça, Suphi Örnek’e olan hayranlığım daha da artıyordu. Suphi Örnek aynı yıl bu romanının devamı niteliğinde “FORD-Tırabzanlar”, “FORD-Göl Lokantası Sakinleri”, “FORD-Kır Atlılar” isimleriyle üç roman daha yayınlayınca ancak aydım. Aslında yine ayacağım yoktu da, kız kardeşimi uğurlarken arabasının arkasındaki ‘FORD-GLS’ yazılı marka etiketini gördüm.

Metin Haluk’tan sonra Fatime Hanım tekrar lafı aldı:

- O dönem Ahsen’in de bir romanı çıkmıştı. Ellilerde geçen romandaki köylü kadınları süper emici pedlerden kullanıyorlardı. Valla ben de o zaman bunu sevimli bir espri sanmıştım.

Fatime Hanım’ın nefes alma arasında Cevdet Soydaş arsızca girdi:

- Daha önce açıklamamıştım. Yeri geldi söyleyeyim. Geçen hafta bana da buna benzer bir ahlaksız bir teklif getirildi. Bir roman istediler. Şirketlerinin yeni ürünü romanımdaki sempatik sahnelerde geçmeliymiş. İsmi her geçişi için bin dolar teklif ettiler. Bir de lütuf gibi, istediğiniz hikâyeyi anlatmakta özgürsünüz, demiyorlar mı? İnsan deli oluyor. Dedim, bu teklifinizin kamuoyuna açıklarım. Görerseniz adamlar bir rahat. Eskisi gibi, kaliteli baskı yapıyoruz, yazarlara ve edebiyata hak ettiği parayı veriyoruz deyip utangaç savunma pozisyonunda da durmuyorlar. Tehdit ettiler beni, biliyor musunuz? Olan size olur, açıklamanız bize zarar vermez, reklâmın iyisi kötüsü olmaz, dediler. Ertesi gün posta kutuma baktım, kredi kartlarımı iptal edilmiş.

(Niye bana değil de sana yapıyor bu teklif, demedim

tabii Cevdet Soydaş'a. Ne güzel unutturmuştum kendimi.)

Nehir Armağan vücudunu dikleştirdi. Ne de olsa aramızda en genç o:

- Şimdiye kadar söylenenlere katılmamak elde değil. Cevdet Bey'in söyledikleri önemli. Müthiş bir abluka var. Kurumlarımız adım adım dağıtıldı. Yeniden oluşturmamız ise mümkün değil. Bir iki basın açıklamasıyla hiçbir şey anlatamayız. Gerekirse tek tek okurların kulaklarına tıkaç takarlar. Bilmiyorum, ben mi çok karamsarım?

Cevdet Soydaş zart diye çıktı yine:

- Ben de ona gelelim diyecektim. Fatime Hanım beni çağırırken, aramızda iyi fikirleri olan birinin olacağını söylemişti.

Vallahi yine üstüme alınmadım, çay fincanıyla meşgulüm. Çevirdim, çevirdim... Ta ki Fatime Hanım koluma dokunana kadar. Kafamı kaldırdım, yine herkes merakla bana bakıyor. Cevdet Soydaş'ın yüzüne karşı içimden bastım kalayı. Çaresizdim. O plastik gülüşüm yine geldi, oturdu yüzüme.

Sessizlik sürdürükçe yüzümün kızarmaya başladığını hissediyordum. Acilen bir kurtarıcı gerekiyordu bana. Hem de bir Hızır.

Hızır'ı buldum, merak etmeyin; gözümün önünde duran gazeteler. O an bir rahatladım bir rahatladım... Koltuğa iyice yaslandım, bir sigara yaktım, dumanı ağır ağır havaya bıraktım. Kovboy filmlerinin sert adamlarına benziyordum. Cevdet Soydaş peş peşe üç kez yutkundu. Gülüşümü tutamadım, artık söylemeliydim:

- Onların yöntemini onlara karşı kullanacağız.

Yüzlerdeki beklenti bir anda endişeye dönüştü. Sonra meraka.

Planım çok basitti. Piyasa yazarları nasıl satış yapıyorlar? Reklâmla. Reklâm dediğimiz şeyi sadece afişlerden ibaret görmüyorsunuz herhalde? Özel yaşam, sansasyon, magazin ne

güne duruyor? Biz, işte bu silahları ele geçirecek, kötü edebiyatı piyasadan silecek, yerine kaliteli edebiyatı yerleştirecektik. Tavizi edebiyattan değil, özel hayatımızdan verecektik. Bu bir çeşit feda hareketiydi.

Planımı anlattıkça kendimin de en az diğerleri kadar başarıya inandığımı söylemeliyim. Banyoya girdiğimde aynaya bir klark çektim. Tanrım, derde düşmeden derman vermiyorsun...

Takip eden haftayı hazırlık yapmakla geçirdik. Aslında piyasada elimiz epey güçlüymüş. Nehir Armağan'ın bir yeğeni piyasanın en gözde mankenlerinden biriymiş. Ben de zaman zaman televizyonlarda görünce, bu manken kızcağız niye böyle akıllı uslu konuşuyor diyordum. İki yıldır gol kralı olan fırtına santrforla Metin Haluk'un oğlu liseden arkadaşmışlar. Avrupa'ya açılmaya hazırlanan çıtır popçunun babası bizim memlekettenmiş. Hatta amcası yurtdışında siyasi mülteci olan bir eski tüfekmiş. Birkaç televizyon kanalı ve gazetelerdeki eski tanıdıkların listesini de önümüze koyunca epeyce heyecanlandığımı itiraf etmeliyim.

Cevdet Soydaş mı? Onun da tanıdığı varmış canım. Televizyondaki şu yılışık efemine oğlan var ya hani önüne gelene çamur atan... Bu oğlanın annesi Cevdet Soydaş'ın komşusuymuş.

Plan dâhilinde hepsiyle kısa zamanda ilişki kurduk. Ne yalan söyleyeyim, kalender çocuklarmış. Ellerinden gelen yardımı yapacaklarını, hatta bundan büyük memnuniyet duyacaklarını söylediler.

Her şeyi başlatacağımız gün, biz beş Ateş Kuşu, önce kendi aramızda şampanyalı bir kutlama yaptık. Alışmalıydık böyle kutlamalara. Artık hareket zamanıydı.

İlkin Nehir Armağan'ı gönderecektik. Kucaklaştık. Kapıdan çıkarken göz göze geldik. Nehir Armağan, Thelma ve Loise'deki yakıt tankerlerini ateşlemeye gidiyordu sanki. İkin-

ci sırada Cevdet Soydaş vardı. Kapıdan çıkarken göz tiki tuttu. Diğerleri de peş peşe çıktılar. Sıra bana gelmişti. Kapı koluna elimi uzattığımda aynaya gözüm takıldı. Prens Makyavel biraz heyecanlı görünüyordu.

Biz böyle birkaç ay devam ettik. Sonuç beklemediğimiz kadar iyiydi. Fatime Hanım'ın başta okuduğu gazete bakın şimdi neler yazıyor:

“Romancı Nehir Armağan, sosyete mekânı Şeyla'dan çıkarken objektifimize yakalandı. Rahat davranan Armağan, manken Yavuz Kamer'le şimdilik sadece arkadaş olduklarını, düzeyli bir ilişkiye doğru yol aldıklarını söyledi.”

“Ünlü yazarlarımızdan Fatime Karabulut, Mercedes firmasının düzenlediği imza gününden sonra katıldığı Savunma Moda'nın defilesinde profesyonel mankenlere taş çıkarttı. Dekoltesiyle göz dolduran Karabulut'u görenler, minare yıkılsa da minber yerinde demekten kendilerini alamadılar.”

“Cevdet Soydaş, Kırşehir Bozlakları albümünden sonra, şimdi de ünlü popçumuz Pıtır Pıtırıcık'la yeni albüm yaptı. Müzik listelerine bomba gibi düşen ve haftalardır bir numara olan albümün hit parçası Teke Zortlatması'na çekilen klipte Cevdet Soydaş'ın giydiği deri kıyafetlerin bu yılın modasını belirleyeceğine kesin gözüyle bakılıyor.”

“Kılınç Puluç gittikçe küçülüyor. Metin Haluk son yazısını Rivena'nın sahnesinde okudu. Metin Haluk'un aldığı alkışlara çok sinirlenen Kılınç Puluç, masasını devirerek Rivena'yı terk etti. Kılınç Puluç ertesi gün, gazetedeki köşesinde, bunun son yazısı olduğunu, bundan sonra uzak bir Asya ülkesinde her şeyden uzak ve huzur içinde yaşayacağını yazarak elveda piyasa dedi.”

Ben? Ben de bir şeyler yaptım canım. Televizyonlardaki her türlü program benden sorulur. Magazin programlarından tutun da ciddi makyajlı programlara kadar her yerde psikolojik çö-



zümlemeler yapıyorum. Benzetme Kuramı diye bir şey bile icat ettim. Her şeyi olur olmaz şeylere benzeterek açıklıyorum. Başta profesyonel yarışma jüriliği olmak üzere, Ufo Danışmanı, Canavar Uzmanı, Ofsayt Profesörü, Pembe Dizi Ordinaryüsü gibi bir yığın sıfat sahibi oldum.

Tuhaf şeyler de olmuyor değildi. Piyasadan sildiğimiz gürhün üyeleri önce, “edebiyat ucuzlatılıyor” diye yaygarayı bastılar. Arşivler ortaya serilip de daha aylar önce kendilerinin aynısını yaptığını görünce seslerini kestiler. Yine de arşivler sayesinde bir müddet daha piyasa yaptılar. Birkaç ufak atakla, her birinin, dünyanın değişik coğrafyalarında sakın yaşam sürmeye karar vermelerine yardımcı olduk.

Fatih Abi’yi bilirsiniz. Yaşayan en önemli eleştirmenimizdir. Artık köşesine çekildi diye ondan ümidi kesmiştik. Biz piyasaya el attıktan sonra “Edebiyat Nedir?” başlığıyla beş ciltlik bir seri yayımladı (yayımladı???)Fatih Abi. İsim isim bizleri eleştiriyor (Cevdet Soydaş için yazdıkları çok hoş!), eleştirmekten de öte, bizi edebiyatın katli vacipleri ilan ederek lanet yağdırıyordu. Kendimize gurur duyduğumuzu söylemeliyim. Kurumuş dallar yeniden yeşeriyordu.

Kitap satışlarımız da çok iyiydi. Hepimizin, dolaplarımızda önceden yayıncıların burun kıvırdığı dosyalarımız vardı. Artık Bond çantalı yayınevi temsilcileri neredeyse kapımızda yatıp kalkıyorlardı. Her birimizin kitapları kırkar, ellişer baskı yaptı. Hele Metin Haluk’unki... İki yüz baskı yaparak dünya edebiyat tarihine geçti.

Artık sadece bizim yazdıklarımız ve tavsiye ettiklerimiz okunuyordu. Hepimiz birer maestroyduk. Bir parmak hareketimizle okurlar kitapçıların önlerinde metrelerce kuyruklar oluşturuyor, izdiham yaratıyorlardı. Kahvelerde Zweig’in Satranç’taki kurgusu tartışılıyor, pazarda alış veriş yapan kadınların akıllarına “Şeker Portakalı”, “Otomatik Portakal” düşüyordu. Dolmuşların,

taksilerin arkalarında Kafka'nın, Montesque'nun sözleri yazıyor, genç kızlar, oğlanlar odalarına Puşkin'in, Sartre'ın, Mansfield'in, Joyce'un resimlerini asıyorlardı. Televizyonlarda futbolculardan, mankenlerden oluşan tartışma meclislerini 'Dar Zamanlar'daki intihar eğretilmesini tartışırken görmek hiçbirimizi şaşırtmıyordu.

Tuhaf sıfatlı birkaç lobi oluştu. Görseniz, bizim edebiyatçı tayfası can havliyle nasıl birleşiyor, örgütleniyor. Ama gücümüz karşısında örgütlendikleri gibi dağılıyorlardı. Herkes hayretler içinde bizi izliyordu.

Sonra... Sonra kaçınılmaz oldu, balık uyandı.

Biz baştan beri pazarlık yapma görüntüsüyle piyasa hâkimlerini oyalıyorduk. Baktılar hiçbiriyle anlaşmaya niyetimiz yok; bize karşı top yekûn bir silme harekâtı için düğmeye bastılar.

Artık, darma dağınık ettiğimiz zavallı Faust karikatürleriyle uğraşmıyorlardı. Bir anda hıyar fideleri gibi her yandan yazar fişkırmaya başladı. Hepsi de yakışıklı oğlanlar, cazibeli kızlardı. Bu yakışıklı, cazibeli yazarların her hareketi birilerince planlanıyor, sözleşmeleri ömürlük kölelik sözleşmeler oluyordu. İş öyle bir noktaya vardı ki, yazarlar arası parmak güreşi, çamur güreşi, deve güreşi turnuvaları düzenlendi, hatta bunların federasyonları kuruldu.

Biz durumu fark edince atak yapmak için hemen dostlarımıza sarıldık. Manken dostlar, yakın zamanda kendi aralarında bir toplantı yaptıklarını, artık mankenlerin içinde buldukları çevreleri yozlaşmış gördüklerini, dolayısıyla mankenliği bıraktıklarını, üniversite eğitimlerine devam edip doktora yapacaklarını söylediler. Popçu dostumuz, iş bağlantılarının görünmeyen bir el tarafından engellenmeye başladığını, futbolcu dostumuz, artık kimsenin kendisine pas vermediğini söyledi. Televizyonlardaki tanıdıklar ise kusura bakma ile başlayan cümleler kurdular.

Her şey dibe vurmuştu. Seviye diyeceğim ama çukurun seviyesi görecelidir. Biz artık bu kadarını yapamazdık. Piyasayı verdikleri gibi geri aldılar elimizden.

Biz, Mahşerin Atlıları... Toplandık.

Hoş değildi tabii. Fikir babası olarak en çok da benim için.

“Senin verdiğin fikir bu kadar olur. Onların yöntemleriyle onları alt edecekmişiz! Deha sahibi pozları atmayı iyi biliyordun. Gördük dehanı. Hem sende bir deha olsa yazdıklarında gösterirsin...”

Yüzündeki anlık gülüşü yakaladığımda kesin bunlar geçiyordu Cevdet Soydaş’ın aklından. Bizim de bir egomuz var kardeşim. Sonuçta yaratıcı yazarız değil mi?

Aklımdakiler işin son noktasıydı. Delilik bile denebilir. Zaten dâhilikle sınırı ne kadar ki?

Artık söz bitmeliydi. Dost düşman görmeliydi dünya kaç bucakmış. Mesele, genç Hamlet’in meselesiydi artık.

O gece... O gece müthiş bir geceydi. Sanki güneş vaktisiz doğuyordu zifiri karanlık perdeyi yırtarak. Yönetim merkezleri, bilgi işlem merkezleri, matbaalar, kâğıt depoları, dağıtım büroları...

Bir saat sonra bir faks metni düştü ajanslara:

“Bundan sonra hiçbir şey eskisi gibi olmayacak!

Siz, edebiyat katili, kalantor kasalı şiş göbekler!

Siz, ruhunu banknotlara satmış, yazar kılığında ortalıkta dolaşan arsız Faust karikatürleri!

Siz, eli kalem tutan ucubelere yürü ya kulum demeye utanmayan paranın kudretli tanrısal editörleri!

Siz, edebiyat tüccarları!

Siz, işportacı eleştirmenler!

Korkun bizden!

Artık hiçbir şey eskisi gibi olmayacak. Rosinante’mızı dörtnala

kaldırdık, geliyoruz.

Ya edebiyata saygı duyacak, ya da bedel ödeyeceksiniz!  
Eylemlerimiz sürecek.

E.D.İ.M.

Edebiyata Dönüş İçin Mücadele

Not: Belki yılar, belki de o kadar da sürmeyecek bir zaman sonra tam buraya şöyle bir not düşme gereği duyacağım: “Burada geçen hiçbir olay, kişi, kurum gerçek değildir.”

# RESİM

Naif BAL  
Kocaeli F Tipi Cezaevi

Anne ve kızı el ele resim galerisine girdiklerinde diğerk ziyaretçiler gibi girişin tam karşısındaki resim dikkatlerini çekti ilkin. Hemen oradan sergiyi gezmeye başladılar.

Hayvanları, daha çok da kedileri temel figür olarak seçen bu ünlü kadın ressamın diğerk tablolarının aksine, ilk baktıkları eser farklı bir resimdi. Özel ışıklandırılmış, serginin en başına konan bu resim, Yukarı Mezopotamya'da yapılan arkeolojik kazılar esnasında tesadüfen bir mağara duvarında fark edilmiş ve ressam eserine bu duvar resmini ana imge olarak kullanmıştı. Bu sergi için itina ile yapılmış ve buraya asılmıştı. Ressam bunun nedenini meslektaşına saygı olarak açıklıyor, “temalarımız aynı ne de olsa” diyordu. İncelemeler henüz net bir tarih vermese de, resmin yerleşik yaşama geçilmemiş devirlerde yapıldığı tahmin ediliyordu.

Sergiye gelen on iki yaşlarında bir kız, annesine resmi göstererek ne olduğunu sordu. Sanat düşkünü anne, çok eskiden

yapılmış bir geyik figürü dedi. Cevaptan tatmin olmamış bir halde annesine dönerek kimin yaptığını sordu. Bu soru karşısında afallayan annesinin cevabını beklemeden “neden yapmışlar?” diye devam etti.

Neden mi? Nedeni... Anne, onun anlayacağı biçimde yontma taş devri insanların yaşam hikâyesini anlattı. Resim farklılaştı çocuğun düşlerinde. Herkes sergiyi dolaşırken ziyaretçiler içinde bir tek o kaldı resmin karşısında. Sonra, duvarda asılı resmin içinde kayboldu...

Avcılık dönemi idi. İnsanlar doğal korunaklarda küçük klanlar halinde yaşıyordu. Çeşitli av hayvanlarının yaşadığı bugünkü Zagroslar birçok klanın beslenip barınabildiği bir yerdi. Biri yaşlı altı yetişkin erkek, ikisi yaşlı sekiz kadın ve çeşitli yaşlarda dokuz çocuğun bulunduğu klan, ormanlık alanın hemen kıyısında, yüz yüze bakan iki mağarada yaşayan küçük bir topluluktur. Klanın tek otoritesi yaşlı şef, sırtına geçirdiği postun içinde ufacık kalmış, çevik, kuvvetli ve herkesin saygı gösterdiği biriydi.

Göğüsleri yeni çıkmaya başlayan on iki yaşlarındaki kıza, özel bir ilgi gösteriyordu şef. Hünerlerini gösterdiği tek kız çocuğu buydu. Dilleri henüz çok gelişmemiş. Sezgi ve güdülerin güçlü çağındadır insanlık. Bu özellikler iletişimde büyük bir avantajdır. Çok fazla sözcüğe gerek duymadan el ve baş işaretleriyle anlaşabiliyorlardı. Kim bilir belki de bu yüzden, dil yani sözcükler, bu kadar güç geliştirdi.

Bir yaz başı gününde, güneş bütün cömertliğini sunarken, yaşlı şef, özel avcılık dersleri için kızı yanına alarak yola düştü, kızın boynunda duran hayvan bağırsağından yapılmış ipe asılı duran beyaz damarlı lacivert taşı, yaşlı şef vermişti. Aynı sından bir tane de kendi boynunda vardı. Bir yaz evvel şelalelerin döküldüğü bir suyun ağzında bulmuştu. Kıza bu hediyenin verilmesi diğer çocukların, hele erkeklerin hoşuna gitmese de,

yapabilecekleri bir şey yoktu.

Saatler önce klanın erkekleri suyollarına giden patikalara pusu kurmaya gitmişlerdi. Öğleye doğru yüksek yerlerden suya inecek dağ keçilerini, geyikleri domuzları avlayacaklardı. Yılın bu mevsimi onlar için en kolay avlandıkları dönemdi.

Su kaynaklarında her yönden inen patika yollar vardı. Kuzey yönündeki patikalardan ikisi avlanmaları için çok müsaitti. Darlaşan patikadan geçen hayvanları yukarıdan büyük taşlar yuvarlayarak veya mızrakla avlıyorlardı. Saldırı anında korkup kaçışan hayvanların üstlerine gelmeleri durumunda ezilmeleri veya aşağıya düşmeleri içten bile değildi. Belki de verdikleri bu türden kaza ölümleri sonucu, ava bu en elverişli yeri bulmuşlardı. Bu sağlam ve güvenli yer avlanmalarını sağlıyordu. Yılın bu mevsiminde şimdi kaldıkları mağaralara gelir, bu bölgede avlanırlardı. Yerleşik yaşama böyle mi başlandı bilinmez ama görünen o ki, bugün şanslı günleriydi.

Yukarıdan kalabalık, koca boynuzlarıyla dağ geyiği sürüsü aheste aheste geliyordu. Aynı patikaya çıkan diğer koldan ise yaşlı şef ile kız ilerliyordu. Geyikler saldırı mesafesine girdiğinde, yukarıdan taş ve mızraklar yağdı üzerlerine. Sol yandan büyük bir taşın geyiğe çarpmasıyla vadiye önce sert bir kırılma sesi, ardından sevinç naraları yayıldı. Sürü hemen birçok yöne dağıldı.

Öndekilerden bir kaç patikanın çatallaştığı yerden su yönüne değil de sağdan, diğer koldan dağı dolanan patikaya doğru hızla kaçıştılar.

Olan bitenden bihaber olan şef ve birkaç metre peşinden gelen kız, üzerlerine hızla gelen geyikleri fark ettiklerinde çok şanssız bir noktadaydılar. Kaçabilecekleri bir yer yoktu. Onlarda geyikler gibi uçururumun kıyısında yakalanmışlardı. Kız çığlıkla şefe seslenerek yandaki kayanın daracık yarığına kendini attığında, şef çevik bir hareketle dönüp koşmaya başlamıştı. Kızın hi-

zasına varmıştı ki, sürü yetiştii. En öndeki geyik, şefin hafif bedenini bir boynuz darbesiyle yerden kesip uçuşuma fırlattı. Küçük sürü geçince korunduğu yarıktan çıkan küçük kız aşığıda, bir çalılık ile kayanın arasında kımtısız duran bedeni gördü. Avazı çıktığı kadar şefe seslendi birkaç kez, cevap alamayınca anladı korkunç gerçeği. Yere çömelip dizlerine sarıldı. Bir müddet öyle kala kaldı. Hiç ağlamadı. Şefe çaresiz bir halde bakakaldı. Az sonra klanın erkekleri, avladıkları geyiği omuzlamış gelirken, kızını yolun ortasında öylece çömelmiş görünce çok şaşırdılar. Yanına vardılar, şefin yerde hareketsiz bir şekilde yattığını gördüler. İçlerinden biri şefin cansız bedenini işaret etti.

Yaşlı şefi çok seven kız, gece hiç uyumadı. Sabahleyin geyiğin henüz kurumamış kanını, eski bir geyik boynuzuna doldurarak mağaranın dış tarafına yöneldi. Şefin uçuşuma yuvarlandığı an gözlerinin önünden gitmiyordu. Mağaranın dış cephesine bir şeyler çizecekti. Önüne örttüğu kalın, tüylü deriden bir parça kesti. Kana batırıp duvara çizgiler çizdi, düşündüğu şeyi yine başaramadı. Dönüp gizlice geyiğin postunu ve kafasını aldı. Postu ikiye katlayıp önüne serdi, bakarak çizmeye başladı. Biraz uğraştı, taş belirsiz şekillerle doldu yine. Yana geçerek tekrar denedi. Üstte uzunca bir silindir, altında orantısız aralıklarla dört çizgi çizdi. Bu daha iyiydi. Tekrar daha özenli ama simetrik çizmeye başladı. Bu kez daha iyi oldu. Arka bacakları çizerken kıvrımlı oldukları aklına geldi. Öyle çizdi. Sıra kafasına çizmeye gelmişti. Gövdeyi, çizmekten daha zordu bu. Gövdenin hemen önünde, başı yan profilden, boynuzları ise, birbirine ters açılı çizdi. Biri yerli yerinde dururken, öteki tersine bakıyordu. Yaşlı şefin boynuz darbesiyle uçuşuma fırlamasını izlemişti. Fakat kafasında bunu bir türlü sabitleyemedi. Ne ettiyse çizemedi. İşte o zaman aklına boynundaki kolye geldi. Aynıısı şefte de vardı. Çıkarıp yere koyduğu kolyeyi geyiğin kafasının hemen üzerinde çizdi. Kız için şef artık bu kolyeydi. Resmi bitince karşısına dikilip



anlaşılmaz bir ses çıkardı. Eli, yüzü, bedeni kandan kıpkırmızı olmuştu. Bu halde deriyi aldığı yere bırakmaya dönerken, yeni şef olan adam ile yüz yüze geldi. Kızı o halde gören şef şaşırды, bağırdı kıza, deriyi kendisine getirmesini istedi. Şef mağaraya döndüğü anda bitişikteki kayanın yüzüne çizilen şekilleri gördü. Bir an donup kaldı, eli ayağı boşaldı, dehşetle geri çekildi. Olamaz dercesine ellerini iki yana salladı, durdu. Duvardaki garip şekillere bağırdı, kovmaya ürkütmeye çalıştı ama şekiller kıpırdamadı. Garip şekillerin ne olduğunu anlamak istedi. Yakınlaşıp korkuyla çizgilere dokundu, büyülenmiş gibi baktı durdu. Geri dönüp klana seslenecekti ki, koşarken gürültüsünden peşine düşmüş birkaç kişinin aynı dehşet ifadesiyle uzakta durmuş şekillere baktıklarını fark etti. Resme bakanları yanına çağırdı, hiç biri gitmeye cesaret edemediler. Şef öfkeyle tekrar çağırınca, korkuyla sokuldular, onlarda şekillerin tam karşısında durdular. Şefin isteğiyle bütün klan oraya çağırıldı. Her gelen aynı şaşkınlık ve korku içindeydi, ilk kez gördükleri bu resim korkutmuştu onları. Herkesin korktuğu geyiğe benzeyen resimdi. Kimileri ateşten sakınır gibi dokunurken, kimileriye dokunmaya cesaret edemedi, mızrakla, çubukla dürttüler başı gövdesi ayrı duran cansız resmi. Şef uzakta durmuş kıızı işaret ederek klanın iki avcı erkeğine yakalamalarını emretti. Klanlar mağaraya çekilip şefin etrafında toplandılar. Hemen hepsi korkuyla söyleniyor, yakarıyordu. Yeni şefin emriyle taşlar yığarak resimlerin önünü kapattılar. Kızı da bir lanetli gibi mağaranın en dip yerine kapattılar. Erkekler geceleyin uyumadı, sabaha kadar nöbet beklediler. Her an geyiğe benzeyen o ürkütücü resim gelip saldıracak korkusuyla yaşadılar. Bir yerden saldırı gelecek, garip bir şey olacak, şef gibi öldürülecekler diye günler boyu korkuyla beklediler. Bu korku yüzünden kadın ve çocukları bırakıp ava gidemedi erkekler. Yiyecekleri bitince açlık günleri başladı. Kaç gün böyle geçti bilinmez. Açlıktan bitkin düştüklerinde erkeklerin yarısı mecburen ava çıktı. Günler

günleri kovaladı böyle en ufak bir çıtırtıyla çığlıklar koptu. Her gün taş yığınını kontrol ettiler, bir oynama var mı diye baktılar yoktu.

Kızdan çok korkuyorlardı. Garip bir şeye dönüşür bir şey yapar diye kaygıyla izlediler ama tek değişen kızın aklıktan çöken bedeni oldu. Hiç dışarı çıkmasına izin vermediler, sürekli az yemek verdiler korkuttular...

Aradan epey zaman geçip de bir şey olmayınca, rahatladılar. Şefin ölümünden beri hiç konuşmayan kız, bir gün en yaşlı kadına konuştu. Şefin ölümünü, resimleri, kolyeyi işaretler ve hırıltılarla anlattı. Yaşlı kadın daha sonra kızın anlattıklarını şefe nakletti. Şef yine de temkinli davranmayı bırakmadı. Yazın bitimine doğru taşları kaldırmaya karar verdi. Hep beraber taş yığınının önüne vardıklarında, erkekler av silahlarıyla tedbir aldı. Yavaş yavaş yuvarladılar taşları. Resimler görününce durdular. Hiç hareket etmemiş, öylece duruyorlardı. Renkleri biraz solmuştu, eskisi gibi iyi seçilmiyordu şekiller. Buna bir tek kız üzüldü, korkmayan tek kişiydi, en önde duruyordu, klan bunu istemişti. Bütün taşlar çekilince varıp el sürdü bu resme. Bunun üzerine klandan korku dolu garip bir ses yükseldi. Kolyesini çıkarıp kayaya çizdiği kolyenin yanına uzattı. Eski şefin ismini anınca kalabalık hayretle uğuldu. Duvardaki kolyeye dokunmalarını istedi kız. Buna kimse cesaret edemedi. Ancak şef, kızın dediğini yapınca, peşinden diğerleri de yavaş yavaş uzanıp el sürdüler, bir gariplik olmadı. Şekillerin tehlikesiz olduğuna inandılar.

Sonbahar yağmurlarıyla iyice soldu, silindi resim. Bunun üzerine ertesi yıl tekrar aynı resmi çizdi kız. Derken her yıl aynı şeyi yapar oldu. Geyik gövdesi, önünde baş ve kolye... En son çizdikleri, öncekilerden daha iyi olmuştu. Yağmurlar durduğunda, klanın erkekleri avladıkları ilk geyiği kesip derisini, kafasını, kanını alarak çizmesi için kıza veriyorlardı.

Uzun yıllar sonra kız artık bir yaşlıydı. Bitkilerden önce

yeşil, sonra kırmızı boyayı keşfetmişti. Artık kan yerine kırmızı boyayı kullanıyordu. Dışarıda boyanın da zamanla solduğunu görünce, yaşadıkları mağaranın iç duvarına aynı resmi yaptı. Geyik gövdesi, baş ve kolye... Önceleri bundan ürktüler ancak zamanla bir şey olmadığını görünce rahatladılar. Mağaranın iç duvarındaki resimler onlar için artık korkulacak bir şey değil, şefin saygı duyulan ruhuydu.

Yaşlanmış haline karşın geleneği bozmadı ve her yıl aynı resmi boyadı. Sonraki yıl boyama vakti gelince o artık yoktu. Başka bir yaşlı kadın aldı boyayı ve aynı resmi boyadı. Bu klan için artık bir gelenektir.

Serginin kapanma vakti gelmişti. Herkes çıkıp gittiğinde on iki yaşlarındaki çocuk o salonda yoktu artık.



# AĞLAYAN AKASYA

Adalet AKTEPE

Burdur Cezaevi

Görmeyene nasıl anlatmalı içeriği? Duvar içinde duvar. De ki betondan bir devin dışının kovuğu gibi her odası. Dalından çiçeğinden geçtim. İncecik çimen için tırnak kadar topraktan yoksun kız. Kimi sırtını vermiş tartar sarısı duvara, yanağını da dizine. Baktığını görmez. Kimi alnını dikmiş bir gözün ferî kadar gökyüzüne, sarhoş bacağı dolanıyor. Güneşin bu kadar yolu aşır içeri girdiğine şaşırıyor insan, öyle sıcak. Papatya kurusu gibi devirmişler boyunlarını kadınlar... Hangi dala tutunulur da sürdürülür hayat burada. Yaşanmaz derdim görmesem. Böyle kendi hallerini unutturan yerlerde de yaşamaya alışmış insan, ömür boyu beklemeye de.

Köşedeki ranzada yatıyor, o da burada. Kirli, ipleri atmış yama gibi serilmiş yatağına, kendi bile olmadan öncesi gibi büzülmüş kalmış şalvarının içinde: Bir avuç.

\* \* \*

Ormanın aşağısında kireç vurulmuş birikettendi evimiz. Az ilerisinde zeytinliklerin bitişinde akasya ağacı. Yaz başı akasya çiçeklerini kar gibi yağdırınca elmayı bırakır akasyanın altında annem gibi toprağa ayaklarımı yan basa basa dolanırdım. Yapraklar kulağıma, boynumdan içeriye kaçtıķça gıdıklanır akasya gibi dökülerek gülerdim. Elmanın içi giderdi anlardım. Yerden avuç avuç beyaz yaprakları toplar dallarından aşağıya akıtırdım. Annem bilmez, elmayı kardeşim sanırdım o sıralar. Belki bu yüzden sonraları kendimi elmaya, elmayı da kendime benzetmek istedim. Bahçenin duvarından baktığında köyün iki katlı ahşaptan evlerinden önce kimsesiz kuyu dururdu. Akasya ona da yetişir çiçeklerini kuyunun yalnızlığına kokulu çarşaf gibi yayardı.

Ben doğduğumda babam bahçedeki yalnız akasya ağacının yanına çekirdeğinden ekmiş elmayı. Başkasının fidesini dikmeyi istememiş. Babam bu kadar erken çekip gitmeseymiş sırada nar ağacı, içe, defne, erik vardı derdi annem. O öyle dedikçe ben bahçe duvarına koşar, yola bakardım: “Ha şimdi babam gel-se” derdim. İlk iş şu bahçe duvarını yıksa, bir kardeşim doğsa bir içe, nar dikse. Dikile dikile sonunda biz de köydeki evlerle komşu olur kaynaşırdık... Ne bileyim kız, böyle beklerdim ben babamı.

Annem başka türlü beklerdi:

Kuzum, bak bakayım yola, gelen var mı, derdi. Her sabah aynı özlemle divan örtülerini, yastıkların etaminden güllerini, gaga gagaya vermiş güvercin işlemelerini havalandırarak. İçinden baktığında bahçedeki zeytinleri dalından koparır gibi gösteren camların tozlarını her Allahın günü yeniden alarak. Pırıl pırıl. Sonra en sevdiği yemekleri yapardı babamın. Her günün yemeklerinin hatırası da başka olurdu. Gelişleri de çeşit çeşit. Hani az sonra babam elinde bir torba narla çıkıp gelse eski takvimden bir sayfayı yeniden yaşarken bulacaktı bizi. Her şey yer-

li yerinde, soframızdaki yemeğimiz de, yalnızlığımız da. Oyle sevinçlerine kilitlenmiş kalmıştı. Başka hiçbir şey istemedi kız. Beklemese kanı dolaşmaz derdin. Bir Perşembe gelmiş, bir Perşembe de gitmişti babam. O zaman nasıl bir kederli, yanağını avucuna alır kendini yiye yiye beklerdi. O gün evlendi diye. Yani ne kadar bekleme varsa şu dünyada, hepsiyle beklerdik biz babamı. Kazayı belayı da hesaba katmadan. Suçlamadan. Ağaçlar gibi durduğumuz yerde. Gelmeyeceğinden değil de, ona mahçup olacağından korkardı annem.

Bazen babam hiç gitmemiş de annemin gündüzleri hiç açmadığı odasında saklanmış sanırdım. Öyle yorgun, üzgün, sanki babamla az önce konuşmuş, babam benim yüzümden ona kızmış gibi çıkardı odasından. Dizlerine oturtur, saçlarımı tarardı:

Kızım, akasya kokulu kızım, derdi. Gülünce akasya yaprakları gibi yerlere dökülme kuzum, kızıyor baban.

Tarak bayat çay maşrapasından köpüklü çayı dişlerinin arasına alırken.

Babam mı geldi diye heyecanlanırdım. Annem bozulan örgümü yeniden örer.

Yok kızım. He şimdi gelse, seni öyle görse küser de gider diye.

Duvardaki resminin içinden çatardı sanki kaşlarını babam.

Nasıl güleyim ki annem?

Dalında dur da gül azıcık kızım, derdi.

Annem zeytinliklere gidince kapının arkasından gülerek bana bakan, boynundan karnına hep aynı çorabı giyinmiş süpürge gibi, duvara verip sırtımı çıkardığım gülme çeşitlerimde laf aramızda... Annem saçlarımı taradığında sanırdım ki evde ne var ne yok canlanır, minderdeki salkımlar, duvardaki ceylan kabartmalar, fotoğraftaki babam bizi dinlerdi.

Akasya kokulu kızım, dedi birgün yine. Koca kız oldun. Okula da gideceksin yarın. Elmanın yanına gidince soyunma artık emi kuzum, dedi.

Anlatmasam da olurdu da, dönüp dönüp geliyor dilimin ucuna okulun ilk günü. Kaç köyün çocukları bir kerede toplanmışız toplanmışız sınıfa. İlk kez bu kadar çocukla bir odaya toplanınca ürküyor insan. Öğretmen geldi sonunda. Herkes bir yerlere oturdu, ben öyle kaldım. Gözümü öğretmenden ayıramadım. Mevcudu dolmuş sınıfta fazladan duran beni görünce öğretmen de şaşırılmıştı. Bir sandalye getirdi, beyaz kapıya yakın bir yere oturttu beni. Köydeki evimiz gibi kaldım sınıfta. Öyle bir köşede ıssız, yabancı, ilk dersim o an gibi ezildi içim. Çocukların gözleri de üzerimde, sınıf nasıl anlatılır. Bakıyorum da görmüyorum ki hiç birini. Babama hiç benzemeyen öğretmende kalmışım sanki. Nereye kimin yerine koyacağımı şaşırdım kız, buluncaya kadar da korkudan öleceğim, öyle içe çekildi omuzlarım. Düşündüm Hatice'nin babasını, Esmâ'nın ağabeylerini, kapımıza kadar gelen tek adam sütçü efendiyi... Belki zeytin yağı fabrikasını görsydim oradan birine... Tam bu anda çaldı zil. Yüreğim ağzımdaydı, çıktı sandım. Kulağımın dibinde, o sıra nasıl olduysa kaçtı çişim. Çiş bu başlayınca durmaz bilirsin. Tozu toprağı önüne katarak kapıya kadar gitti, kapıdan çıkan öğretmene yakalandı. Adım öyle "çişli çiçek" kaldı.

Ama tenefüste elinde kocaman taşlarla oğlan çocukları çam ağacının gövdesine kozalakları düşsün diye vura vura kabuğunu ezip gözyaşlarını akıtınca tutamadım: "He şimdi taşı elinden alacağım, karnına karnına vuracağım, göbeğinden akıtacağım gözyaşlarını" dedim. Edemedim. Kaçtım akasyanın yanına, önlüğümü çıkardım elmanın dalına. Yakamı da boynuna. Ayakkabılarımı nerede çıkarmışım bilmem. Çoraplarımı da çıkardım. Elma şaşkın bakıyordu. Akasya salkımlarını çoktan döke döke bitirmiş, kızarmıştı. Öyle çıplak, dallarım açmış gibi kollarımı



havaya kaldırdım. Gözlerimde yaşlar çam ağacının gözyaşları, bütün yüzüme yayılmış. Toprak ayaklarımdan yavaş yavaş ninni gibi tırmandı dallarıma, oradan kulaklarıma geldi, fısıldadı ilk kez: “Kimseye benzeme sen kız çiçek, kendine benze”.

Gördü annem keşke bir de duysaydı.

Kızım... dedi. Açtım ağzımı.

Ne olur büyüsem annem. Elmanın da elbisesi yok. O da büyüyor bizim gibi babasımı bekleye bekleye...

Daha diyecektim aslında; “Allah baba zaten dikmiş elbise mi. Senin diktiğin elbiselerin üzerinde iğne delikleri dolu. Bildiğini de insan o deliklerden kaçırıyor”, demedim tuttum. Annemin;

Ha şimdi baban... Küsüp de... diye ağzı titreyince kıyamadım kız.

Ben babanı nereden göreyim ki seviyim. Ha böyle an-nemi hasretinden ağlatıyor, beni de hizaya koyuyor diye. Bir de meraktan. Sesi nasıldır, kokusu var mıdır?..

Büyümeye zaman yetmiyor. İnsan insana baka baka, konuşa kaynaşa değişiyor. Böyledir büyümek, kendini çocukluğunda bırakarak yani. Şimdi de dönüp dönüp çocukluğumuza... Kendini özledikçe çocukluğu geliyor insanın aklına.

Akasyanın, elmanın yanına gitmez miyim, gittim. Genç kız gibi işte; Utanarak. Kendimden, topraktan belki de.

\* \* \*

A, aaa. Ayol unutmuş yine bu kadın uyanmayı.

Biri gitti düрте düрте uyandırdı. Büzüktü hâlâ yatağında. Bir hüsrarla baktı uyandıran kıza. Ne gerindi ne esnedi. Bütün ömrünü bir kerede sırtlar gibi ağır ağır kalktı.

Ayol kalk da iki lokma bir şey ye be, dedi yine şişmanca olan.

Onun yüzüne bile bakmadı. Oysa çok uzaklardan bir çimenliği gösterir gibi bakıyordu insana. Elmanın yanında açan yaban taneleri gibi ılık yeşildi gözleri, bakanın içini ferahlatır.

Kalktı. Sofrada toplanmış yemek yiyordu diğerleri. Kimse kimsenin yüzüne bakmadan, yedi kat yabancılar gibi yumularak tabaklarına. Halbuki aileden de iç içeydi yaşamları. Bir şeyleri hatırlar gibi ağır ağır ve acıyla yutkunuyorlardı lokmalarını. O ruh gibi, kökünden bir kerede kopmuş, kökünü değil de dalını arar gibi geçti yanlarından. Kapıdan köşeli gökyüzünün altına, öteki ucu göğün boş mavisine değen duvara verdi sırtını. Duramadı karnını dizlerine dayadı, büzüldü yine. Bir eli öteki avucunda, bırakmıyor bir türlü çırpınan parmaklarını.

Hey, çiçek gülüşlü Ayfer “Akasya dalı gibi dökülerek gülüver” de tut kolundan getir şu kadını. Ölecek ayol açlıktan.

Yalvarır gibi baktı, kolları gövdesi o gülünce dağılır gibi oynayan kızın yüzüne. Yüzü de bana çekmiş sahiden. İtiraz edemedi. Bir hatıraya tutunarak, rüyada gezer gibi ilişti masaya. Gözleri, mektubunu okudukça gülen Ayfer’de. Parmakları sol avucunun içinde çırpınıyor daha. Üzerlerine kara çamurun gölgesi düşmüş; mosmor. Durup durup kulaklarını eziyor bir de diyemedi.

Kocam beni anneme getirdiğinde dış kapının eşiğinde açmış madımaka vuran süpürge izleri gibiydim. Öyle kahvesiyah yara gibi gölgeler düşmüştü benzime.

Annem bahçede oturmuş akşam yemeğini hazırlıyordu. Kuyu yine öyle yosun bağlamış. Yıllardır el değmemiş duruyordu her şey. Nasıl kanım kaynadı yeniden. Bahçede ne bir eksik ne bir fazla. Çocukluğum da gençliğim de aynı anda karşımda. Aynı etamin işlemler, aynı bekleme hevesi. Annemin gelin evi, annem, onun sızısı... “Azıcık değişsen de yanında yerim açılrsa, kalsam ya yanında annem”. Enginar dolması hazırlıyordu. De-

mek ki günlerden perşembeydi. Kederli... Annem yemek yaptığında bambaşka olurdu. Dersin ki zaman bir kenara dinlenmeye çekilmiş, dolup taşarak çalışan annemin ellerini, onun kendi zamanında yaşamasını seyre koyulmuş. O kadar eskide kalmış. Bin yıl da geçse değişmez ki annem. Annemm...

Bırak da bir kenarda durup izleyeyim annemi, unutayım kendimi, dedim kocama. Öfkesi burnunda aldırmadı. Kolumdan tutup annemin önüne attı beni kız. Dondu kaldı enginar, yanındaki dere otları, minderin salkım işlemeleri hepsi.

Al kızını da kendin hayrını gör. Ne biçim yetiştirmişsin, kadınlığı bilmez, bir işi becermez. Kendi içinden başka yerde yaşamaz dedi.

Duası ortadan kesilir gibi irkildi annem. Utana utana kendine geldi, çözüldü, yerin dibine geçmek istedi. Zaman az evvel dinlendiği yerden kalkmış deli gibi koşturuyordu sanki. Utanacak halim mi vardı benim. Ha şimdi babam yetiştirecek tuttuğu dalı keser gibi yüzüne tükürüp gidecek gerisin geri diye korktu annem. Gelse de giderdi artık. Bir ömür beklemesi boşa gitmiş gibi yıkıldığını taa içimde duydum. Annem öfkesini toplayınca korktum. Ne bileyim. Yüreğimin ucuna bir sıcaklık geldi o an. “Ne yapacaksan şimdi yap kız çiçek” diye fısıldadı. Bıraktım kendimi koştum. Kendimi almaya gider gibi... Elmanın bu kadar uzakta olduğunu da bilmezdim. Akasya salkım açmıştı dolu dolu. Elmanın yaprakları koyulaşmış yaz ortasının rengini almıştı. Mevsimi de unutmuşum dedim. Saçlarımı çözdüm, okuldan döndüğüm gün gibi hani. Saçlarım rüzgarda yaprak yaprak açıldı. Üstümdekileri de tek tek çıkarıp attım. Çırılçıplak. Ne annemin arkamdan koşturan çığlıklarını duydum, ne de karşımda tedirgin bir şeyler anlatan elmayı. Dimdik dikildim akasyanın altında. “Şimdi ağaç olayım” dedim, toprak da içime... kendim gibi.

Annem yetiştirdi.

Akasya dallarında bir kırlangıç yuvası cıvıldıyordu. Kırlangıçlar daldan dala kondukça akasya salkımlarını döküyordu. Üstüme. Kan kokuyordu çiçekleri. Kırlangıç olmalıydım ben az evvel, dedim, içimden geldiği gibi uçmalıydım.

Ben kanamaktan yorulmuştum, annem elindeki enginar kokan bıçağı unutmuştu. Birden korkum geçti, yüzüne baktım annemin. O zaman durdu, bir kabustan uyanır gibi baktı yüzüme.

Yeter annem, gideyim artık ben, dedim.

Yüreğimin ucu hâla sıcaktı. Bilmem niye keyifliydim. Dili dönmedi onun. Sesi ağzında parçalandı sanki. Soluğu tutuldu kaldı. Ne zaman bıraktı onu da bilmem.

Öldüm. Beni toprağa yatırdılar. Yine korkmadım. Annemden de bir şeyleri üzerime örttüler. O sıra büzüldü annem. Akşam sefasının gün içinde büzüldüğü gibi hani. Güneşten mi utanır

akşam sefası, kaderinden mi?

Konuşmuyor hâlâ, sesi parçalandı. Yüreği ciğerleri harf harf koca bir uğultu şimdi içinde. Ağladı. Ağladı da akıtamadı. Kasıldı kaldı çığlıklarım içinde, tanımaz mıyım hiç annemi. Durup durup kulaklarını eziyor morarmış tarla kuşu gibi elleri. O susmuş da sol eli konuşuyor şimdi.

# İNSANLARIN ÖCÜ

Nusret YILDIZ  
Erzurum H Tipi Cezaevi

Her şeyin bir rengi vardı. Acının, umudun bir rengi vardı. Anne sütünün bile bir rengi...

Annesinin sütü sanıyordu her günü. Her gün ak ve helaldi. Her sabah gün doğarken yüzünü güneşe çevirip bir şarkı okurdu; bağırarak, göbeğini ağırta ağırta damarlarını gere gere... Her güne bir şarkıyla virgül atar, kestane rengi bir nokta koyar ya da ayışığından loş bir parantez açar ve içine yürekten, ta yürekten alan ama nakış bir romantizmle yoğurduğu o vandal meramını yaşardı. Gece bir cinnet, bir başağrısı gibi gelse bile o, günü bir med-cezir gibi yaşayıp her anını gözlerinin içine yazdırıldığı için tırsmadığını, gün görmeyenlerin tırsacağını düşünürdü.

Bütün sarı ovalar, gölgeli gri vadiler, dikenli patikalar, iri karıncalı kırlar ve yosun bağlamış kayalar şahitti ki o çocuk gün görüyordu. Ve gün provasız bir oyun, penceresiz bir ev, yazısız bir kitaptı. Günün ne biçimde yaşanacağı önceden bilinmez gün kendini aynalara çektirmez, önceden okunmazdı. Ertesi gün

bir önceki günü yalanlardı. Yaşını başını almış insanlar hüzünlenirdi bir gün gitti diye hayatlarından. Soylu bir hissedişti hüznü ve sanki atalarından yadigar kalmıştı onlara. Ancak çocuklar yalanlardı hüznü; acıyı unuttur, büyüklerin kuralları olmadan utancı bilmezlerdi. Utanç eski bir alışkanlıktı ve yeni varoluşsal bir gerekçeyle direnirdi buna. Anılar da öyle: yaşama güdüsünü olumlayan bir eski zaman söylencesiydi sanki anılar; uykusuz gecelerin mümessili, berbat edilmiş günlerin sebebi... Daha yeni-si için berbat edilmiş eski günler.

Çocuklar için “eski günler” yoktu. Büyükler için ise, sevgililer sararmış fotoğraflarda yaşıyordu artık. Aslında hep sonu öyle olmaz mıydı aşkın? Hayata sararmış bir fotoğraf bırakmak; sevgiliye ışığı sönmüş, donuk bir çift göz... Hastalığa alışılmazdı ki aşka da alışılınsın! sararıp solsa ve kuru papatya gibi geleceğe küsse de, tamamen ortadan kalkmadıkça acısı nasıl sürüyorsa hastalığın öyle sürüyordu aşk acısı. Bu büyüklere has kötü bir alışkanlıktan başka bir şey değildi aslında: Aşk acısı ve kederli geceler...

Sargıları değiştirilmemiş yaralara dönüştürülen hayat, ateşi yükselmiş bir hasta gibi kendini soğuk ırmaklara sarmak istiyor her bir çocuk yürümeye başladığında. Yangının ortasında bir ışık fişkırır en kararmış küllerinden ateşin. Ateş şımarır külü küçümser ve başmeleği olur ateşgahların. Bir kibebe tapınağına rahip olmak için, alevlerle aydınlanmış çatlak bir seremonide erkeklik organını keser ve evlenir gibi davullar çalar peşisıra. İnsan bu insan!.. Neyi, nerde ve niçin yapacağı kestirilemez melankolik yaratık. Her bir melankolik rüyadan sonra, gerilmiş ipin ortasında kalakalmış, ileri ve geri gitme fikrini kaybetmiş ve yükseklik korkusuna teslim olmuş bir cambaz gibi hayvan pazarı kuruyor ve “sattım”, “aldım” manisi eşliğinde can pazarlıyorlar haraç mezat her şafak sökerken, karşılığında yeni sancılar alıyorlar yasemin kokuları yerine. Gökkuşağının üzerinden atlayıp cinsiyet

değiştirebilmenin hikayelerini okuyorlar sonra çocukların kulaklarına. Çocukların gözleri fal taşı...

Kulağı büyüklerin bu hikayeleriyle doluyordu esmer, kavruk çocuğun. Ne yapsındı o da. Umutlarını bir kuzu sürüsü gibi katmıştı önüne, ya da bir kuzu sürüsü otlatıyordu geleceğin yollarında. Yaylalar yol olmuştu, yollar yayla. Ayak değmedik gezegen kalmamıştı yeryüzünde. İnsan ayağı önce çocuk papuçlarının cürretkâr merakıyla her karış toprağın, tüm otların ve bitkiler dünyasının misafirperver gözlerinden öpmüştü. Başı bir kuzunun ağzında çiğnenen kardelen, kendini saran buzlara aldırmadan, kuzular bir kurdun ağzında sessizleşene kadar aynı niyetle açmaktan usanmadı. Buğday başağı insan kokardı ve kayalar, o sert suratlı sabırlı kayalar boy atmış otların yeşil hayalleri arasında kayboldukça yumuşar, yaslanan çocuklar kayaların sabrını okşardı. Kendini grinin üstüne yazdıran tek sözcük yeşil olurdu ve Tanrının rengi rüzgarların çevirdiği kitap sayfalarına bakıp bakıp etrafına topladığı bütün canlılara masal okurdu.

Belli ki böyle bir masalın tadına tutulmuş, koca gövdeli, ırmak boylu bedenini topraktan kaldıramayan Tanrının kuzusu hakkında insan-Tanrılar kutsanmış lanetler hazırlamış ve çocuklarına ezberletmişlerdi.

Kavruk çocuk, babasına, bu yaylanın en yüksek tepesinin hiç otlatılmadığını, orada ıslığı gökgürültüsünü andıran bir canavar yaşıyor diye hiç kimsenin sürüsünü oraya süremediği için, bu kuraklıkta, orada otların diz boyu olduğunu söyledi boynunu bükerek. “Kuzuları oraya sür” dedi baba durduğu yerde diklenerek. Oğlunun gözünde bir kahraman olduğunu elbette biliyor ve öyle kalmak istiyordu.

Her gün bacakları titreyerek baktığı bu korku tepesinde, şimdi, aylardır ilk kez bu kadar doyabilen kuzularının şişmiş karnlarına dokunup kendi kendine gülen kavruk çocuk, bu tepeyi otlatabilen ilk ve tek berxvan (kuzucu) olduğundan etrafını göz-

lerken, aklından arkadaşlarına anlatacak bir kahramanlık masalı geçiriyordu. bu tepenin her taşını ezberliyormuş gibi bakınıyor, her otu, her böceği, her çatlağı aklına yazmak istiyordu. Bu bir gökkuşağı öyküsü olacaktı ve bu kavruk ürkek çocuk için bugün bu esrarengiz tepe, üzerinden atlayıp herkesin gözdesi haline geleceği gökkuşağı olacaktı. Başrolünü kaptığı hikayelere dalmış ezik çocuk mutluydu. Obada bir sevgilisi olmayan tek çocuk olmanın ağır acısını, kederli bakışlarını kimi zaman depresip de canını acıtan cahil cesaretinin pişmanlıkla örselediği suratının donuk ifadesini üzerinden atmış, bakar kör gözlerle durduğu yerde gülümsüyordu.

Derken babasının çılgılığıyla sarsıldı. Yılanın ısılığı babasının çılgılığına karışıyordu. “Değneği getir” diye bağırان baba-sı, bir taraftan da yerden koca koca kayaları vargücüyle kaldırıp indiriyordu. İnsan yüreğinin-yetişkin çocuk ayırđına varmadan-korkuyu hatırlamadığı bir andı. Ezik esmer çocuk sopayı kaptığı gibi babasının yanına koştu. Yılan çok uzun olduğundan sıkışmıştı, kalın gövdesini kayalıklardan kurtaramıyordu. Babası, yılanın açıkta kalan yerlerine koca koca kayalar indiriyordu. Gafil avlanmıştı efsane yaratık.

Babası yılanın çıkardığı sesi takip ederek kayalığın diğer ucuna koştu ve elindeki ucu sivri sopayla pusu kurdu. Yılan koca kafasını dışarı çıkardığı an, vurmakla sonuç alamayacağını ve yenilmeleri halinde bunun dünyayı son görüşleri olacağını bilen, adı yılan avcısına çımış tecrübeli baba, elindeki kalın sopayı bir mızrak gibi kullanarak yılanın kafasına sapladı. Sopa yılanın kafasını delip toprağa saplandı. Adam güçlü kolları ve dolgun gövdesinin tüm ağırlığıyla ve vargücüyle bastırđığı halde çırpınan yaratığı zaptetmekte zorlanıyordu. Adam oğluna bir taşla sopayı yere çivi gibi çakmasını istedi. Çocuk, eli titreye titreye kaldırdığı ağır bir taşı sopanın gökyüzüne bakan ucuna vurmaya başladı. Sopa yere battıkça sağlamlaşıyor, efsanevi yaratık za-



vallı bir kuzu gibi yere bağlanıyordu. Kazık biraz sağlamlaşınca daha büyük bir taşla babası başladı vurmaya. Artık efsane bile olsa kurtuluşu yoktu. Çocuk şaşkın gözlerle izlerken babası, başı kazıkla yere sabitlenmiş yaratığın taşlara dolanmış gövdesine kayaları kaldırıp indirmeye devam etti. Yaratığın sırtında sağlam kemik kalmadı. Adam kazığı söküp avının haşat olmuş cansız bedenini kayalıklar arasından çekmeye başladı. Çektikçe çıktı, çıktıkça uzadı. Baba oğul, her biri kazığın bir ucundan tutup avlarını obanın ortasına kadar çektiler. Babası “Her kesi çağır görsünler ve bundan böyle ona göre, tedbirli hareket etsinler” dedi ve çadırına çekildi.

Cılız çocuk duymayanları da teker teker çağırıp avın başına getirdi. Her kes hayretler içinde bakakalmışken, büyüklerin dünyasına adım atan çocuk, avın sahibi olmanın da rahatlığıyla onu incelerken, yaratığın ortasının kafa ve kuyruk kısımlarına nazaran çok daha kalın olduğunu görünce merakına yenildi ve hamile olduğunu düşündüğü yılanın yavrularını çıkarmak için kuyruk kısmından başlayarak yılanın üstünde yürümeye başladı. Her basışta şişkinlik çocuğun ayakları önünde yılanın kafasına doğru ilerliyordu. Derken beklenen son gerçekleşti ve şişkinliğin baskısıyla yılanın ağzı bir canavarınki gibi aralandı, aralandı, aralandı ve yumuşak bir tak sesiyle kapandı. Her kes bu büyük yılanı görmüş olmaktan daha büyük bir hayretle yılanın karnından çıkan şeye bakıyordu: Bu kocaman bir tavşandı. Yetişkin tavşanın daha yeni yutulmuş olduğu apaçık ortadaydı. Tavşan sapasağlam duruyordu. Tüyleri parlaklığını dahi yitirmemişti.

Avını hazmetmeye zamanı olmadan kendisi av olmuştu ve belki de baba oğlu av olmaktan kurtaran da yeni yutmuş olduğu avın hareketini kısıtlayan ağırlığıydı.

Son nefesini verirken yeryüzünün gerçek avcılarının kimler olduğunu da öğrenmiş olmanın onda ne gibi bir his yarat-

tığı bilinemezdi bu acımasız avcının.

Çocuksa...

# KORKU

Mehmet Karakuş  
Kocaeli F Tipi Cezaevi

Başını çevirip etajerin üzerinde duran tabldota baktı. Süt, peynir, zeytin ve iki dilim bayat ekmekten oluşan kahvaltıya üçüncü kez isteksizce baktı. Her bakışında üzerindeki ağırlık ve iştahsızlık biraz daha artıyordu. Bugünün diğer günlerden daha farklı bir gün olduğunu hissediyordu. Sonbahar rüzgarıyla dalında kurumuş ve düşmeye ramak kalmış yaprağı andırıyordu. Ne olacaksa, adına bugün veya şimdi denilen zaman kesitinde olacaktı. Belki bugünün erken ve yarının da geç olduğu bir durumdan bahsedilemezdi ama saatlerinin sayılı olduğunu seziyordu. Bir iradi müdahaleye gerek yoktu. Vücut kimyasının doğal seyri, bugün başka bir düzleme geçecekti. Yıldızının kaydığından emin ve artık hayatı taşıyamayacak kadar yorgun olduğuna kâniydi. Ölümün, yaşamdan kolay ve bu denli istenebilir olabiliceğini hiç düşünmemişti. Birisinden duysaydı bu sözü, inanmaz ve yalan söylediğini düşünürdü.

Kim bilir, doğru diye benimsediği ne kadar yanlış var-

dı. Zemin-şekil ilişkisinde, her ikisinin de zemin ve olguya bağlı olarak değişebileceği ne kadar durum vardı? Bunları düşünmüyordu ama kanının damarlarda eskisi gibi akmadığını biliyordu. Sönmeye yüz tutmuş ateş kadar fersiz olduğunu da... Ve zamanı geldiğinde, o ateşten arta kalan köz sönecek, küllenip toprağa karışacaktı.

Bu dünyadan ayrılacağına üzgün değildi. Çok uzun yaşayıp ama hiç yaşayamayanlardandı. Seksen beş yaşında olduğu halde, gün yüzü görmeyişine yakınıyordu. İçinde saklayıp söyleyemediği, bildiklerinden bile korkarak yaşadığı gerçekleri anlatmanın tam zamanıydı şimdi. Şu ana kadar neden söyleyememişti? Son güne saklamaya neden gerek duymuştu? O güne dair her sorulan soruya öfkeyle karşılık vermesi nedendi? Ama artık anlatacaktı. O gün yaşananları, içinde bir sır olarak sakladıklarını oğluna anlatacaktı ömrünün bu son günlerinde. Neden korkacaktı ki!?

İnsan gerçeği neden söyleyemez? Neden gerçeği kendinden bile saklar? Gerçeği haykırmak neden bu kadar zordur?

Nice sorular belirdi usunda. Apak saçlarını düzelterek ve bir yandan da çok uzaklara, ta o günlere bakarcasına, neleri düşünmedi ki? Okul ve kitap yüzü görmemişti; adına hayat denilen okuldan öğrendiği ve deneyimleriyle edindiği bilgilerle yaşamını didik didik etti. Nasıl daha farklı bir yaşamı yaşayabileceğini düşündü. Zorunluluk ile rastlantının hayatına nasıl yön verdiğini anlamaya çalıştı. Nereye kadar zorunluluk, nereye kadar rastlantıydı? Birisi nerede başlıyor, diğeri nerede bitiyordu? Aynı koşullar, aynı nedenler mutlaka aynı sonuçları doğurmazdı. Konu insan yaşamı olunca, bu, daha da karmaşık bir hale geliyordu. Tercihler, kendini var etme tarzı ve daha nice etkenler işe karışıyordu.

Sezgileriyle, hayat deneyimiyle birçok olasılığı düşündü. Dere tepe aştı, ova geçti. Dönüp dolaşıp kadere geldi. Kaderi

bir türlü aşamadı. Çakılıp kalakaldı. Kaderi yazanın terazisinin ne kadar doğru tarttığını irdelemekle yetindi. Yazıcıyı aşamadı. Yazıcının gerekli, tek ve var olduğunu da...

Neden gerçeği söyleyemediğine geldiğinde, o zaman yaşamın yükü bu kadar ağır gelmiyordu. Ne olursa olsun, hatta sürünerek bile olsa, hayat değerdi yaşamaya. Bunu riske atmalıydı. Her gerçek bir bedel istiyordu çünkü. Bunun bedeli fedakarlık gerektiriyordu. Her bedel cesaret, cesaretse fedakarlığa çıkıyordu. Gerçeği haykırabilmek için cesaret ve fedakarlık yetmiyordu. Her ikisini harekete geçirebilecek güce de sahip olmak gerekiyordu ya da şimdi yapacağı gibi hayattan vazgeçmek... Derken, elinde termometresiyle genç ve alımlı bir hemşire geldi. Elindeki termometreyi koltukaltına yerleştirirken, “Kahvaltınızı yapmamışsınız,” dedi nazikçe.

“Yapamadım kızım.”

“İlaçlarınızı da almamışsınızdır şimdi.”

“Alamadım.”

“Ama iyileşemezsiniz ki!”

“İyileşmek daha ağır geliyor kızım. Öteki tarafa göçmemin vakti geldi.”

“Umudunuzu kaybetmeyin teyzeciğim.”

“Sanırım vaktim geldi.”

Hemşire karşılık vermeden dereceyi çıkarıp baktıktan sonra, “Bakın, vücut ısınız biraz düşmüş,” dedi.

“Canını sıkma kızım. Topraktan geldik, yine ona döneceğiz günü geldiğinde.”

Hemşire canı sıkkın bir halde, ölüme gönül rızasıyla teslim olmaya tahammülsüz bir edayla ayrıldı. Besé düşünceleriyle baş başa kaldı yine. Gerçi yalnız değildi. Başka hastalar da vardı yanında. Ama kaç gündür kendi dünyasına çekilmiş, çevresiyle bağını tek taraflı kesmişti. Son günlerini içindeki sesi dinleyerek, yaşamın muhasebesini yaparak geçirmek istiyordu.

Akşamüstü oğlu geldi. Oğlunu görünce canlanıverdi. Daha enerjik oldu. Her hastanın ölümünden önceki iyileşme yanılısamasına neden olan bir canlanmaydı sadece. Oğlu da şaşırđı bu canlılığa. Annesi iyileşiyor sandı. Ama annesi aynı düşüncede değildi. O ne olacağını iyi biliyordu. Hayatının son deminde olduğunun bilincindeydi.

Hiç zaman geçirmeden on beş yaşında tanık olduğu olayları ayrıntılı bir şekilde anlattı. Tecavüze uğramamak için kendini Munzur'a, uçurumlara atan geçen kızları, gelinleri, kadınları... Karınları süngüyle deşilerek öldürülen hamile kadınları; ilkel gaz odalarına dönüştürülen mağaralarda dumanla boğulan ocuk, geçen, kadın ve yaşıları; girişlerine duvar örülmüş mağaralarda a ve susuz bırakılarak lme terk edilen insanları anlattı. Günlerce kızıla kesilen Munzur'u, utançtan sise bürünen dağları...

Anlatımı bittiğinde kuş kadar hafiflediğini hissetti. Ağır bir yük omuzlarından kalktı adeta. Oğlundan, son bir kez torunlarını getirmesini istedi. İsteği yerine getirildi. Hiçbir şey hissettirmeden hepsiyle sessizce, bakışlarıyla tek tek okşayarak vedalaştı. Diğerleriyle de... En sonunda oğluna, hapisteki küçük oğlunu kastederek, "Alişer'e söyle," dedi. "Senin yolun ananın da yoludur!"

Ertesi gün sabaha karşı güleç ve sorumluluğunu yerine getirmiş bir insanın yüz ifadesiyle son nefesini verdi.

# ÖZGEÇMİŞLER

**Ruşen ÖZKAN:** 1974 Urfa-Viranşehir doğumlu. Lise mezunu. 1992’de tutuklandı. Deneme ve öyküler yazıyor. Halen Sivas E tipi cezaevinde hükümlü.

**Veysel AVI:** 1977 Diyarbakır doğumlu. Lise mezunu. 1995’ de tutuklandı. Halen Adıyaman cezaevinde hükümlü.

**Özgür SOYLU:** 1975 Eskişehir doğumlu. 1996 yılında tutuklandığında Gazi üniversitesi Eğitim Fakültesi son sınıf öğrencisiydi. Öykü ve yazıları İmge öyküler, Adam öykü, Agora, Eşik cini, Kum, Damar, Lacivert, Evrensel kültür dergilerinde ve ‘Hapishaneden Öyküler’ (2005 Metis) ‘Hapiste Yazmak’, ‘Yeniden Başlayabilirdim’ (2006 Kanat Kitap) gibi ortak kitaplarda ürünleri yayınlandı. ‘İyi Yolculuklar’ adlı ilk öykü kitabı Evrensel yayınlarından (2006) çıktı.

**Rojbin PERİŞAN:** 1973 yılında Lice'de doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Diyarbakır'da tamamladı. 1992 yılında tutuklandı. 'Saçlar ve Gölgeler'adlı öykü kitabı Aram yayınlarından çıktı. Halen Midyat M tipi cezaevinde hükümlü.

**Nevzat GÜNGÖR:** 1972 Tutuk-Ağrı doğumlu. 1992'de tutuklandı. 'Görünmez Adam' adlı öykü kitabı Evrensel yayınlarından çıktı. Halen Kandıra 2 no lu F tipi cezaevinde hükümlü.

**Naif BAL:** 1972 Siir-Kutalan doğumlu. Açık öğretim fakültesi mezunu. 1996'da tutuklandı. Halen Kandıra 2 no lu F tipi cezaevinde hükümlü.

**Mehmet TAŞDEMİR:** 1971 Göle-Ardahan doğumlu. İlkokul mezunu. 1990'da tutuklandı. 15 yıllık hapislikten sonra tahliye edildi. 'Kırk Hüzünlü Veda've'Puslu Akşamlar' isimli öykü kitabı Agora kitaplığından çıktı.

**Yavuz KARDAŞLAR:** 1964 Diyarbakır doğumlu. Diyarbakır Ticaret lisesi mezunu. 1994'de tutuklandı. Halen Edirne F tipi cezaevinde hükümlü

**Kemal GÜLER:** 1969 Varto-MUŞ doğumlu. İlkokul mezunu. 11 yıl cezaevinde kaldı.

**Adalet AKTEPE:** 1973 yılında İzmir'de doğdu. Üniversitede kimya bölümü okudu. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesinde 3. yılında terk etti. 1995'te tutuklandı müebbet hüküm giydi.

**Uğur TUNCER:** 1971 yılında Bursa'da doğumlu. 1994 yılında Abant İzzet Baysal Ü. Bolu MYO Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik bölümünde okurken siyasi nedenlerle tutuklandı. 2003



yılında tahliye edildi.

**Nusret YILDIZ:** 1974 Iğdır doğumlu. Lise mezunu 1994'te tutuklandı. Müebbet hapis cezası aldı. Halen Erzurum H tipi cezaevinde hükümlü. 'Mahsusmahal' dergisinde yazıları yayınlanıyor.













**nbd|biblion**



10000014112805

“... beni dinlersen sevgini bir nefretle zehirleme. Çünkü nefretle zehirlenmiş bir sevgi yaşatmaz adamı. Şunu unutma emi! Her seven, sevilenin boy aynasıdır. Eğer seni gösteren bir ayna varsa, git ne gerekiyorsa yap. Ama seni göstermeyen aynalara boşuna bakma ne olur,”  
deyip çıktı.”

“...Sabırla ama tutkulu bir kalple adımlıyordum seni. Korkularımı gecenin koynuna saklamıştım. Ama anlaşılmaz bir keder içimi acıtıyordu. Bir genç kızın ateşli öpüşlerini kendi kayıtsızlık duvarında kırmayı nasıl başarıyordun öyle! O gece bedenindeki bütün kuytuluklara parmak uçlarımla dokunduktan sonra, yüzünde harap edilmiş ama teslim alınmamış bir ülke görüntüsü bırakıp çıktım. Kapıyı açıp, ay ışığına, bir sarhoş gibi düştüm. Kendimi rüzgara öptürdüm. Ay ışığı beni kısacık bir an da olsa kollarına aldı. Aramıza ansızın giren bulutlara küfredip yatağıma döndüm. Ağzım çöl gibiydi.”

“...Yağmurun durduğunu fark etmemişti. Güneş yeniden belirmişti. Odadan çıkıp dar bir koridorun sonuna kadar yürüdü. En son odaya gelmişti. Kapısı hiç açılmamış odaya. Çekip gidecekti ki, son anda içindeki sese uyarak kapıyı açıp içeri girdi. Çocukluğunun korkularını hissetti yeniden. Korkunun yarattığı merakı... Neden hiç açılmamıştı bu kapı? Neden ninesi, hep bu odadan uzak durmasını istemişti. Neydi bu odada gizlenen?”

**Nibel Genç - Nevzat Güngör - Kemal Güler - Naif Bal  
Adalet Aktepe - Mehmet Salim - Ruşen Özkan  
Ahmet Temiz - İsa Kaya- Veysel Avcı - Yavuz Kardeşler  
Mehmet Karakuş - Uğur Tuncer - Özgür Soylu  
Rojbin Perişan - Nusret Yıldız - Mehmet Taşdemir**

ISBN 994405852-1



9 789944 058520



**mahsus  
mahal KİTAPLIĞI**

[www.mahsusmahal.com](http://www.mahsusmahal.com)